

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

TUDOR PAMFILE

UN TĂCIUNE
ȘI UN CĂRBUNE

OVESȚI

22 OCT 2019

BUCUREȘTI

UNIVERSALA* Alcalay & C. nie

Calea Victoriei 37

ȘPERLA VOINICUL

Așa îl chema pe feciorul unui împărat de demult: Șperla. Eu când am auzit povestea asta, tare m'am minunat de numele feciorului și drept la bunică-mea m'am dus și-am întrebat-o, dar bunica m'a îndreptat la bunicul și bunicuțul, luând zodiacul de pe coardă, a cerceat cu de-amanuntul toți sfinții și sfințisorii arhiepiscopului și de numele lui Șperla tot n'a dat, Ci numai într'un târziu, ștergându-și bunicui ochii și punând zodiacul la loc, își dădu cu părerea că cel fecior de împărat trebuie să fie foarte mare zăcaș. Că ce-l Șperla, de cât jăratec: focului potolit și cum să se cheme cel care stă pururea în vatra focului, vânturându-i cenușa cu cleștele, de cât Șperla! Și-atunci m'am luminat și mi-am zis că de bună seamă

Și dacă-i așa, apoi trebuie să pricepem și puțin pentru ce-i plăcea lui Șperlă să se scalde în baltă cu găștele și cu rațele și să se tăvălească apoi în glodărie, alături cu purceii!

Acestea le spusel ca să înțelegeți și altăceva: anume pentru ce era urgisit Șperlă de împărat și de toți curtenii lui și socotit ca o pacoste, bună numai să încurce pe alții. Cui semăna, nu știu, că împăratul și împărăteasa erau oameni ca toți oamenii și cei doi frați mai mari, atâta aduceau cu Șperlă, cât aducea zlua cu noaptea și nici atâta. Acela erau brazi și altceva, voinici să frângă pământul în două și mînșoși, să-și spuie pe degete tainele lumii!

Și stînd așa lucrurile, vine întâmplarea!

Împăratul avea, ca tot creștinul ogorul lui unde-și semăna, toamna și primăvara, cum sădă mînaș și noi când avem unde, care seceră vara, cum secerăm și noi când avem ce. O sebiră mică numai: în ogoarele noastre mai crește și pălămidă ori neghină, mai face-ate odată grăul tăciune, și nu e'an ogoroul împărătesc unde grăul avea paiu de aur și picul hoabe de pietre nestimate, la cari cum mergea

li mergea tare bine împăratului și'n scurtă vreme s'a văzut românul cu gospodărie așezată, cu vite la săvane, cu pătulele și coșurile pline și cu părăluțe puse de-o parte pentru Doamne ferește ce nevole. Norocul lui, că ce să zică eu! Dar vezi, norocul mai dă câte-o dată și pe lături: trece de la mine la tine, ori, ocolindu-ne pe-amîndoi, se duce pe pustiul dracului.

Într'o bună dimineață se trezește împăratul cu mîhnirea'n coastă. Chiu și val! Ce-i? Mare comedie! Aleu! Dar cum? Uite, astăzi-noapte, cine și cum, — nu se știe, — a venit ca din pământ și-a păscut ogorul împărătesc! Nu mă omori! Așa! Dar păzitorii ce-au făcut? Par'că ei își pot da cu mîntea!

Și în anul acela, toate l-au mers împăratului pe dos.

— Ce mă învațați să fac, oamenii buni? Întrebă împăratul pe sfinții.

Și sfinții, telurite capete, telurite răspunsuri.

Unul:

— Apoi, să chemăm pe Vlădica să lăcească slujba.

Altul :

— Eu aş zice, Mărite împărate să nu mai sameni de alt an, şi pace!

Iar împăratul ;

— Vra să zică, de frica şourecilor, să dăm foc caselor!

Şi tocmai la sfârşitul sfatului se scoală unul mai adus la minte şi grăeşte atâta :

— Împărate, paza bună trece primejdia rea!

Amin! Dar cine focul negru, să păzească? Eu, ştiu că nu, şi nici dumneavoastră, ca noi destulă bălale de cap avem cu nevolle noastre. Atunci, cine dară?

Şi iată se găseşte feciorul cel mai mare al împăratului. Că el apără ogorul şi pace!

— Bine, dragul tău, îl zice împăratul, pleacă, şi vezi că la noapte se împlineşte anul de când cu întâmplarea.

Şi pornit a fost feciorul împărătesc la mare ispravă, îmbrăcat în zale din cap şi până'n picioare, cu buzdugan greu în mână şi tolbă cu săgeţi înveninate la şold, să răpule duşmanul ogorului împărătesc, şi mai multe nu!

Şi toţi al curţii puneau mare nădejde în îm-

păratul lor de mână, dar vezi, mai este-o vorbă : la părul laudat, să nu te duci cu traista prea mare!

Pe mine, zău că-mi vine să m'apuce răsul! Şi dacă ar sta unul dintre dumneavoastră să mă întrebe de ce, apoi a vedea din firul povestii.

Se duce voinicului cela în mijlocul ogorului, îşi face loc şi dos la umbra unui spine, ca vânătorul care stă noaptea la pândă, îşi face culcuş pe larbă moale, trage o roată cu ochiul împrejur, îşi desbracă cojocul şi-l pune căpătăiu şi se întinde la pământ, ca un străjer vrednic ce era. Sta aşa cu ochii deschişi şi număra stelele pe cerul lui Dumnezeu, şi sta, şi privia, şi aştepta, şi cam la un ceas din noaptea, iacă aude la căştiva paşi de dânsul; „jâr-jâr, jâr-jâr!”

Măi, de-o dată par'că s'a simţit pe altă lume; balamalele i se muiaseră şi-un nod i se pusese în furca pieptului, gata să-l înecă. Pune mâna la tolbă, scoate o săgeată. o pune pe coardă, întinde şi stă să tragă. În cine? În cel care ţărăla alături cu dânsul. Şi cum era

pe semne lună frumoasă, iată vede voinicul un șoricuț mlitel, și cum îl vede, îl strigă:

— Stai să teucid!

— Ba nu mă ucide, măi!

— Ba stai să te omor, că tu mânâni holdele lui tată-meu!

Ei, se 'nțelege, șoricelul svâc! în tufă și din tufă la un stânc în pământ, că nu era e prost să-și pună mîntea cu odrasla împărătească. Voinicului îi veni din nou boii acasă se mai scula, se mai uită, și socotind primejdii trecută, se 'ntinde din nou la pământ și Dumnezeu să-l lerte!

Bîn!

Acuma, dumneavoastră știți, ori poate nu știți, despre cele douăsprezece lepe ale văduhului, cari umbliă noaptea pe unde vor, căuzite de-un harmăsar năzdrăvan. lepele harmăsarului ista fac multe răutăți pe lume și nimeni nu le poate sta împotriva, din pricina că odată cu pornirea lor, se răscolesc și văturile dulci. Și nimica pe lumea asta nu adoarm pe om ca vântul cel dulce. Și așa, în noaptea cea, când feciorul de împărat păzia ogarul cu holdele de aur, când se stărniseră vă-

turile dulci și porniseră la drum cele douăsprezece lepe cu harmăsarul în frunte, s'a întâmplat ce s'a întâmplat și'n anul trecut. Că vedeți dormind așa voinicul și visând ce-o fi visat, s'a fost trezit a doua zi, când a văzut câmpul netezit ca de-o coasă. Atunci și-a pus mânele'n cap de bucurie și-a pornit spre curte, ca să vestească și pe împărat.

— Ei, fete-logofete, frumoasă ți-i isprava?

— Da, frumoasă nevoie mare! Iaca așa și așa, — cu soarelele, și câte prăpăstii, tate!

De urină, supărări din mila lui Dumnezeu dar și-o sleamă de nădejde în cel de-al doilea fecior, pentru la anul!

Mare lucru și nădejdea asta, zău! Da eu nu-s vrednic să m'affund în tainele lumii, ci vă spun scurt, că și voinicul de-al doilea a scrântit-o!

La al treilea an, zarvă mare și 'ngrijorare că iar va să mânânce nalba holdele împărătești iar turburare grea că n'are cine să 'ncerce de pază pe noaptea aceea. Șfară 'n țară și răvașe prin orașe, că cine s'a afla și s'a 'ncumeta, zece galbeni va avea, afară de-un rînd de straie și alte daruri mai mărunțele-

Se duce unul, se duce altul, dar cum află de cele petrecute mai înainte, povestea cu soarele și câte toate, dă și cămeșa de pe dânsul și pornește 'napoi.

Mă duc și eu la împărat și-i zic:

— Înălțate împărate, laca așa și așa, să te fac eu cu holde!

Iar împăratul de colo:

— Cum?

— Ascultă. Noi în Moldova noastră, când simțim că lanurile ni se prăpădesc, au de paserile cerului, au de soare, au de secetă ne apucăm și le cosim mai înainte de vremea secerișului și le facem nătreș 'a vite. Măria ta, de ce nu le cosești, să ni 'nțelegi măcar cu palele?

Iar împăratul, din nou, după ce stă o leacă pe gânduri:

— Apoi, asta aveai de spus?

— Asta!

— Dacă-l așa, drum bun să-ți dea Dumnezeu; multe plecăciuni nevetei și feciorilor și tuturor celor din statul tău și lui Vodă a vostru, dacă cumva te întâlnești cu dânsul! Iar eu:

— Să te las sănătos, Mărite împărate și s'auzim de bine!

O nimerisem cam rău, bătusem atâta pustiu de drum de florile mărilor, dar mi-am zis: atâta m'am priceput atâta am făcut! Gata!

Ce s'a mai întâmplat pe urmă, n'am aflat de cât încoace târziu. Și uite ce. Tocmai în seara cu primejdia, laca și Șperlă în fața împăratului, cu rugămintea să-l lese și pe el, să păzească ogorul.

— Ptiu, drace! Piel din fața mea! — strigă împăratul.

— Lasă-mă tătucă, zău lasă-mă!

— Fugi, deavole, dinaintea mea că se 'ntâmplă moarte de om;

— Da zău, tătucă, lasă-mă, că uite, de nu ți-oiu da eu grăul de aur până la fir mări în zorii de zi, să nu-mi zici pe nume!

— Ei, bată-te para focului de Șperlă, să te bată! Să păzești tu grăul?

— Eu!

— Hm! râde împăratul, făcând voie de nevole și haz de ne năcaz.

Și de lăsat, nu l-a lăsat, dar nici altul nu s'a găsit, să meargă și să păzească. Iar neaflân-

du-se nimeni, Șperlă voinicului se furișează singur-singurel în amurgul serii și se-așează par în mijlocul ogorului, tocmai lângă tufa unde străjuseră și ceilalți doi nătăflești mai mari.

Trece iarăș ca un ceas din noapte, și Șperlă aude : „fâr-fâr, fâr-fâr !” Se uită și vede șoricelul, și cum îl vede, bagă mâna'n buzunar și scoate niște frimituri de mămăligă. Și cum le scoate, le 'ntinde șoarecului pe palmă :

— Na, mîitelule de papă, — na și nu fii prost Vîno și ospătează-te o lecă !

Da șoricuțul, crezând că are de-a face tot cu cel de an și de antîr, gata să fugă.

— Na, măi, de ici și nu te teme ! Vîno, că-ți dau și-o picătură de vin și pe urmă oiu stă de vorbă cu tine, că tot m-îmie urit singur !

La 'nceput, șoarecele cam strâmba din muștafi, dar după altă rugămînte își făcu cîoada covrig și s'apropie de voinic „Bine te-am găsit sănitos !” „Bine-ai venit sănătos !” „Cum o mai duci cu tralul ?” „Mulțumesc lui Dumnezeu !” la șoarecele o fărîmătură din palma lui Șperlă și se linge pe bot. Vedeți, și pricepeți că el nu era deprins cu bunătăți de casă

și de aceea îi părea mai bună mămăliguța de cât grăunțele scuturate pe ogoare.

După'ospaț, face Șperlă șiretul mâna gavan, toarnă trei picături de vin din ploscă și-o 'ntinde șoricuțului. Dîhania scoate limba de și-o udă și „lînchi-lînchi”, soarbe cele trei picături de vin.

— Bunu-i, vere ?

— Bun, dacă mai ai, — șoarecele de colo.

— Cum să nu !

Și iarăși șoricelul își mai udă limba cu trei picături, și alte trei, și alte treizeci și trei, până când prinde aurfursitul la ureche. Dă, ca omul.

— Acuma, șoarecele are chef nevoie, strâmbă din nas, își sugă buzele și muștafiile, se ridică în două picioare și se sprijină în cîoadă, se dă peste cap și cîntă :

Bunu-i vinul, bîna-mi place,

Nu știu vlei ce i-oiu face !

— Lasă, măi, nu purta grija vlei, că are cine ; mai na și mai soarbe ceva apă de sapă și stăi colea să te 'ntreb un lucru ! Ascultă ! Știl tu comedia cu ist ogor al tatii ?

— O știu.

— Ei, și ce crezi că-i de făcut?

— Ce să cred! Apoi, ușoară treabă: mai dă-mi o lingură din ploscă și ți-oiu spune!

Șperlă-voinicul îl cinstește iar șoricelul îl pune la cale. De incheiere, altă cinste sănătoasă. Și zice șoarecele:

— Acuma știi ce-i de făcut; bagă bine de samă, că eu mă duc la culcare; mă cam ia parcă o leacă de amețală pe după ceafă și-mi vine tot să cânt. Mă duc, da dumneata bagă de samă. Noapte bună!

— Noapte bună, și încă ceva: dacă mi-a ești treaba în plin, mai abate-te pe la mine, așa, când n'ai treabă!

Și de-acu, vorbă scurtă. Pe la miezul nopții simte Șperlă aburând vântul cel dulce. Voinicul intră'n tufă și așteaptă. Dacă i se lipesc ochii de somn și capul i se dărâmă înainte, epînii de tufă îl înțeapă și Șperlă ridică din nou capul și deschide ochii. Și iar, și iar. Și, neputându-l doborî somnul, stătu treaz până'n crucea nopții, când scoborî din văzduh harmasarul cel năzdrăvan cu cele douăsprezece lepe sălbatece.

Șperlă, nici una nici alta, hăi la harmasar și-l apucă de căpăstru:

— Stăi că teucid!

— Ba nu mă ucide. Na-ți căpăstrul și dă-mi drumul, că m'oiu duce cu iepe cu tot, de unde am venit, iar ogorul ți-a rămâne întreg. Pe urmă, când ai avea nevoie de mine, scutură-l și eu ți-oiu fi slugă credincioasă.

Isprava-i gata. Șperlă ia căpăstrul și pornește acasă, iar acasă se întinde pe vatră și adoarme dus ca să se scoale tocmai în colo, târziu, când îl trezește foamea.

Toată lumea bucuroasă peste măsură de bucuria împăratului.

— Scoal', Șperlă, voinicul tatii, voinic, scoală-te de pe vatră și vino de prânzește la masa de cinste! Iaca straie frumoase ți-am făcut și loc în dreapta mea ți-am dat! Haide!

Da' Șperlă tot lenos, de-i mirosia urma! Se 'ntinde cât se 'ntinde și cască să-și desnoade fălcile, se duce la masă, mănâncă, bea și se veselește și ascultă laudele tuturor.

Nu trece după asta multă vreme și iată că o pasăre frumoasă, cu penele de aur, cântă fără curmare în grădina castelului împărătesc. Ce să fie cu dansa, nimem! nu-și putea da cu părerea, ci numai Șperlă uitându-se la ea și as-

cultându-i cântarea cu 'nșeles, se îmbracă frumos, scoase căpăștrul hărmăsarului din lada și-l scutură Și cum îl scutură, hărmăsarul îi stătu înalțe. Șperlă incalcecă pe dănsul, și dădu pîteni și 'ntr'o clipă pasărea măeastră era în brațele voinicului. Nu pasăre, măi, ci fecloară prea mândră, cum să căutați voi în tot cuprinsul lumii, și tot nu aflați! Nu și-ar fi venit să te ulși la dănsa, așa de chipoșă ne era. Azi, mai aud că și plină de înțelepciune se afla, dar asta n'o știu.

Vorba e că Șperlă i-a plăcut fetii și fata lui Șperlă, că altfel ce-ar fi căutat dănsa la castelul împărătesc; și nici voinicul n'ar fi sburat după dănsa.

Feciorul împăratului n'a mai căutat să știe nici de unde-i, nici căți ani are, nici despre foae de zestre n'a mai luat vorba, ci numai atîta i-a grăit:

- Mergi cu mine?
- Mergi!
- Blagosloviți-ne, tată, și mamă!
- Dumnezeu să vă blagoslovească!

Și luajl au fost. Vlădica le-a pus pîrostriile în cap, și eu cu nevastă-mea le-am ținut lu-

mănrile și pe urmă, nuntă la cătăramă! Și la nuntă, masă; și la masă, cu într'un cap, împăratul în celalt, mirele și mireasa la mijloc, iar în fața lor, șoricuțul din poveste.

Și să credeți de bună samă că-i așa, că dacă n'aș fi auzit și dacă n'aș fi văzut toate cele de până aicea, cum aș fi putut să vi le 'nșir? Măi, nu vă uitați că-s ca val de mine! Am fin împărătesc, să știți, și să vă ferească Sfântul să-mi faceți vre-un neajuns, să-mi mâncați vre-o brazdă de pământ ori să-mi furați vre-un puiu de găină, că v'ați dus!

Zilele isteia l-aștept să-mi vie cu colacii, după cum ni-i obiceiul. Cum mi-a veni, am să vă chem, să veniți și să-l vedeți și voi, iar pe urmă v'oiu mai spune din ce-olu ma' putea să aflu și eu dela Șperlă-voinicul, ginere împărătesc și împărat, mâni-potmâni! (Frate-mău Leon, Teșu-Teșuolu).

VODĂ 'MPĂRAT

Acu, ci-că odată copiii unui om sărac se jucau cu motanul; îi trântiseră'n spînare o țoandă veche, îi făcuseră sga dă la gât, îi atârnaveră cîmăflor pe la genuchi și pe la coadă, iar de trup îi iegaseră potcoave vechi, tinichele stricate și căte și mai căte!

Dela o vreme, motanul se sătură de-atîta dragoaste și plecă în toată lumea, să-și găsească și el bine capului! Ajunse într-o pădure și acolo, întîmplarea pe semne, îl scoase înainte o vulpe.

— Dă încotro, cumîtră? o întrebă repeze motanul nostru, împopoțonat și cam fudul.

— Ia, pustiu! dă mîritat, dragă cumetre! Dă, mi-l-mai să înblîtrînesc și potrivă pînă acuma n'am găsit, — adică, să nu spun minuni, sunt destui, dar vezi, nu poți ridica din

drum pe ori și cine! Bărbatu-i mare lucru! Să fi găsit de-o pildă unul ca dumneata, ei, — Da dumneata'n cotro?

— Păi chiar nemerită ni-l întîlnirea. Uite, și eu is văduv de trei anișori, se împlinesc în postu' Crăciunului. Și eu m'aș însura; am căutat și n'am prea găsit, adică, să nu spun miciumi, — vorba dumitale; sunt destule, dar nu-ți poți face nevastă credincioasă pe ori și care. Femeia i mare lucru la casa omului!

— Cum văd eu, dragă motane, gînd la gînd cu bucurie! Dă laba 'ncuace!

— Dă-o și pe-a ta!

— Eu de neam, tu de neam, frumoși, chi-poși amîndoi!

Și pe urmă, țoc! țoc! țoc! de trei ori. Asta înseamna întîlnirea cu noroc, logodna și nunta. După asta, nici una, nici două, vulpea și-a luat bărbatul de mîna, și l-a dus în castel, iar dumneael a pornit să-și caute de nevoile casii, ca o vrednică gospodină ce era. E altă socoteală, vezi, cînd ești tu singur, un suflet și alta-l cînd ești cu casă, ba încă la începutul căsnicieii.

Și vulpea fudulă foc!

Pe-o cărăruică se întâlnește cu lupul, care se îndelețnicea pe atunci cu creșterea oilor.

— Dă ce mi te mândrești pău' pe-acolo, cumătră? Ce treci așa, ca Vodă prin Iobodă! Ia vino colea, să mai stăm o leacă de vorbă, ca doi văduvi ce suntem! Mi-a fi ori nu norocul, ia să vezi: tot una-i! (Uitasem să vă spun că și lupulul îi murise nevasta cu pafru zile 'n urmă).

Iar vulpea:

— Așa, cinstite cumetre; d'apoi ia nu-ți mai grăiască limba așa vorbe, că teamă mi-i să nu te audă bărbatu-meu.

Vodă 'mpărat.

În zale 'mbrăcat,

Cu sab o legată,

Ferecată,

La gât spânzurată!

Cu el nu-i de glumă, și lesne dai cinstea pe rușine!

Lupul își curmă gândurile la așa veste neauzită: își făcu plecăciunea cuvenită în fața vulpii și, tril-tril, tril-tril, pleacă să-și strângă oile, că tocmai s'apropiase vremea mulșorii.

!Pleacă și vulpea, și nu după multă vreme, îi

scoate Dumnezeu în cale pe moș-Martin. Bătrân, bătrân era, dar chef de vorbă, cum focul negru să nu arbă! Și cumătra, grăbace cum era, repede i-a spus vestea-povestea și și-a căutat de treabă.

Ursul și-a făcut cruce cu stânga, și nedumerit, pleacă să întâlnească pe lup, ca să se slătească amândoi, ca niște adevărate cîmotive ce erau.

— Auziși, măi verișcane, de comedia cu Vodă 'mpărat? — Întrebă ursul pe lup.

— Auziși, moșulețule!

Și la amândoi le bătea inima de credeau că-are să le lasă afară prin piele și mai multe nu.

Iar lupul, ca o fire toldeauna gata de pus la cale, zice:

-- Știi ce? Ii greu de noi, moș-Martine! Noi, mai marii Istul codru lăsat din mila lui Dumnezeu, om săvârși lucru de vrednicie, îngăduind șederea în împărăția noastră unui venetic?

— Cum, venetic, nepoate? Poi n'auzi că-l Vodă 'mpărat, cu zale ferecate și cu sabie ascuțită la șold? Eu, din moși-strămoși, una ca asta n'am pomenit, și de aceea, îți spun ca la

un nepot cuminte și deștept ce ești: să nu ne punem în răcă cu Vodă 'mpărat, și mai bine ar fi să mergem umiliți și să-l cunoaștem așa. Dă...

— Că sfântă îți-i vorba, moșule grăi lupu. Acu văd eu cât prețuește vorba de om bătrân! Saracul tata!

Și mai chibzuind ba una, ba alta, porniră amândoi spre sălașurile vulpii, unde credeau că stă în divan domnesc Vodă 'mpărat.

Lupul, mai viindu-l o leacă de suflet, începu:

— Dumneata, moșule, cum ești ghiduș din naștere și mai meșter de limbă ca mine, să intri înău la el și să strigi cocea, cu sănătate, ca la oaste: „Să trāscă Măria ta!”

— Ihm, se miră ursul, iar îți-ai dat drumul gurii! Da de unde crezi tu că Vodă 'mpărat ne așteaptă cu atâta dragoste? Eu aș zice că mai bine-i să-i vedem ochisorii neștiuți de nimeni și numai după asta, ne-om întinde și noi mai departe, dacă ne-a da mâna!

— Așa-i, răspunse lupul, așa-i! Atunci eu am să mă ascund colo 'n bălării, iar dumneata să te aui în copacul ăsta!

Zis și făcut.

În vremea asta, vâlpea tot nu picase acasă și motanului i se urăse cu așteptatul, mai ales că sta însă și acuma cu podoabele pe dānsul. Din vizunie începu să se uite afară. Soarele dogorla grozav, iar bondarii și strechiile și cărăbușii și toate felurile de gănganii săltau deșișul în slavă cu băzăitul lor.

Și așa, Măria sa putea oare să mai stea înăuntru?

Să nu-și cunoască el împrejurimile gospodăriei lui? Uunde mai pui că-i era și foame! Iși lungea mustățile și trăgea cu nasul și i se părea că-i miroase a picior de vrabie pe aproape.

Leși afară și pășia acu încet-încet, de colo până colo, se uita roată de jur împrejur și hai-hai, hai-hai ajunge lângă bălării.

Lupul scosese botul printre frunze și aștepta gata-gata, ca Măria sa să-l zărească și să-i întindă laba cu „noroc și sănătate și poțtim înăuntru!”

Motanul s'ășezase pe picioarele dinapoi și se uita la un gărgăun, care tot băzăia în preajma nasului de lup. Și deodată par'că-și aduce aminte de când era în sat, când se găsla singur

în casă, când plodurile cele neastâmpărate erau duse cu vitele ori cu jnaca pe afară, își aduce aminte de tot și de toate, cum sta la fereastră și soarele bătea cald, și câte-o musculiță băzâia, isbindu-se de fereastră, și cum el o prindea... Și fără să-și dea samă, hrâșchi! cu lăba după gărgăunul care băzâia pe la nasul lupului.

L-a fi prins, nu l-a fi prins, nu știu, dar cred că nici Măria sa nu știe, dar și-aduce bine aminte că unghile l-au intrat sănătos în botșorul lupului.

Lupul pleacă scăpat din pușcă.

Molanul sări în copac la urșă, strâncânindu-și armurile de pe dânsul.

Iar moș-Martin, văzându-se din două părți primejduit, ca un om bătrân și priceput ce era, alege pe cea mai mlitică: își dădu drumul de sus ca o clotcă, cu gând să ajungă jos mai de grabă și să se ducă, săracul.

Așa!

Ursul a căzut în coadă și și-a frânt-o și cu mare greu ce l-au putut doftorii tămădui, dar vorba-i c'a rămas berc: de asta n'arc ursul coadă nici în ziua astăzi!

Lupul, vai de sufletul lui, c'a spne și morșilor ce-a pățimit. Fugind ca un nebun, s'a plesnit cu capul de-o rădăcină, c'a văzut stele verzi înaintea ochilor; a doua zi îi înțepenise gâtul și țeapăn a rămas de-atunci și până astăzi.

Cât despre Măria sa Vodă 'mpărat, mare! lucru să fi mai dat vulpea peste dânsul Săraca, tot ea fără noroc!

Asta-i. A fi, n'a fi adevărată povestea asta, habar n'am, dar știu atâta, că și astăzi toate jigăniile își scot ochii fugind, când se 'ntălesc cu vre-o mățâ prin pădure!

(Va-ăca I. Medeleanu, Tereș-Trocuiu).

FATA UNCHEŞULUI CEA FĂRĂ NOROC

De fost, a fost odată şi povestea-i adevărată, dar de atunci-a-i vreme multă Dumnezeu cu mine şi cu cine-ascultă !

Acu, a fost odată un uncheş, căruia îi abătu gust de însurătoare tocmai când pornise pe calea bisericii, cea netedă de toate. Şi de luat pe cine credeţi că a luat ? Pe o babă plină de drăcuşori şi care ar fi fost, cum ar fi fost dacă n'ar fi avut o viesparniţă, de fată urâtă şi bărână şi hărnicioasă, că se scula singură de jos. Şi pe urmă, fata asta nu se împăca de fel cu fata uncheşului cea ca o floare de trandafir, tânără şi frumoasă. Se sfădeau toată ziua şi dreptate cine credeţi c'avea ? De bună seamă că tot fata babil.

Că cealaltă-i așa, că-i pe dincolo, că i-a furat noroacele flică-mil, că ia făcut de urât,

să fugă flacăii de dansa ca de ciună, că i-a luat din urmă într'o dimineaţă din săptămâna luminată, şi de câte ponoase, toate !

Că fata uncheşului e o puturoasă de n'o încălzeşte nici soarele, că multe, că mărunte.

— Dă, babă hai, zicea uncheşul ; cine-i vinovat : tu ori eu ? Tu că le ţii pe amândouă acasă. Ia trimete-le la muncă, să vedem : or mai avea răgaz de fleacuri ? Omului când n'are ce face, multe-l trăsesc prin cap !

— Că bine zici, uncheşule ! Am s'o trimet pe a ta cu vaca la păscut.

— Trimete-o, de ce nu.

— Şi am să-i dau şi furca să toarcă pe câmp, că fata mea cum şede acasă şi toagce pe toată ziua câte două fuse.

Şi s'a ținut baba de vorbă. A doua zi i-a dat felişmoşului vaca de funie şi cinci fuse'n cinci caiere mărişoare, ca să i le aducă de-seară gata.

Ce să facă biata fată ! Şi-a lăsat ochii în pământ şi a plecat, iar dacă a ajuns la Islaz, plânsetele ei n'au fost proaste. Cum avea să toarcă cinci caiere, când haramul de vită prinsese gust de sburdal şi de strechie !

Vaca, nădrăvană pesemne, ori cu spiriduș într'ansa, ce face? Se apropie într'un târziu de fată, suflă peste dânsa și o adoarme; apoi, la cele cinci catere, le întoarce de trei ori cu limba, și toarse gata, le înșiră pe fuse, nici groase, nici subțiri, ci tocmai cum poruncise catarolul de babă.

Seara, când fata se 'ntoarce cu vaca sătulă bufte și cu fusele pline, mă-sa cea vitrigă și-a fost aprins paie 'n cap. Vezi, se m'ra dânsa de hârnicia fetii.

— Ei, babă, a venit fiică-mea? întrebă uncheșul.

— A venit, mânca-o-ar holera și ciuma s'oi mănânce; cum era să nu vie la pune-te masă și la somni! Da crezi că m'-a făcut vre-ol brânză? Vaca-i moartă de ioame, și tors ca la ea, să nu dea Dumnezeu nici dușmancele mele!

— Dă, babă, fă și tu, cum crezi că-i mai bine!

A doua zi, baba dă fetii să toarcă două litre de lână țigae, dar s'o muncească sub țirel și cu băgare de samă; adecă, li dăduse pentru o zi, cât o nevastă fără grija piodurilor, ar foarce o săptămână, stând cu turca în

brău toată ziua și mai torcând și seara pela sezătoare.

Dar fata-i aduce și 'n ziua aceea lâna gata; și torsatură ca la dânsa, nici mână de zână nu cred să fi putut face.

Când a văzut baba și minunea asta, și-a pus mâinile 'n cap. Foc și iar foc, blăsteme și câte în lume toate.

— Da ce-i babă? Iar ji-a mai făcut fata ceva?

— Mai întrebă? Coacă-mi-o para focului să mi-o coacă de slută și de bătrânicioasă! Apoi crede ea că dacă mi-a tors un fir, două îi inare lucru de capul ei? S'o gonești uncheșule, dela casa mea, că de nu, o omor și mai multe nu; iar ne n'oiu omori-o, apoi o fac eu să-și la singură lumea 'n cap. Lasă!

A treia zi a trimis-o iarăși cu vaca dându-i și două oacă de lână, și-apoi — vedeți dumnea-voastră, înimă afurisită la baba ceea — cum a porulit fata, cât-colo, cât-colo, tupiliș-tupiliș după dânsa, să vadă încaltea minunea cu ochii.

Fata, cum ajungea 'n islaz, dădea drumul vacii să pască slobodă, iar dânsa prindea să cânte de jale, să răsune toată valea. De data

asta o cuprinse un dor mare și plânse amar.

Baba sta pe o coastă ascunsă în splinăriș și o privea. I-a ascultat cântecele și apoi a văzut cum vaca îi amestecă ochii de lână și cum îi înșiră cu coarnele firul pe fuse. Bună și asta!

Seara, foc și mântie, și pe deasupra gură pe uncheș.

— Mai omule cu fata asta nu mai este de trăit; că dacă nici o vacă nu ne poate paște, de ce s'o mai ținem de geaba la târla noastră? Ori, vrei să-mi tocmesc și slugă? Ba asta n'olu face-o! Tu, apucă-te și taie vaca în grabă, că drept să-ți spun, cu dânsa eu nu pornesc și nici nu-mi place s'o vad mușind de foame în bătătura mea!

Neavând încotro cărnii, uncheșul se puse și taie vaca.

El, dar iacă uitasem să vă spun că în ziua de-a treia, vaca spusese fetii:

— Fată hăl, pe mine de seară au să mă taie. Tu să nu mănânci din carnea mea, ci să stai de-oparte, să-mi strângi toate oasele grămăgiule și pe urmă să mi le pul în cutare scorbura de copac, unde-s și stratele mă-tel. Înțelesu-m'ai?

— Te-am înțeles, vacuță, te-am înțeles!
Și iar pornește-te fată pe plâns, c'ășa ți-a fost pe semne scris de Dumnezeu!

Și cum spuselu, seara, baba chemă la praznic o mulțime de lume de prin sate. Toți mâncau și se veselau, cu vin și cu vorbe, da numai fata uncheșului sta ponchișă de-o parte.

— Hai fata la masă; ce-mi stai ca o mireasă surdă? Ori aștepți și-ai ploscă?

— Că nu mănânc!

— Să mănânci când te-olu îmbuca eu; dar nici în fața mea să nu mi stai poșoneț și să-mi inumeri bucăturile! Ești afară, mucoasa și puturoasa fetelor!

Fata leși afară, și de pe fereastră se uită unde se asvârțiau toate oscioarele vacii. După ce praznicul s'a sfârșit, le-a adunat fata pe toate și le-a ascuns în scorbura.

Vaca nu mai era acuma și fata noastră o ducea cu baba, tot mai bine: ocarl, blăstăme, și lipsiri, iar după ce le isprăvia, altele din nou. Și uncheșul, ca tată ce-i era, s'o apere c'o vorbă? Ași! nu!

Vine iarna mândră, cumin bună oară e acum, când se pornesc ciăcile frumoase, când s'adună

fetele, nevestele, llăcăii și moşnegii toți la tâlcuri și povești și cântece. Baba și cu fată ei cea frumoasă ca bunica dracului nu pute să dea greș. Ba, gătită și împopoșonată și ruminită ca fata babei mai aflai? Iar fata uncheşului sta acasă, c'o mănjia. baba cu căr bune pe față și-l turna cęnușă'n cap și o lăsa să spele și să măture și să cārpească și cât treburi în casă, toate să le facă.

Și azi așa, mână așa, vremea trece și o mătul se duce cu larna cu tot, când încep să se încălzească, și în bătătura satului și pornească hōri alese, cu feciori de peste nou sate! — Dar, ce spun eu? că veniau și feciori de împărați la petrecere.

Acum, se face că odată se vestește feciorul împăratului: iaca, are să vie la horă el c tată-său și cu maică-sa, cu toată curtea, c mai maril oștilor și-ai târgurilor, să vadă de aproape chipul cum trăesc supușii.

Firește că atunci toată lumea se îmbracă stratele cari le avea mai scumpe și mai frumoase și tot creștinul căuta să fie veseloz ziua aceea. Puținică lume pe-acasă. Baba gâtește pupăza cât poate mai mândră, se

tește și dănsa, gătește și pe uncheș și pe fata uncheşului o lasă acasă. Iar de teamă ca nu cumva s'o împingă păcatele și să vie și dănsa pe urmă, îl lasă un sac de cânepă, să-l numere sămânța și s'o aleagă de gunoale.

Ciuda fetii nu era mai la șagă! Ba o prinde o jete pe urmă, că lacrămile o năpădesc; se scoală și pornește spre mormântul mă-sai, la rădăcina copacului scorburos, să plângă mult că așa poate și-a mai vărsa focul din suflet.

Iar când se bocia mai cu durere, auzi un glas din scorbura:

— Îmbracă-te cu stratele maică-tii de fată mare și du-te la horă; acolo să faci așa și așa!

Fata ascultă glasul ciolănașelor de vacă și făcu după spusa lor, iar când trecu pe lângă casă, văzu un dulum întreg de porumbel, cari zoriau nevoie-mare la curățitul și număratul sămânțil de cânepă.

Și 'ntr'o clipă era la horă. Cum ajunse, se prinse 'n joc. Și cât a jucat, nu vă pot spune. Atâta doar aveți nevoie să știți, că feciorul împăratului zărind-o, și-a simțit dintr'o dată trupuşorul muindu-i-se și înlma că i se bate

și ochii că i se împăinjinează. Și năucit așa, s'a dus și s'a prins alături de dânsa în horă. Și-a jucat-o, și-a jucat-o, clustite fețe, până către seară, când lumea sta să plece pe-acasă.

Atunci a văzut feciorul împăratului că i s'a desprins ceva din suflet și-a poruncit lăutarilor să cânte cântecul cea frumos!

Cum dă soarele 'n deseară,

Gândurile mă omoară...

Iar când lăutarii au slârșit, feciorul împăratului a oftat cu durere și horțul zlii s'a închis.

Sara, pe la toate casele se vorbea de cel mândru fecior împărătesc, mândru ca un fat-frumos din poveste, dai mai cu samă se minuna lumea despre fata cea, care răsărise ca din pământ și ca 'n pământ pierise!

Iar baba noastră:

— Elei, uncheșule, văzuși ce probă de copilă?

— Văzut, babă, văzut. Ia așa straic am să fac și eu fetelor mele, că-mi aduc aminte că le li mai văzut odată, undeva, de mult!

— Ba mie, să nu-mi faci, tată, că mie nu mi-au plăcut, — zice fata uncheșului de pe vatră.

Baba, sare ca o nebună.

— Ia tacă-ți lloarba, mucoaso! Dar de unde știi tu că nu erau frumoase?

— Ei, de unde să știu!

Ia, m'am suit și eu pe casa,

Și-am văzut hora cea frumoasă!

Uliuu! Și-a aprins pale 'n cap! Ocarl ce l-a tras baba în seara aceea, de multă vreme n'o ocarăse! Vorba-i, că despre partea trebi și-a sămânții de cânepă, n'a avut ce-i face. Vine cealaltă Duminică: horă mare și fețele împărătești la horă. Fata moșului se îmbracă cu straiete mă-sei de logodnă și se tot duse lăsând unul al hulum de porumbel grișă să alegă sacul de păsat pe care baba îl vărsase în mijlocul casii și-l amestecase cu tot soful de gunoaie!

Jocurile din ziua cea nu mai aveau pereche pe lume, iar lăutarii cântau să te-adoarmă!

Mare veselie! De-o lături, împăratul strânsese uncheșii la cislă și-l cinstea de mama focului! Stal și te gândiai și-ți ziclai: măi, împărat il aista ori aista comedie, — că svârțla cu căcrula în negustor și-i strigai:

Frună verde și un alun.

Mosul cel mare bătrân

Ia mai toarnă 'n cotă vin!
 De-iou trăi,
 Ți l-oiu plăti;
 De-oiu muri,
 Pomană-a fi!

Și v'aș putea spune mai multe, dar li vorba
 că eu, tânăr pe vremea aceea, nu mă pu-
 team vâri în sfatul lor, s'aud anume ce mai
 puneau la cale.

Și soarele s'a lăsat tot mai jos, tot mai jos,
 până s'a plecat pe lumea cealaltă. Feciorul îm-
 păratului cânta cu foc, cântec de jale, că nu l-a
 lăsat Dumnezeu flăcău de sat, să-și poată mân-
 găta ibovnica sub poalele nukului, unde ochii
 strălucini nu te văd și unde niminea nu te-aude!

Prin casele oamenilor, seara la cină, iarăși
 sfaturi.

— Că măndru fecior, dar mai frumoasă-
 i fata!

— Mândră, mândră, dar nici așa prea-prea,
 zise fata moșului de pe vatră.

— Ia tacl din gură, păcatoaso! Da de unde
 știi? sare baba.

— De unde știu, de unde nu știu, treaba
 mea:

Ia, m'am suit și eu pe polată
 Și-am văzut hora toată!

— Dar cum de-ai avut vreme? o întrebă
 din nou baba.

— Poi, dac'am isprăvit de-ales pasatul,
 ce era să fac?

— Așa ți-i vorba? Eu las' atunci, că-ți
 dau eu ție!

Iar pentru a treia Duminică, îl dădu un
 sac cu sămânță de in, care fuge pîntre de-
 gete dar și care, știm noi, vine numai bine
 porumbelilor. Săracele osișoare ale vacii!

Duminica de-a treia, ca 'n veleat, cu sa-
 tu'n păr și cu fata moșului îmbrăcată în
 straiele mă-sel de nuntă și 'ncălțată cu con-
 duri bătuși numai în pietre nestimate și măr-
 geluțe alese, cum nici la curțile marilor îm-
 părați n'ai fi putut afla!

Când a văzut-o acum feciorul împăratului
 s'a sfârșit cu zile. A chemat pe tată-său de-o
 parte și l-a spus:

— Tată, eu acasă singur nu mă pot
 du-te dumneata, fă ce știi, că gîmă-mi-ă rămas
 înlma aici, și pace!

Acu, las' că și 'mpăratul pricepea cum stau

fucurile, — dar știi o vorbă: omul bătrân. A doua zi prin zori, craincile împărătești până când nu te-a sfătuit, se poate? Așa se vestiau în lung și 'n lat, că nimeni să nu împăratul.

— Că hal cu tata acasă, că om mai veșnicul împăratului a purces să caute stăpâna și Dumnică! și câte măguliri, toate! Condurului ca să și-o lea pe urmă de mireasă.

Așa-i omul cu fălă 'n car: ce-l mai paDar cum asta? Ia, cum: avea să încerce potul de morar și de cel cari n'au măcinatriveala piclorului!

Bici bollor. și-acasă! Acu țineți-vă!

Da băietul, nu și nu, și nu și nu! Și fo Baba și-a spălat odorul, și l-a ghilosit și fle, că el nu se urnește de-acolo! Hora sum isprăvește, se pune și bate mătânil lui sfârșește și lunea pleacă. Feclorul împăratului pune mâna pe fată, și fata zvr! și fugăce vre-o minune cu frumușica mă-sei. Iar Din fugă, îl pică jos condurul din piciora nu cumva să-l stele în cale odrasla Flăcăul îl strânge și pornește îngândurat acaslucheșului, o unge cu cărbune pisat și amesecat cu untdelemn, îl toarnă cenușă 'n cap și-o ascunde după ușă, sub țoale.

Și iarăși:

— Văzut-ai poznă mare, uncheșule?

— Văzut, babă!

— Am văzut și eu, dar drept să vă spunineată și aștepta. Sta soarele în crucea ziin, mic nu mi se pare așa, din cale-afară! și feclorul domnesc n'ajunsese cu cercatul pe adaugă fata uncheșului. acolo. Baba nu mai putea de bucurie, când a-

— Iar nu-ți face gura, nepriceputo? — sabla că tot nu s'a găsit stăpâna condurului. Se da în vânt și hucia mereu cocoșul din pragul casii, care tot cânta a oaspeți grei.

— Ba mă pricep și eu, că

Mem suit pe coteneșaj Peste puțintică vreme, lată vin cercetașii îm împărătești cu feclorul; vin și caută pe fata babi-

Mem suit pe coteneșaj
și am văzut horă cea mareșaj

la pictor, dar, p'cior ca acela cerea nu
condur, ci o piele de vacă întreagă ca să
încălțat. N'au apucat să-și la rămas bun de
babă, dela uncheș și dela fată, când coco-
bate din aripi, își întinde gâtul și strigă:

Cucuriga ga,
Fecior, nu pleca,
Ci fă-te-a căta,
Colo după apă,
In sac cu conuși!

Crainicii răscoliră casa și aflară ce dor
Și acum, cinstite fețe și cinstită gazdă,
nu vi-i cu bănat, o leacă din sângele Domnu
n'ar strica, ca să vă mai pot spune din a
veste poveste, că 'nainte încă tot mai est
lar acum, de bucuria flacăului, și de-a i
păratului, și de-a împărătesii, ce să mai ve
bescl Destul e atâta să știți, că eu nici n'
văzut păsă atunci, nici de-atunci Incoace
nici nu cred c'am să mai văd, așa vesel
că, slavă Domnului, cele z le puține nu d
să mai trăiescl Bucurie și chef la câtar
jocuri, că mă mir cine le mai scorniser
loc nu găsia lumea, cât era câmpul de m
lar mâncări, și mai ales cinstitul dar d
nceezș, de-ajuns și de rămas au fost

Și-atâta se deprinsese lumea, c'ai fi crzut
mare lucru să ru moară pe-acolo. Mă rog, o-
p'ceșuri de oameni mari, tot crai de împărași
din p'tru parți de lume, de pe la Brașov și
Brăila, de pe la Tighina și Tâlggrad, pe urmă
domnișori mai așa ca mine, câte stele și lu-
ceferi și mai mulți cu trei. Să-l fi văzut pe
împărați cum s'ar leau cușmele în sus și le prin-
deau cu capul, m' rog .. Împăratul muscălesc
într'atâta se trecuse cu omenia și așa de mult
prinsese la ureche, că mă pomenesc că mă
chlamă lângă el și-mi șoptește:

— Hei, nene Toadere o luăm de la capăt?
— O luăm, măria ta, — eu bun de cap, —
dacă mi-al da de nevastă pe fca măriei tale!
Acuma, cum l-a fi venit vorba asta la so-
coteală, nu știu. Atâta știu că m'a atins cu de-
getele peste nas și lucrurile alci au rămas. Pe
urmă, nu ne-am văzut!

Trece și asta și vențrăm cu toții pe la ca-
sele noastre. Mai trece anul și iaca feciorul
împărătescu fata uncheșului căpătă un prunc.
Il fac toate după legea creștinească, Il botează
și într'o bună dimineață le vine dor de uncheși
și pornesc să-l vadă.

Uncheșul era sănătos fun, baba sănătoasă mulțămesc lui Dumnezeu, fata babeli sănătoasă și fata mare nemăritată! De când se încuserise uncheșul cu împăratul, o mal ce ruse, ba unul, ba altul, așa, din răvașe, dar când veniau și-o vedeau, lăsau toate la parte și fugiau să-și scoată ochii.

Vin, cum spusele, însurățeli, stau o zi, două și-a treia zi, cu dimineată mândră, pornesc surorile vitrege să se plimbe pe malul apii în sus, spre luncă. Mergând așa, cel vine în minte fetii bătrâne? O ia pe nora de împărat, a duce la o fântână și acolo — „că ce apă împede, ce fântână adâncă, că la uită-te, soro” — hustiuluc! dă pe domnița'n fântână iar dânsa bună mehenche se întoarce acasă îmbrăcată cu stralele răposatei.

Uneltrea asta era pe semne pusă la cale de babă mal dinaint', c'a patra zi numai ce rise catarolul fatului de împărat.

— Dragul nostru drag, noi pornim să ne căutăm fata care ne-a pierit iar dumneata, la-ți nevasta și mergeți sănătoși acasă! Nu ne jăliți, că uraz-e Dumnezeu!

Faciorul de împărat, că mai ha să știe

despre cele întâmplate. Și mira numai atâta cum nevasta lui cea frumăasă stă acumă întinecată și cu broboadă neagră peste față. Săpărarea, își zicea el! De asta-l așa de lăcută! S'o întrebe, s'o descoase, nu îndrăsnia sârmanul, că dă, așa deprinsese el; să se uite la nevastă-sa ca la soarele cernului și să-l facă pe plac toate câte se pot face.

Trece așa anul, trece al doilea, trec mai mulți ani de-a rândul, și fata babil cea cu inimă de drac, face ce face și isgonește de la curte copilașul cel mic, nepot de împărat, fatul celei domnițe înecate, care-și găsește loc de aciuat la o stână de oi.

Acolo cresc cu mărișor și când îi veni și lui vremea să facă trebușoară, plecă la câmp cu turma. Ba, încă, ce dragă îl era mocănia!

Într'o de-amează trage cu oile la o fântână. Când se uită el, ce să vadă! Din fundul fântânii răsărise o niădișă de răchită care se ridicase prin colțul ghlizdelor până sus. Și avea niște frunze frumoase și-un trunchișor verde și subțirel, răchită ceea, că-ți era mal mare dragul s'o privești! Și cel dă în gând mocănașului? S'o tale și!

să-și facă o tilincă dintr'însa, — minte de copil! O reteză să-și alcătuiască jucăria.

Sărmanul băiețel, zice eu! Dacă ar fi știut dânsul că răchita ceea ce crescuse din trupul mamei, mare lucru s'ar fi întâmplat; dar pe semne, a vrut altfel Dumnezeu cu dânsul.

Când își puse tilinca pe buze, ce să aflu! Dumnezeu voia să înceapă să cânte singură-singurică, cântec plin de jale, o poveste cu grație frumoasă și înțeles amar, pe care eu cu multă nepricepere v'o înșirai până aci.

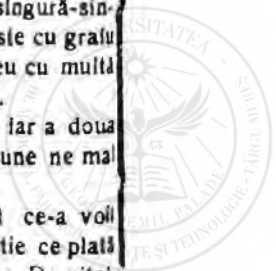
Sara, băiețelul spune mocanului, iar a doua zi află și împăratul de-atare minune ne mai auzită.

Și, oameni buni, s'a întâmplat ce-a voia Dumnezeu să se întâmple, că el știe ce plătește se cuvîne, și celui rău, și celui bun. De uitat, nici odată nu uită, ci o hărăzește o dată și-o dată, măcar cât de târziu. Așa s'a făcut că fata babei cea ascunsă a fost legată de gâtul unui harmasar sălbatec, care a stropșit-o și-a lăsat-o pe câmpuri praf și pulbere.

Craul și crăișorul apoi au jehit mult pe cel suflet dela fântână, și-or fi jehind și-acum,

dacă Domnul Dumnezeu al celor înfrânți de durere și nevoie, nu s'ar fi îndurat într'un fel și cu dânsii mai târziu, la vremea sfârșitului!

(Vasalisa I. Mediteanu, Teșu Teocuciu).

COPIL SĂRAC

Dumnezeu să-mi lerte păcatele, pân'oiu mai face altele, dar zău, să fi fost eu pe vremea ceea, moarte de om făceam! De ce să nu ucizi pe cel care nu te lasă să trăiești? Acu, poate că-l unul mai slab și n'are cum să deie din mână și din picioare. Cuvine-se atunci să fie bătut și ocărat, lasat să moară de foame și să se usuce de sete? Și-i creștinesc lucru ca nimeni să nu-l bage în samă? Alții trebuie să-l ajutore și să-l salte din greu. Și cine, tot una-i: ori eu, ori dumneata și ori care.

Dar iaca, mă luai cu vorba ca țiganul cu tuleaua și m'apucai să dau pilde și învățături, ca premintele Solomon, care-a trăit odată, când neam din neamul nostru nu trăia. Așa-i omul care știe multe; nu-l rabdă inima să tacă. Și-așa pății și eu.

Acu, a fost o dată un împărat mare, mare și vestit vestit ca Papura-Vodă ori Clubar-cralul din răsărit. Și împăratul ăsta avea îm-

impărăteasă cum nici nu se mai putea altfel, împărăteasa de-a doua, care-l luase de dorul mării, de frumusețea scaunului și nu ca să-l fie și dânsa sprijin și ajutor credincios, cu vorba și cu inima la lucrurile bune pentru obște.

Mă rog, afurisită ia inimă, să-i torni gaz și să-i dai foc!

Dela o vreme, începe să se plângă și să se călneze pe la ori și cine, că ea moare și să prăpădește, dacă împăratul își mai ține în case odrasla care-l rămăsese dela nevasta dintâi. Auzi, ce suflet păgân! În loc să-l crească cu dragoste, în loc să-l deie învățatură, în loc să-l fie ca o mamă, ea-i aceea care trăsnește și fulgeră cu moartea.

Bietul împărat s'a împotrivit cât s'a împotrivit, dar la urmă și-a plecat capul, numai și numai să nu-i lasă vorbe rele în lume. Si-a trimis copilul în țări streine la carte. Unde-or fi fost țările acelea streine, habar n'am, dar cred că erau pe departe. Popa Miron dela noi, care a'nvățat în țara muscălească, aud c'a mers nu știu câte săptămâni ca să ajungă acolo. D'apoi alții! D'apoi un copil de împărat care-și luase mulți galbeni în pungă! S'a dus și dus a fost și dus a rămas, dar vezi, nu-i tot una când te-amesteci în lume streină tu, om în fire și alta-l când se luștrănează un copilăș, un sufletel curat ca un paharuț de sticlă subțire.

Și lucrurile s'au întâmplat așa și împărăteasa, când s'a văzut scăpată de-o grijă, bucuria ei n'a fost proastă. Merse și petreceri pe șir, pe șir, c'avea de unde și pentru ce. Dar Dumnezeu n'ajută păcătosului. Feciorul împăratului nu mai era acum ca să vadă ce se petrece în curte și pe urmă să spule tătucii. Împăratul, el singur nu vedea, pentru că era prost și cu ochii legați, ci la scaun era un străjer, rămas din crai în crai, de pe vremurile când umblau cai verzi pe pereți, mai mincinos ești, de nu crezi! Și străjerul ăsta avea chipul unui câne, dar sufletul îl era de voinic mare.

Așa, se mira împărăteasa, cum de știe împăratul că uite cutare a sărit în miezul nopții zidurile castelului și i-a bătut la geam, că acum una, că mai adineauri alta!

— Măi, măi, socotea împărăteasa, cu mintea ei cea neghioabă, cât a fi și-a trăi împăratul eu nu mi-oiu putea face de cap, după cum aș vrea!

Ia, gânduri de om nebun! Vezi, luați-le aminte, și când l'aeți mai auzi din gura altcuiva, să știți cu cine aveți de-aface. Și ce greutate mare pă'n pe-acolo, să omori un om? Cușit, opăreala, ștreang, mă rog, ce voiți? Iar împărăteasa alege otrava, ca mai învuitoare, i-o pune în blidul cu mâncare și într'o bună zi, împăratul își dă sufletul.

Plânsete pe muierea cea prefăcută, îi, de credeal că moare și plesnește de năcaz și de durere, — ci ea se prefăcea numai așa, de ochii lumii, ca să zică ori și cine:

— Sărmana, crăeasa noastră, cu a rămas ea pe drumuri, fără nimeni ca s'o ajute cu vorba ori cu fapta!

Așa or fi gândit și-or fi zis, poate, proștii și cel îndepărtat și supuș al împărăției, dar nouă ne-ar fi păcat să facem la fel; noi i-om scrija suflet prefăcut, și să vedem ce s'a mai întâmplat pe urmă.

Ei!

Și cum spusei mai înainte, străjerul celui împărății, dușul cel bătrân, începu să latre cu glas tănguitor într'o bună zi, ca im fel de strigăt, ca un fel de cântare, că feciorul împărătesc din țările streine îl aude și-l înțelege, își întocmește buclucurile 'ntro căruță și:

— Hal, moșule cu mine, la țara mea!

Și-a mers, și-a mers, trecând solu de solu de sînuturi, cu soiu de solu de oameni, și tocmai într'un târziu ajunge, cu sporul lui Dumnezeu pe pământul părinților săi. Unde era să tragă? La castel, firește, unde știa că obiădu-sește malcă-să cea vitrigă, bună și dulce ca un strugure de căline amare. De-o fi tras la curte nu știu, ci eu, unul, altfel aș fi făcut. Aș fi mînat spre codru și-aș fi făcut vorbă cu ai mei:

— Măi, Români sunteți voi?

— Români, craișorule!

— Haideți cu mine, măi, dacă vă doar
inima de țara asta!

Și de la cutare colibă, așa îl trase la altă
Și tot așa, mi-aș fi prins tovarășii, o sută, două
trei sute, o mie, șapte mii, toți voinicii
brațele de oțel și glas de leu. Pe urmă,
toți spre castel. Acolo, așa fi făcut val-vărt
tot ce mi s'ar fi împotrivit, că de ce să nu
focului pe cel care-ți svârle'n ochi cu spuză?

Da' mîntea feciorului nostiu alta era,
semne, ori că așa li era lui sorocit; eu un
nu știu cum să zic! Și-a făcut cum vă spus
trage la curte, își scoate căciula de pe
poartă, că „ce mai faci, măiculică drag,”
„bine te-am găsit sănătoasă” și țoc! li sărut
mîna! Împărăteasa li sărută pe frunte, iar
din ochi face semn argaților să-l lea și să
trăntească în becurile întunecoase.

Așa!

Sta acum odrasla împărătească în fundul
pământului, nemăncat și ne-îbăut cu zilele
neschimbând o vorbă cu nimeni, neputînd
se plînge nimănui, căci doară câte o dată
mult își mai prinde, dacă ai cu cine să
împarți amarul zilelor!

Și împărăteasa cea cu inimă de șerpoaică
trăla, măi nene, cum era deprimată, da ori cum
un pic de grijă tot avea. Bea, mîncă, chieful

dar tot i se părea că un ochiu al nri știu
cul o privește din fundul pământului.

Se pîndi și-și zise:

— Uilu, așa-ți-i vorba, Copil sărac? Ei, lasă,
te pun eu bine ca și pe tată-tău!

Și după asta nu trecu mult, și iaca într-o
că sluga-i duce mîncare fiartă 'n otravă.
Dar Dumnezeu unde-l?

Dulăul de pază, ca un inger bietului oropsit,
am! la slugă, sluga chiu! de groaza căne-
lui și blidele se prefac în zdroburi la pământ.

Cănele linge mîncarea toată, se linge apoi
bot, că ce-l păsa lui de otravă; nimica
oată, că doar de el nimic nu se prindea!

— Ai dat mîncarea blestematului celuiia?

— Am dat-o stăpînă!

— Toată?

— Toată!

Iar a doua zi, Copil sărac trimite vorbă
împărătesii ca să-i mai trimită ceva bucate,
dar să fie tot ca și cele de ieri. Vedeți ce pu-

tea să fie asta altceva, de cât sfatul cănelui!
Cînd aude împărăteasa și despre aceasta,
țoc și mîntie s'a făcut; a porcit sfat cu cei ai

și, și din sfat a eșit credința că pe semne Copil
sărac e vrăjit, și nu i se poate aduce moarte de
cît prin sabie. Dar acum, cine să se găsească

găde? Ștară'n țară și răvașe prin orașe, un-
de-s mai mulți țărăie brău, oameni fără creeri
în cap și fără căpățîlu (că ce naiba să pue

pe căpătălu când n'au cap !)

S'au găsit, după câte știu, doisprezece din aștia, tot unul și unul, să-î dobori cu purpui, oameni voinici, cobză !

— Vă prindeți, măi, îi întrebă împărăteasa la cutare lucru ?

— Cum nu, măria ta, se poate ?

— Ei să vă vedem !

Și i-a văzut.

S'așeză ei, cei doisprezece voinici, un pupă altul, pe putere ; cel mai zdravăn rămâne în coadă, și apoi se pun la sfat.

— Măi, zice cel mai slab, eu am să iut întălu, și-am să-lucid și-am să ies cu el dinși la voi. Dacă n'oiu ieși repede, cel după mine să mă sosească în grabă : altele semn că nu-i lucru ușor.

Și cum au isprăvit cîsla, întălu intră celălalt așteaptă ; și așteaptă cam mult, până ce, văzându-l că nu se mai întoarce, intră doilea. Apoi al treilea și după el, toți până la cel de-al doisprezecilea. Ce se întâmplă îi lesne de găcit.

Căci stănd băiatul așa, în temnița cea neagră, îi vine în gând și se roagă lui Dumnezeu. Cel sfânt, își întoarce inima către dănsul, și cu ce îl putea întări ! Putere în brațe, nu, și de asta-l îl botezase Copil sărac și copil sărătrebula să rămână, cât o îi copil. Ci-l dă săbie care singură leșia din părete, tăla

dreapta și'n stînga tot singură și-apoi pieria ! Săbia asta le-a făcut felul și celor doisprezece găzi plătiți de împărăteasa cea halnă !

Scăpase și de asta Copil sărac, dar mai mult, la curtea împărătească, nu putea să rămâne. Nu-i vorbă, teamă de moarte n-n-l era până n'nt'atâta, dar ori cum, năcazuri tot avea să mai îndure. Și ori că așa-l era lui scris, cum spun, pleacă într'o zi din nou pe meleaguri streine. Ei, dar acuma mintea îi era coaptă și trupul mai tare.

Merge el cât merge, tovarăș cu cănele ceia, merge mult, și după nu știu cîtă vreme, ajunge la curtea unui împărat. Bună!ziua ! Bună!ziua ! Da' de unde ești ? Din cutare parte, — cine ești ce miucună a fi mai cârpit și el — și mă rog dumneavoastră să mă primiți și pe mine într'o slujbă, după puțința și priceperea mea.

— Te primim, de ce nu, îi răspunde unul din cel mai mari peste ceata slugilor, dar să știți că aici trebuie să te porți cuminte ca o fată mare și să fii harnic ca o albină.

— Ei, boierule, grăi Copilul sărac, de cuminte și de harnic nu măi am pereche, și dacă nu te-oiu mulțumi eu, alții peste puțință să te mulțumească.

Și-a intrat în slujbă, el, coșcogeamite fecilor de cralu ; și-a fost multă vreme ascultător și harnic, iar cât despre cumintenia lui,

nu va dau vorba. N'a furat nimic, nusa bătut cu nimeni, gălceavă n'a pornit, și dacă împăratul cela n'ar fi avut un pulu de fată, după cum am auzit în urmă, Fecior sărac ar fi ieșit dela curtea aceluia împărat hasma curată, înlocmai cum intrase. Așa-s păcatele omenești. Ele se țin de om ca scaiul de căne și când cănele nu se tăvăleşte pe jos ca să le ia, pornește vântul scailui și tot l-animă de coada cănelui.

Dar ce ne pasă nouă acum, că știm cum și în ce chip s'a fost pornit dragostea între ea fată de împărat și cel fecior? S'a zămislit de bună seamă, ca ori și ce dragoste, între două sulete. Boala asta nu se uită la cine pică. De-a fi slugă bolerească, de-a fi muncitor cu sapa și plugul, de-a fi cinstit părinte și chele de biserică, de-a fi lăstar de cralu, tot una-i. Găsește suflet? Gata! Află cumva și un chip ales? Iar gata, și altceva nu mai trebuie.

De asta vezi fecloare de' mpărăți scurgându-și ochii după slugile din ograda, cu trupul din trupuri de viță pe sub cămeșa prăpădită de ruptă; de asta vezi suflete pornind din două capete de pământ și mergând unul către altul ca să se lege în tele și 'n curmele!

Dar ce sunt eu să descos cusururile de taină ale inimelor omenești? Era de tui să vă spun dela început ce s'a întâmplat și pare!

La anul, fată împăratului naște doi feți

logofeți, cu părul de aur creș, cu cari Copil sărac trebuia să se ducă dela curtea împărătească, de urgia crailului, să se afunde într'o inimă de codru, unde să trăiască atât timp cât norocul l-a fi departe și nu l-a mână în colo ori în coace.

Trăiu'n pădure era greu. Copilașii erau copilași; nici tu mâncare, nici tu strale de purtal, ce-l de făcut? Greu, dragii mei, că nu mai departe, mă uit la mine. Pleacă nevastă-mea ia cine-va în sat ori la târg: — Criste, ai grijă de băieții! Bine, zic eu, și ea se duce. Fac scaldătoarea trei ceasuri până o potrivești nici prea caldă; îl spâl pe cel mititel, îl înfăș și copilul plânge și când mă uit și bag de seamă, văd că-l strânsesem prea tare cu fașa. Il mai slăbesc și ies să văd ce mai este pe afară, iar când mă întorc, îl găsesc tot plângând, frecându-și mânușile de nas. Greu, greu! Și când se întoarce nevasta, tot pe mine mă mustră: „Așa-i? Ei, învață-te minte, bărbate și când ai venit seara și n'ai găsi masa gata, să crezi!”

Așa, și pentru că știm, să credem și noi celui Fecior sărac, sărac ar fi de păcate.

În pădure cu dânsul mai era și cănele cel credincios, dar cu multe nu-l putea ajuta. Ci lătu'un rând, plin de desuadejde și de scârba, își face înclinăciunea către Dumnezeu, cu plâns în ochi, și zice:

—Doamne, vezi-mă și mă iartă!

Și mai multe cuvinte nu putu rosti, și porni încotro, nici el nu știa. Cu ce gând? Haha! n'avea. Și ce avea să se întâmple apoi cu cei doi bobocel fragezi, Dumnezeu să chitească.

Și-a mers, și-a mers, și pășind multe și mărunte, anii au trecut și Fecior-sărac a ajuns împărat mare pe scaun slăvit, iar despre chipul cum a ajuns, lertați-mă, că nu vi-l pot arăta, căci nici pe alții istorisind nu l-am auzit, și nici în cărți bătrânești n'am văzut așternut. De altfel puțin ne pasă.

Băieții au crescut cum a dat Dumnezeu și s'au făcut toloșcani volnici și frumoși ca doi bujori. Cine era mai mare decât dâșii în codru? Nimeni, dar ce folos! Mâni poi-mâni, cănele avea să se ducă pe lumea cealaltă și atunci va fi greu de bălețanii lui Sărac împărat. Ori cum, o vorbă bună, o mângălere, prind mult la nevoie.

De asta sta cănele și se gândia, și în gândul lui găsi deslegare: să-și pornească volnicii în căutarea părintelui lor.

Dar cum? El li învață, stând seara la lună, viersul unei păsărele mălestre care cânta. Și după glasul ei le înșiră cănele cântreș pătimirii lui Copil sărac, întocmai cum am înșira și noi pe cântec, cutare ori cutare rost de întâmplare.

Cel rost de cântec, iarăși mă rog să nu m'a-

pucați să vi-l spun, că nu-l știu, că pesemue, întâmplându-se asta pe vremea Pricollicilor, cântecul a pierit odată cu dâșii și în urma lor nimeni nu sa găsit să-l ticluască pe-un calapod mai nou. Alte griji avem noi astăzi!

Și pornind cei doi feciori din casă 'n casă, cu doi stelari în sărbătorile de iarnă, au căutat mult, dar n'au isprăvit nimic.

— Departe, credem noi, c'o mai ti și-acel Copil sărac, își ziceau feciorii în nedumerirea lor!

Își luau apoi ziua bună și porniau mai departe și iarăși lua și'nșirau dela 'nceput povestea care o înșirai și eu, dar totul era de geaba.

Numai târziu de tot li mână Dumnezeu și la Sărac-împăratul. Dra' n'tro seară și lumină frumoasă 'n odăile castelului și împăratul se plimba încoio și încoace dus pe gânduri. Băieții se strecurară printre streji cum putură și începură sub fereastră, dulos și legănat, povestea întâmplărilor. Și cântecul le era așa de dulce și-atâta patimă le arătau cuvintele lui, că să fi fost de pătră, și tot al fi oftat de dorul și de jelea lor:

Foșie de bujor
Și de alior,
Plânge,
Mi se plânge,
Cu lacrimi de sânge,
Cu obraji de mac,

Cel Copil-sarac.
Foate de ciulin,
Dusu-s'a'n strelui,
Dusu-s'a departe,
Să loveje carte...

Așa socot eu că era începutul, dar îți tre-
hule mult dar dumnezeiesc ca să îți poți în-
filipa mai departe.

Împăratul s'a culmemurat întâiu și-l crezut
că-i o alureală, poate, ori duhuri rele cari
caută să-l înșele, dar dând porunci vătașilor
de curte, băiețașii cântători au fost prinși.
În obrăjorii lor, în ochișorii lor, sârmanul
împărat a văzut fierul obrazului și ochilor săi;
i-a strâns în brațe cu drag, i-a sărutat dulce,
și-a doua zi pornind potop de oști, mers-a
și-a cuprins cu sabia scaunul socriului său.

Draga lui îl aștepta dă-atâția ani. Cu dânsa
a făcut nuntă mare, mare și frumoasă, că s'a
dus vestea peste mări și țări.

Pe urmă și-a întemeiat gospodărie, nu șagă.

De-o fi mai trăind și-acuma, știință n'am,
iar dacă cumva știe vre-unul die noi, păcat
mare i-ar fi să tacă; gândescă-se numai că
mâni-poimâni îl tîmăte popa cu cădelnița la
cap; și clopotul i-a cânta 'ntr'o doagă: du-l,
du-l, du-l...

Cu el, se duce de-apururi și-o poveste
frumoasă!

(Ori tea fecloral popii Șerban, Viltotaști-Fălcu;
numai povestea asta are lipsă de multe încheieturi).

POVESTEA CELOR TREI NĂZDRĂVĂNI

În înșțicare seară am să vă spun câte una,
până când le-oiu isprăvi pe toate. Un lucru
numal: să vă rugați lui Dumnezeu, să n'o is-
prăvesc eu mai înainte!

A fost odată unul, aci în sat la noi; numele
nu i-l știu, că a trăit tare de mult și nici în
cartea satului nu stă scris. Ci noi, să-l bote-
zăm așa, de-a doua oară și să-i zicem nenea-
Ion, iar dacă cumva a mai trăi și ne-a cere
vaca bolezuiul, om pune mână dela mână și
l-om cumpăra una și pace! Nenea-Ion dară, și
acum, cele trei năzdrăvăni ale lui nenea-Ion.

Întâiu trebuie să știți că komănul nostru era
așa de calic și de val de el, că rar putea găsi
pe altul să-i bată în feleșeg. Trăgea el nu-l
vorbă, nădejde ca broasca de păr, să se mai
îndrepte vremurile, dar de geaba; a așteptat
norocul până l-a trecut părul prin căciulă, și

cum i-a ieșit, fuga la crișmar și tâlnuște cu el. Așa și-așa. Bun!

Intr-o zi, iaca vine un boier bogat din altă parte. Lucru mare! Nenea-Ion își pune căciula în cap, își trage părul prin căciulă, la pe boier, și cu el, la crișmă. Că vedeși, așa era pe atunci obiceiul; când venia un străin în sat, unul mai de seamă îl lua, îl ospăta și-l cinstea în lege. Și cum spuselu, îl la pe boier și-l duce la crișmă, pentru o pricină tare la locul ei: că ce avea să facă nenea Ion cu boierul acasă la dânsul?

La crișmă, crișmarul știa vorba.

— Mai domnule crișmar zice nenea Ion, să ne dai mâncare tot pe alese, că plătește căciula mea!

Crișmarul gata cu toate: dântu'nțai câte un păharuș pe înlma goafă, apoi mâncăruri: răsol, sarmale, fripturi, plăcintă și câte bună-tăși, toate. A mâncat boierul mai dihal ca la casă, da nenea Ion îl întrecea.

— Acuma, strigă din nou Românul, să ne-afaci, domnule crișmar, o leacă de vin de cel bun, de care ai dumneata mai vechiu și mai scump. Adă vre-o zece ocl de-o cam dată și pe urmă om mai vedea ce-a mai fi; adă, că-ți plătește căciula mea!

Boierul ascultă, se uită la crișmar, se uită la Român și se uită și la căciula lui; căciula

ta în capul lui nenea Ion și nenea Ion așa se prăpădit, că-l eșise părul prin căciulă.

— Cum, măi bade loane, atâta cheltuia'ă,— boierul de colo.

— Ce-ți pasă, cucoane? Plătește căciula mea. Boierul se miră și bea în cinstea lui nenea Ion și nenea Ion în cinstea boierului și — a căciulei care plătește toată cheltuiala.

A fost atunci, aud, un chef, de s'a dus vesela. Boierul bea ca din darul altuia și nenea Ion trăgea ca din darul cu s'a 'ntâmpla. Mă rog, năzdrăvănie și pace!

La urmă, către seară, boierul prinde întâiu cam clipl din ochi, pe urmă a cam prinde la ureche și mai de-apoi iacă-l lemn, turtă și telu, și tun, cum vrei dumneavoastră. Da mintea tot nu și-o prăpădise.

Când să-și ia cinstea curmare, iese Românul din crășină fără să dea o para; lese apoi și boierul, iar bătrânul crășmar le mulțumește pentru vânzare. Stă boierul o leacă și se gândește, se gândește, și cum se îndepărtează de crășmă ca de-o bătaie de pușcă, se oprește pe locul, se uită la nenea Ion și la căciula lui și îi zice:

— Cum, măi creștinul lui Dumnezeu, cum povestea cu „căciula mea plătește”?

— Hm! Românul afursit,— cum necum și-a: căciula mea plătește și pace. Că dacă erau undeva, dacă mânânc, dacă vine omul pri-

mărel la dări și zapciul boresc la vadea, ai nevole și eu unul, cred omulul nevoiaș. căciula mea plătește și eu îmi caut de treabă — și-o!

— Ei, dar atunci trebuie să fii mare bogat! Unul numără banii, altul ține poala sumară și amândoi pe urmă își dau „Intr'un

— Bogat și nici prea tare, așa cum li e bine! roc și ceasul cel bun!

— Măi, că minune ca asta n'am mai au Stătea nenea Ion la cumpene să afle dacă și zici că plătește ori și ce? și chip să-i vândă și cămeșa de pe el, dar

— Să fie, așa, cine-ți spune miucuna? ată își aduse aminte de vorba cântecului: „mulțumitorului l se ia darul”. Tăcu, luă

— Apoi, măi bade loane, o vorbă, măi: paralele, dădu căciula și el se întoarse acasă mi-o vinzi mie? Vinde-mi o mie căciula și capul gol.

— Și-olu plăti-o cât ai cere! Ție puțin-ți trebuie. — Ce, măi Române, ai înnebunit de umbliți dau banii să ai cu ce trăi, pe când mie, sat așa?

omule, câte nu-mi vin pe cap, că-s plin — Tu, femele, ce știi! Scurt.

datorii pe la toți jidanii și pe la toți oame. Și-a plătit nenea Ion datorii zafafetului

Eu așa avea mai mare folos de căciulă de a crismă, și-a cumpărat pământ, și-a făcut tine. Vine cutare perclunat și-mi cere să nouă, și-a întocmit cu un cuvânt gos-

de galbeni, — eu scurt: căciula mea plătește. lărie țepănă și s'a pus pe traiu. Acum

Vine altul: căciula mea plătește! Și rep. lea el limpede, că scăpase de nevole și

mă scutur de datorii și fac la loc avere. sărăcie.

tunci, îți făgăduesc că-ți aduc căciula în Boierul cela mersese bun-bucuros înainte, nese acasă și spusese întâmplarea cu

lăca atâtea sute de galbeni! ciula și jupăneșei. După asta, lăca și ar-

— Puțin, puțin — nenea Ion de dincolo, că și că vin să le plătească sâmbria.

pușu! — Căciula mea plătește.

— Îți pare puțin? Mai na, lăcă de trei — Când, boierule?

pe-atâtea! Te învoești? — Când, ne-când, căciula mea plătește.

— De trei ori pe-atâtea? nenea Ion, că — Când, ne-când, căciula mea plătește.

pălindu-șe cu gândurile, — și-l una boieru. A doua zi iar: căciula lui plătește. A treia

Fcncru altul n'ay da-o nici cu de trei zeci tot așa.

ori mai multe parale! duminică și o dau că Argășii, dacă văd că boierul își bate joc

de dăuși, îi pândesc a patra zi la câmp, trag o sfințită de bătaie soră cu moartea.

Chiu și vai pe boier și pe cucoană, tipă la vizitiu să pună caii; vizitiul înha boierul se frânțește mânăs în trăsura, de pe capră dă biciu și calii fug în goana mare și nu se opresc decât în satul lui nenea Ion.

Nenea Ion vede și pricepe comedia cum pusese toate la cale, iacă iese boier înaintea, și vesel ca la o zi mare.

Și făcea boierul o gură, de se auzea la

— Lasă, cucoane, că nu-i nici o primică nu se prăpădește pământul. Ia, mai potol în casă!

Întră boierul înăuntru și vede lucrul mai pomenit: vede pe nevasta lui nenea moartă în pat, cu toagul pe icoană, cu id pe plep și cu lumânarea la căpătăiu. Se la rumân și rumânul vesel se uita'n coala cele șapte ploduri cari trăgeau mota de coadă și râdeau, nevole mare.

— Măi, mare minune și asta!

— Mare, că-î mare! nenea Ion de color vezi, cucoane! Nevasta mea trebuia să moacă acum zece ani, că î se împlinise vellea pace! Cum moare, m'apuc să cânt din fiurul ista și cum cânt vre-o două cântece, nevasta mea se scoală. Vie teafără! Al mi-am zis că fluiorul are putere și l-am tratat. Mai trece un an după asta și iacă pe

ista mea dând ochii peste cap din nou! Zic: Dumnezeu s'o ierte*, iau fluiorul, cânt două cântece și nevasta mea iar se scoală.

Și de-atunci, cumetrie la tot anul când se plineste. Anul ista e al zecelea. De asta s' trist, de asta. Da, dumneata cum o mai aci cu sănătatea? Cucoana, fecioril, sănătoși?

— Sănătoși!

— Da' câmpul, livezile, viile, merg?

— Merg.

Boierul uitase și de căciula și de toate. El ea acumă să vadă minunea cu fluiorul și pace! mânăul pricepe și sare.

— A, iacă, uitasem! Ia adă, măi Vasile fierul!

Și cum l-l aduce, începe, una de jele, să pice unza codrului, — toată. Și zice cîntecul întreg, cum îl isprăvește, pornește altul mai afurisit, apoi pe cel de-al treilea, — de-ți venia să ori; rar-rar și cu vorbele:

Veniți frați, veniți surori,

De mă împodobiiți cu flori...

Și cum sfârșește, răposata nevastă a lui nenea Ion, deschide ochii mari, oftează și se iacă la ochi și pe urmă se scoală.

— Und vede boierul minunea asta, să-și mai iacă aminte întâmplarea cu căciula? Ași! m nu-mi aduc aminte de câte bătai mi-au încat coastele!

— Nu, măi bade Ioane, da flulerul
de mai văzut !

— Mda !

— Zău, o vorbă ! Dă mi-l mie, că
întesc ! Iaca atâția și atâția bani ! Vrei ?

— Mda, ce să zici ! Dar dacă ți-l
dați mitate, cu ce o să mai înviez pe nevasta
la anul ?

— Păi să vii să-l ceri dela mine !

— Ba nu, boierule, lasă-mă să-i cânt
înte nouăzeci și nouă de cântece, pent
zeci și trei de ani ; are acuma cinzeci și
de ani și cu treizeci și trei, fac tocmai
zec . La nouăzeci de ani, moară ! Ți-l
dar cam puține-mi par paralele.

— Ei, mai na pe-atâtea !

Și negustoria-i gata : neena Ion lea pa
și boierul fl erul ; neena Ion mai cu
pământ, mai face case feciorilor, înso
mărită, iar boierul se pornește acasă și
jupânesei minunea minunilor.

Bun !

Peste puțină vreme dă Dumnezeu și
cucoana boierului. O scaldă, o gătește,
tinde pe pat și începe să-l cânte răpo
li cântă un cântec, li cântă și doilea, li câ
pe-al treilea, — cucoana nici gând să se so
o mai la boierul dela început, paci ! Mai
comédie. Și după trei zile, boierul a ră

erul în brâu și cu jupâneasa la întirim.
lea ca jelea dar cluda, cu carul.

Repede, calli la trăsura și mână în satul
tare, la neena Ion.

Nenea Ion, care-l aștepta pe mică, pe clas,
ecă la pădure, în deal, c'un pułu de iepure
traistă, că avea doi și pe celalt îl lăsase
asă.

Cum vine boierul și intră în casă, întâlnește
nevesta omului. Și repede la ea :

— Unde-i bărbat-tău ?

— La pădure 'n deal !

— Și când vine ?

— Deseară. Dar dacă ai treabă cu el, îl
nem îndată, că nu-l de cât o jumătate de
ostă până acolo.

— Trimete iute pe cineva, că am o leacă de
arcă cu dânsul.

Și femeia ia pułu de iepure în brațe, lese
marginea satului, îl dă drumul și-i strigă :

— Să spui omului să vie în grabă, că-l aș
ptă boierul. Auzi ? Da'să vie repede !

Boierul se uită, și nu-l vine să-și creadă
chilor. Să cheme pe un om, un epure ? Mare
minune ! Și uitase și de fluer și de tot, când
ca intră și femeia

— Vine acuși, boierule, acuș'ca ; am tr'mes
gâtelul și vine ! Și așa, nu trecu la mijloc,
e cât ca de când începutul eu minciuna asta, și
ca pe neena-Ion cu iepurașul în brațe. Bofc-

rului i se făcea când negru, când albăstru când verde înaltea ochilor.

— Mai, drăcia dracului!

— Ce-l, cucoane?

Bine măi? Să te cheme pe tine un iocmal tocmai dela pădure?

— Aferim! Dar nu-l știi, că-ți de ascuțitor și de harnic! Ți, nevole mare! Știe toate locurile și toate ascunzișurile. Mă rog; m'ar vrednic și mai de folos ca un om bătrân.

Mai îndrugi nenea Ion una, mai trântea alta și boierul pe toate le credea cu laptă. Să-și mai aducă aminte, pentru ce venise. Ce, era nebun?

— Știi una, bade loane?

— Știu, dacă mi-l spune!

— Să-mi vinzi iepurile mele!

— Și eu cu ce să mă slujesc?

— Ți-l plătesc, măi omule, nu de geaba laca, îți dau atâția bani, să-ți tocmești șaptezeci slugi pe câte șapte vieți!

— Mda, boierule, bună-l și sluga, dar vezi omul ca omul: mai clipește de ici, mai pișcă de dîncelo, mai împrăștie o vorbă, mai călățește de mâncare, ca cel strein; iepurașii dimpotrivă: câte o varză pe zi, să albă ca roade; încolo, hârnice și folos, să-ți pu-mănele 'n cap!

Boierul, aș! El cumpără iepurile și pache da cât o da, și fără iepure nu se întoarce

Pe urmă, bat palmele în ceasul cel bun și se despart cu „să ne mai vedem cănătoși!”

Nenea Ion își vede de treabă, iar boierul a-unge acasă. Repede își cheamă toate slugile și le trimite: una la apă, una la vie, una la primărie, pe una în deal, pe alta în vale, pe alta o trimite la dracu, pe alta la tat'-său, mă rog în toate părțile. Își făcuse așa socoteală, să pună iepurile la 'ncercare: să-l trimită după slugi, și slugile să se adune de-o dată și din toate părțile.

Mai lasă să mai treacă o leacă de vreme și când socotește el că slugile au ajuns flește mare la locul poruncit, prinde iepurașul și-l pune.

— Să te duci și să-mi aduci pe Ilie, pe alie, pe Sanda, pe Manda, pe Catina, pe Bobrina, pe Costache, pe Năstăsache, pe toți în toate părțile.

Și cum îl mustrululește, iesă afară și-l dă rumul.

Iepurașul, țup din brațele boierului și tunde-o vale: și boierul nu mai putea de bucurie. Trecut iepurașul valea și-a început a ridica coastă la deal ca un glonț, scăpat din cușca; și boierul nu mai putea de bucurie!

Dar când s'ajungă argățelul pe spinarea de-a lui s'auzică de-o dată dupălind coponii boierului după dânsul. Pe dată l-au ajuns și călăi și-ai șterge la un ochiu, l-a freat pe bietul

505

Iepuraș, den'a mai rămas un fir de păr de pe dânsul.

Și boierului i-a fost ciudă mare!

Asta-i vestita poveste cu cele trei năzdrăvăni. Cum am auzit o, așa v'am spus-o, dar după puterile mele. Acum mai știu eu una cu șase năzdrăvăni și alta cu nouă, dar le las pentru mai de-apoi; pe urmă, alta c'un șarpe și c'o măjă cu ochelari care citea în zodiac. Aceea-i grozavă, dar de spus nu v'o spun, și n'o mai spun de când, odată, povestind-o la o masă mare, atâta s'a fost tăvălit norodul pe jos și-a răs, c'au rămas șapte inși cu gurile strâmbe!

(Miron Rădoiu, mezeu, Alibeseșir, Dobrogea)

TUDOREL

A fost odată ca nici odată, că de n'ar fi nu s'ar povesti; a fost un împărat văduvit. De la împărăteasă îi rămăsese un copilăș mititel, dar mândru la chip, nevole mare. Și semne avea să fie voinic și deștept.

Pe băiețuș îl chema Tudorei; el, cât stătuse în pântecul maică-sel, nu făcuse altceva decât să plângă și să țipe toată ziua; și nu tîchia decât atunci când împăratul îi făgăduia că de îndată ce va fi bun de însurătoare, îi va da de nevastă pe Ileana Cosânzeana.

Dacă s'a născut, lăsa băiatu' pe Ileana la o parte, își căuta numai de jucării și mai târziu de treburile voincești și războinice: tot lupte și întreceri pe câmpuri, că se minună o lume de el.

Avea o vorbă pe care-o spunea de o samă de vreme, sara și dimineața:

Câmpurile cu florile

Cerurile cu stelele,

Spuneți voi cu mințile senine

Mai cunoașteți alt voioșie cu mine?

Dacă cerul și câmpul tăceau, era semn ie
de ajuns că nu mai era pe lume nimeni viteaz
ca dânsul; dacă nu trebuia să-i spun protiv
nicul, după care Tudorel ar fi plecat în grabă.

Crescuse mare și era flăcăuș, cum s'a
prinde.

Intr'o zi, se duse la fată-său și-i spune

— Tată, de multă vreme mi-ai făgăduit
că mi-ai da pe Ileana Cosânzeana și văd că
vorba ți-a rămas neimplinită; te mai gân
dești la asta, ori să mă duc eu singur să
mi-o aduc?

Împăratul tăcu; una că nu știa nici ce răs
puns să-i dea, și al doilea el de mult își în
dreptase cugetul către fata aceea, fără păreche
pe lume de frumoasă, — pentru el, să și-o lee
lui de nevastă, pe Ileana Cosânzeana, iar spu
sa lui Tudorel nu l se prindea la inimă acum.

— Eu, dragul tată, îi răspunse târzilor îm
păratul, hotărî, n'am nici o putință.

Tudorel muria de năcaz, dar își finu firea
merse lute, puse mâna pe cele două fluere de
carl împăratul veșnic li tot spunea să nu se
atingz, le ascunse, se duse apoi în „grajdul
părăsit” și scoase de coio un cal, așa de
slab și de pocătos, că-l numărai coastele. A
cela era calul din tinerete ai împăratului.

Cu fluierile așa sta vorba: dacă simția îm
păratul că l s'a furat ceva, sufla dintr'unul și
hoțul plesnia; de mai sufla și din celălalt, pa
guba l se întorcea înapoi, de-acolo de unde-ar
fi ajuns.

— Hei, hei, stăpâne, îi răspunse calul, văd
eu că ți-i grabă mare, dar nu uita că-s ani de
când n'am mâncat și nici băut; ci dă-mi mie
o leacă de jăratec să-mi prind sufletul.

Tudorel li dete ce-i trebuia, puse șeaua și
trăul pe dânsul — toate purtate de împărat în
tinerete — luă paloșul bătrânesc în mână și
stătu gata de plecare.

— Ca vântul ori ca gândul? îl întrebă
calul.

— Ca vântul, dragul meu, îi răspunse voio
șnicul, dar drumul îl știți?

— L-oi ști, dacă mi lă-i spune, stăpâne.

— La Ileana Cosânzeana de-a dreptul, la
casa zmelilor.

Și plecară lute ca vântul.

Pe sub soare, pe sub stele
întuneându-se ou ele.

Ajunse la poartă.

Castelul era păzit de patruzeci și doi de
zmei vânjoși. Aceștia juraseră și ei din alte
părți, tot strașnic de întărite și păsite, pe Ileana
Cosânzeana și cu dânsa erau acum frați de
cruce.

— Stăpâne, îi zico calul, cu te las și mă

duc. Smulge-mi trei fire de păr din coamă, și când li vrea să-ți stau înalțe, scutură-le și într-o clipă îți vor veni.

Tudorel făcu după învățătura calului, calul pleacă, iar el intrând apoi în ograda cea cu ziduri împrejmuțată a zmeilor, trase de-adreptul la fântână. Acolo, după ce-și potoli setea, se culcă pe iarba și adormi.

Pe seară, veni la apă Ileana Cosânzeana și când văzu frumusețea ceea de fecior, simți pare că picioarele i se împleticeau, iar sufletul îi tremura în plept de dragoste; se întoarse tot fără apă sus, iar de colo trimise o fecioară să-l scoale și să-l aducă la ea.

Ce-o fi făcut zâna cu viteazul nostru, nimeni nu știe, dar când veni ră zmeii spre seară acasă, făcut-au roată mare și s'au pus la sfat: cu ce fel de moarte să-l omore? Cu foc, cu ștreang, ori cu ascușișul paloșului să-l doboare? Mai spuseră într'un fel unii, și alții iarăși într'alt chip, dar mai marele lor grăi una și dreptă:

— Baeti, voinicia-i darul lui Dumnezeu și numai ea singură e semnul dreptății și voia cea sfântă: rușine-ar fi pentru noi să umblăm cu lucruri necinstite, — că ne-a bate nenorocul și mânia cerului.

Îi cheamă apoi pe Tudorei și-i spune:

— Măue are să fie luptă.

Și noaptea trecu cu visele frumoase pentru Tudorel, cu griji și amar pentru ceata zmeilor.

Nimeni până atunci nu le călcăse bătătura, nimeni nu-și aruncăse măcar o ochire spre surloara Ileana Cosânzeana, necum unul să vle și să s'alature de dânsa: nu, și-acu, ei, zmeii zmeilor, n'avuseră atâtă putere să-i spuie acestui plect din nori: „măi baete, măi voinice, cel puțin dacă ai pășit în locul de nimeni călcat, să fii cuminte“. Nu, ci ei l-au lăsat în pace și se uitau cu ochii la ei și la zână, și simțiau cum le erau inima legată în lanțuri, pe când Tudorel și Ileana Cosânzeana se drăgosilau în voie deplină, sus, în cerdacul castelului... De, ce se faci, și ce să zici!

Zâna căutase în oglinda farmăcată și i se arătase cele ce trebuiau să i se întâmple.

Acu, dimineața, cu ridicare mândră de soare, sta Tudorel lângă castel, gata de lupta care peste puțin și începu. Era trântă dreaptă, cu care voinicul nostru la cartea împăratului trecuse prăgurilor atâtor ani.

Voinicul îi birui pe toți, dar el dăruie viața ca la niște cumnați ce-l erau. De asta, venise și părintelul său răvaș vestitor de izbândă.

Împăratul primi vestea, dar cum toți ne închipuim, bine nu-l păru. Și dacă nu l-a păruit bine s'a mândrat, s'a tulburat până în adâncul sufletului. Porni oști peste oști împotriva feciorului celui întru toate neîntrecut (asta mai ales după ce văzuse că-l luase fluerile), dar toate au fost spulberate de fecior,

ca fulgi omeșilor, cuprinși de viscole și fulgi
tuni nebune.

Împăratul își frânse âniile de neraz
tăcu. Tudorică își trai tratu dulce și nesupăra
cu nevasta lui, dalba Ileana Cosânzeana
zâna zorilor de pe lume.

Anii treceau unul după altul, dulci ca mierea
că unul era Tudorică al nostru cel care
toată sara întreba cerul cu stelele și câmpul
cu florile, de mai cunosc pe lume alt voinic
cu și dânsul, și de-l cunosc să-l spuie cu
il cheamă.

Se 'nțelege, că 'n vremuri mulți feți fru
moși și crai și împărași s'au ridicat împotriva
lui, dar toți și-au plecat capul și gându
de-al răpune, fără numai unul singur nu
părintele lui, împăratul.

El vestise în lung și'n lat, că dă aur mult
și mult pământ ce i-ar aduce acasă fecioru
vlu ori mort. Care fecior? Pe Tudorică, ce
care-l luase înainte cu dragostea. Dar la
vestea asta, cine-și prăpădise mințile să-și
la în samă o atare greutate!

Intr'un târziu, veni la curtea lui o babă
bătrână și urâtă, de n'ai fi aruncat pe dânsă
o picătură de apă.

— Ce vrei mătușă? o întrebă împăratul.

— Venit-am, Măria Ta, cu tot ce știu și cu
tot ce am în cuget și'n putere, răspuse baba.

și cred c'oiu putea împlini dorul Măriei tale,
dacă ne-om învoi la preș.

— Și ce-ai cere mătușă dragă dela mine?

— Atâtea și atâtea pungi de galbeni.

— Ți le dau, și ți-oiu mai dăru și altceva
pe de-asupra, numa' izbândă să-mi dai, maică,
că-s amărât din tâlpi până'n creștetul capului.

Vorbi cu baba apoi despre ce-o fi vorbit,
iar mai târziu, cataroiul cel mai urât decât
dracul, porni spre castelul nostru, unde-și
duceau senini casnicia lor, Tudorel cu Ileana
Cosânzeana. Acolo bătu la ușă, ușă l se des-
chide și baba intra înăuntru pentru maa peste
noapte.

Înțil, oglinda îi vesti a rău, dar Tudorel
nu era omul siab să se teamă de-o babă.

Acu, se înnoptase bine și luna răsăr se mai
frumoasă ca nici o dată, și stelele străluciau
mai blânde ca ori când și-un vânt primăvăresc
bătea dins re câmpurile maoase. Tudorel
eși în cerdac și strigă:

— Câmpule cu florile,

Cerul cu stele,

Spu-neți voi cu mințile sen ne:

Mai cunoașteți alt voinic ca mine?

— Cunosc eu, răspuse baba de două ori,
cunosc eu pe împărăteasa Irina, mult mai
voinică decât tine, flăcaule!

Și Tudorel atâtea aștepta. Își luă rămas bun
dela draga lui, își chemă calul, își luă armele

și plecă în drum lung să-și găsească du-manca.

Merse el cât merse, trecu mulți inalti mar codri și câmpuri, până ce dădu Dumnezeu și ajunse la o s'ănă.

— Bună ziua, oameni buni, dădu el micanilor; nu v'ați face bunătate și cu mine că-s flămând și ostenit și înima mi-l pustie?

— Bun să-ți fie sositul, voimce, li răspunseră creștinii; de avut, am avea ce ți-om pune în demână, iar despre chinurile tale om primii și noi știm, de nu ți-ar fi vorbele legate în vr'un jurământ.

Ospăta și se odihni în de-ajuns Tudore și apoi își povesti el, cu gura lui, cu glas mestrat, povestea tinereții sale, și-i întrebă pe cei moșani, dacă nu cumva, din văzute ori din auzite, știu pe unde s'ar afla acea mare împărăteasă Irina, mai voinică decât dânsul.

Clobanii li spuseră pe cum că împărăteasa Irina cea înimoasă nu stătea departe; alii apoi că dânsa fura ca o hoată, ziua în amiază mare, ucidea pe ori cine găsea în fața ei. Și ca să-l fie mai la îndemână trebușoara asta dădea porunci, că'n cutare zi, să se strângă în cutare loc totă lumea, ca să umble din casă în casă, fără grijă. Peste trei zile chiar hotărîse Irina o părjollre nouă.

Tudorel ascultă cu multă băgare de seamă toate cele spuse; apoi se schimbă în stră-

moșan și-i și porni. Ajunse într'un sat și ase la o casă unde nu găsî, decât un flăcău.

Cu el, făcu repede prietenie și din vorba și vorbă, ajunseră și la împărăteasa Irina. Își puseră unul altuia păsurile și hotărîră așa: pe ziua anumită să stea amândoi în sat și să zică Tudore și-a jale din buciune, ca doar-doar, a aduce-o Dumnezeu pe împărăteasa pe la dânsul.

Așa s'a și întâmplat. Când s'auzi că împărăteasa Irina a plecat, începură oolnele din buciune în sat, iar Irina, pe deoparte îngroșată, iar pe de alta doritoare de a ști cine-i voinicul de se încumetă a-i sta în cale, dete alături căilor spre partea aceea.

Când văzu cu cine are aface, se repezi ca un vultur flămând la voinic, dar nu-și găsi moale. Tudorel o isbi cu paloșul în coastă cu atâta sănătate, că sângele începă să-l curgă. Sări în trăsură lute și porni spre curtea napoi vâltându-se.

Tudorel se luă pe urma ei și ajunse la o groapă de unde dăra sângele lui. Pricenu, că Irina se scoborise în jos pe acolo, și că pierise sub pământ. El sbură cu calul spre cel tărâm și ajunse după mult mers la curtea împărătesei.

La poartă-l eștră înaintea douăsprezece fete mari, frumoase loc, trimise să-l ispitească: despre dorul cel mândă prin cele locuri nebatute de picioare omenești. Fetele-l spuseră că împă-

răteasa-l bolnavă și că nu poate să-l ascu-
pășurile. Dar Tudorel nu le prea dădu ascu-
tare. Merse drept la Irina, o ridică cu ne-
pusă'n masă, dete drumul celor douăsprezece
fete, cari slujeau pe rând câte-o lună, împă-
rătesei, să se ducă în plata lor. Erau și e-
doar tot fete de crai și împărați și Tudor
n'avea răgaz să le ducă el singur la căminurile
părintești, de unde le răpise doamna Irina.

Cu împărăteasa asta plină tot de lucruri
necurate, merse Tudorel spre castelul lui
sore Irina Cosânzeana. Pe drum avuse
atât prilej, s'o îndulcească cu vorbele și s'
și-o prindă soră de cruce. Ajunse acasă undă
nevastă lul îl aștepta de mult și cu toți aș
porniră un lanț de bucurii și oaspețe și a
cârd de ani cu traiul cel dulce.

Acum, putea el din nou să mai întrebecâmpu-
cu florile și cerul cu stele, de-i mai găsesse
pe vre-unul de același cumpănă cu dânsul.

De lângă frumosa Irina, nu s'ar mai fi
deslipit parca, dar așa-i omul; îl prinse parca
un dor de tată-său, un dor aprins, că se pusă
și-l scrisse un răvaș, cu vorbe blajine, cerându-
iertare pentru supărările aduse și întrebându-
de-l poate primi să vie să-l vadă, că li se to-
pește inima și altceva nimic mai mult.

Împăratul și el, pe semne subț îndemnul
anilor, cari mai crescuse peste dânsul, îi
răspunse că și el e doritor să-l vadă și că

de mult l-ar fi vestit despre asta, dar nu în-
drăznise să-l poștească, de frica unei vorbe
grele.

Tudorel plecă și ajunsese în casa părintească;
se gândia, că tată-său, bătrân cum era, avea
să-i iasă în cale cu inima deschisă și cu ochii
uzi. Împăratul bătrân îl întâmpină cu adevărat,
dar cu sufletul tot rece. Așa-i omul. Nu în-
totdeauna inima merge alături cu vârsta; atât
feciori cu inima arsă de bătrânețe și slăbiciune,
ici, și colo atâția bătrâni cu suflet curat și
poftitor de tinerețe.

Împăratul cum a putut, s'a prefăcut că dă
ultărei totul, că ține la el, cum ține tot pă-
rintele la feciorul lui, și așa sârmanul Tudorel
pică în crezământ. Acum, ori din neștiință, ori
că așa trebuia să se întâmple, nu știu.

La prânzuri mari, începură jocurile nespuse.
cu rămăgaguri, că de-a fi cutare lucru așa
să-mi dai tu atâtea, că de n'a fi, îți dau eu
atâtea. Și unul rămânea pe celălalt, până când
împăratul li zise:

— Tudorel dragă, tot am prins rămăgag
pe multe, hai să ne prindem pe lumina ochilor!
(Apoi, de asta-l vorbă părintească?)

— Hai, zise feciorul, erezând că împăratului,
li este a glumă, dar nu știu cum din glumă
o' dăintr'adins, Tudorel prăpădește un rămăgag.

Numai decât împăratul dă poru că slu-
gilor să-l lege feciorul buidul, să-l scoată

ochii și să-l arunce fiarelor sălbatice să-mislue.

Și s'a întâmplat întocmai. Tudorel, lipsit de lumina zilei, pică în groapa celor doi lei; unul se repezi lacom spre dânsul, dar trecu de partea cealaltă. Al doilea leu se stăpâni.

— E fecior împărătesc, își grăiră leii în limba lor; cu ce să-l dărulm?

— Eu îl dăruiesc cu viață, dar tu?

— Eu cu gratul păsărilor.

Și sărmanul orb stătu mult loculul, răzimat de zid; și cum stătea, o pasărică se puse pe un copac și-l spuse în limba ei.

— Tudorei voinic, vino după mine, că împăratul vrea să-ți mănânce capul

Feciorul, cum auzi îndemnul, porni după versul pasăricii, cum putu peste câmpuri și dealuri, până ce, sara, căzu după lună mal înalt, într-o apă văjăietoare; acolo înotă cum putu, zbatându-se cu valurile, și când ajunse la celălalt mal se simți cu vederi sănătoase, cu ochii mari și limpezi pe cum li avuse.

Și calul iul, lăsat la castelul Cosânzenei veni într-o clipă, când Tudorel scutură firele de păr.

— La turnul drogostei mele, murgule, ca gândul.

— Bucuros, stăpâne, îi răspunde calul. Și cât al bate din palme, Tudorel, după ce mulțumi pasăricii, ajuns la scară, Ileana își pier-

duse nădejdea de a-l mai vedea cu alie, că auzise și ea pe semne din lume, de câte pătimise bărbajelul din mâna părintelui său. Dar mândrul nostru, mândrul lumii, era vesel ca și mai înainte, ba îl vesti cu răvaș pe împărat, din nou c'a ajuns sănătos acasă și că-l poștește pe la el, dacă nu i-o fi cu supărare.

Când auzi împăratul și una ca asta, cerul căzu pe el de mânie; porni din nou ostași împotriva feciorului său, dar mulți s'au dus, puștii s'au întors acasă la plată.

Hei hei! Vremurile se scurg, căci nimeni nule mai sta în cale! Trecu iarăși un alt cârd de ani, când Tudorel voinicul îl credea pe împărat mai potolit: bătrân, bisericos și blând. Luă pe Ileana Cosânzeana, pe Irina împărăteasă, pe zmei și cu toții plecară spre valra părintească, să facă împăciuirea și omenia.

— Că mâni a închide ochii, își zicea Tudorel, și ar fi păcat să moară nelertat.

Pe drumul mersului, stă Tudorel în carul zmeilor cu Cosânzeana de-a dreapta și cu Irina de-a stânga; zece zmei înainte și câte alți zece în celelalte trei părți; pe ceilalți doi cu buciume-i trimise înainte, departe, să vestească noroadelor cine trece. Și mergeau și mergeau da inimă bună n'aveau, că zmeul cel bătrân arătase pe cum că ziua pornirei îi zi de primejdie pentru Ileana Cosânzeana.

Merse el cât merse, numai lată că vestitorii

cu buciurile dinainte le aduse știrea c'o namilă de om, lungă și groasă cum nu-ți poate crede capul, stă c'un picior pe-un deal, iar cu celalalt pe alt deal, iar cu gura suge și seacă toate izvoarele din cale și răcnește, de-ți ia azul, cu plesnește de sete.

Cum află despre asta, Tudorel îl vesti să-și ia de samă și să meargă cu dânsul că nu l-a fi de geaba.

Ajunse așa aiaul în dreptul lui, iar pocitania cea de om se luă și el după trăsura, leapa-leapa, leapa-leapa.

Mai merseră ei cât mai merseră, și înaintășii vestiră din nou aiaul din urină, că o altă diacie de om stă tolănit peste șapte dealuri și șapte văi cu urechea la pământ și ascultă ci-că tot ce se petrece în măruntaele pământului și până la cealaltă parte.

— Rugați-l și-l făgăduiți marea cu sarea, să se dea din cale și să meargă și el după noi, zise Tudorel buclumașil r. Așa au făcut că și mătașania asta mergea acum după cei de mai înainte ținându-se de mână cu cel rupt de sete.

Peste vre-o câte-va sute de poște, vestitorii mai aduc o știre: în calea lor, le mai sta încă un tălălău gros și lung nevoe mare. Ședea lungit cu pântecul în sus și se uita și râdea singur de ceace vedea printre stele și dincolo de dânsule.

— Ia ademoniți-l, frățioare, grăi Tudorel, și pe aista, c'avem să întârzilem mult pe cale cu atâtea pocitanii; de-a merge, alpească-se la ceilalți doi frumoși ca și dânsul. Bucimașil au făcut ce-au făcut și acuma mergeau după trăsura trei lălăi, ca trei cral deia sfințiți, pășind la anul și la doi, și ținându-se de mână ca trei copilași cuminiți.

Iar când erau cu toți pe la jumătate căiei, cerul se întunecă și un nour gros se ivi drept deasupra; tunete și trăsnete începură să hulască, o ploaie grăunțoasă porni să pice și ca prin minune Ileana Cosinzeana pieri. În urmă, o leacă mai trecu și vremea se însenină.

Cei trei feți-logofeți puteau acuma să fie de un folos Văzătorul de stele, vesti numai de cât că Ileana era furată de un zmeu năpraznic, că s'a înălțat cu dânsa până către luceferi și că acuma se lasă pe lumea cealaltă.

Cel care auzia în trima pământului, spuse și el, că aude chiote mari, cari vin dinspre palaturile zmeului. Vesti apoi când zmeul cela trânti lăcatele și zăvoarele peste porți și peste uși, închizându-se în casă cu zâna cea frumoasă.

Ce era de făcut? Tudorel dădu poruncă zmeilor să sape în pământ o groapă adâncă pentruca să poată să se scoboare pe lumea cealaltă. Groapa a fost gata îndată și văzătorul în văzduhurl se arătă gata să se scoboare cel dintăiu.

— Dar când oi scutura de frânghie să mă scoateți afară, grai el. Și așa își începu scorbășul. Dar, n'ajunse nici până la mijloc că scuturând funia a fost scos afară.

— Of, stăpâne, vorbi el, bucuros m'aș scorbii, dar nu-i cu puțință din pricina căldurilor.

Tudorel se hotără să se scoboare el. Puse potopul apelor de sorbi nouă Isoare, cu care mai potoli jărătecul pământului, și zăcându-se încet, încet, se lăsă pe frânghie, până ce ajunse pe lumea cealaltă, la castelul zmeului. La poartă, bate el odată și nu-i răspunde nimeni; mai bate iarăși odată și nimeni nu iese. Când mai bătu și a treia oară, îi eși înalțim o mândrețe de față, către care Tudorel grăi:

— Bună ziua frumoasa lumel.

— Bună să-ți fie inima, frumosule, dar cine te-a mână prin locurile astea necălcate de picioare omenesc, de atâtea sute și sute de ani?

Tudorel îi povesti apoi întâmplările lui cu șir și cu socoteală, că fetei îi plăcea drag și grăi așa:

— Greu sort de izbândă îi avea, dragule meu, dar nu-i peste fire. Ascultă-mă pe mine. Zmeul, stăpânul meu, nu-i zi să nu se ducă în codri la vânatoare. Eu, când dânsul pleacă, îi mai dau unsprezece capete, semn de voinție și de înțelepciune, iar când vine, îl scutur tal din nou ca să rămâie cum a fost. Altfel

nici n'ar putea intra în castel. Acuma chiar dânsu-l dus departe, în creierul pădurilor. Tu ai să stai în locul meu să-i tai fără frică cele unsprezece capete și când a să da să intre, să-i retez și pe-al doisprezecelea. Atunci și numai atunci vei putea izbuti să răzbați la Ileana Cosânzeana.

Tudorel, tot drăgostindu-se cu fata ceea ce să-i mai treacă ierul, auzi spre seară izbîndu-se buzduganul în porți; era semnul că zmeul sosește. Se puse la poartă în locul fetei, zmeul ajunse, Tudorel văjăi paloșul și una din căpașani pică; zmeul se minună de cîtă voinție vedea în fata lui. Mai pică un cap și altul și altul până ce rămase numai cu al patrulea, dar când dădu să intre, se zdrobi la pământ ca o stană de piatră. De necaz ruoul fără cap al zmeului pocni și pocni așa de tare că, toate zăvoarele curților se desculară și mândrul nostru intră la Ileana Cosânzeana. Pe lângă o găsi culcată într'un leagăn de mătăse, dar era slabă și întristată, ca o floare răpădită pe vreme de soare în năsip; și zmeul, cu toate bogățiile lui, n'o putea hrăni decât c'un pahar de vin și-o bucăică de colac! O luă de-acolo pe ea și pe fata care-i plăzise cu-atâta credință, și eșiră pe lumea alta după nouă zile de plocare.

Afară zmeul se răsvrătiseră de lipsa lui, dar Tudorel îi împacă și alaiul porni mai departe.

Într'un târziu ajunseră și la împărat. Acolo se întinseră mese mari cu multă veselie, și de ce, îi lesne de pricebui. Lucrurile păreau că pleacă pe calea păcii și-a traiului bun, dar n'a fost așa. În curând se arătară semne întunecoase.

Împăratul povesti într'o zi o mulțime de istorii despre un vrăjitor și la urmă adăogă cu înțeles viclean, că nu știe dacă s'adeverate, și că el unul crede că-s peste puțință pentru ori și cine.

Nu tată, îi răspunse feciorul, minunile acestea sunt lesne de împlinit și eu unul nu înțeleg de ce te-ai minuna atâta și nu al crede.

— Iacă, nu cred.

— Nu?

— Nu, și că să-ți dau dovadă de asta, — că te văd crezător, până mâni să aflu rădăcina asta, înverzită, rămurată, înflorită și cu poame coapte, ca că gustăm dintr'însele a masă. De nu plăti-vel amar.

Ce inimă de om! Doamne! Și era bătrân de tot împăratul, că sprincenile albe ca o-mătul îi acoperiseră ochii și barba îi era lungă și fața încrețită grozav.

Tudorel pică pe gânduri, dar Irina împărateasa îi grăi:

— Nu te teme, frățioare! Culcă-te în niște că am și eu grije de asta!

Și a doua zi la masă toți întindeau mâinile spre talgerele încărcate cu fel de fel de poame și toți se minunau.

Împăratul tăcu, că n'avea încotro, dar cu alt prilej zise:

— Să-ți mai spun una. Știl cutare câmp? Până mâne să-l văd desfălinat, arat și sămânța răsărită, grăul să fie copt, secerat, iar din treier și din moară să-l dai gata înspre seară. Om cina mai târziu, ca să avem pită proaspătă. Eu zic, că asta-i peste firea omenească; tu zici că nu; om vedea cum stă întâmplarea, dar neizbânda ta îl-o răpune capul; nu cu.

Noaptea trecu frumoasă de tot și a doua zi împăratul cel bătrân eși pe câmp, unde văzu ce nu văzuse niciodată. Își ridică o sprinceană, și câmpul era arat; și se uită, și se uită bine; un ochi îi ostenise și de asta își ridică și sprinceană cealaltă: câmpul înverzit. Pe urmă, toate după rostul lor, că nu de geaba Irina doamna fusese împărăteasă odată, meșteră întru toate și nu de geaba era acumă soră de cruce cu Tudorel volnicul!

Seara eșiau aburi frumoși din pită.

Dar, dimineața îi vedeai pe împărat venind din nou gânditor: mai născocia pe semne câte ceva. Acu, să zicem că rămânea și cu spusa asta de minciună, dar vedeți, el ticiuia încă alte năzdrăvănil și altele larăși, și așa zarva nu s'ar mai fi isprăvit până la pleirea lumii. Îi era urât feciorul, îi era dragă

Ileana Cosânzeana și alături cu Tudora, le ciorul cu inimă bună, nu putea trăi. Și dacă nu putea, de ce să nu moară el, cel bătrân și cu inima de câne? Tot trăise destul, tot amărise viața unul om cum se cade; de ce să nu moară el? Păcatul-l dacă dai zilei cui nu ți le lasă pe-ale tale?

— Acuma, iată, zise Tudorei, când toată ți le-am făcut după plac, când la toată minunea, dumitaie spuneași la sfârșit, că nu așa de grea, îți cer și eu să-mi faci una ușoară: vezi cărămida asta? Până mâine sub dânsa să ardă focul, iar deasupra să crească iarbă mare și frumoasă. Atâta te

Soarele a pășit de răscruci, a sfințit, luna se petrecu și dânsa, și împăratul nici gând năvusese să și chibzuească cumpăna primejdiei.

Primejdie a fost, că pe la prânzișer tot clopotele împărăției sunau lung și tare rar, a moarte de împărat.

Tudorel își luă locul pe scaun și trăi le ricit și fără grijă, răpund dușmanul cu ajutorul surioarei irina, — împărăteasa de acum câji-va ani și-a celor patruzeci și doi cumnați de cruce. Pe urmă, să nu uităm pe cele trei namile de oameni, cari nu deslipeau de stăpânul lor cel drag, cum se deslipește scaunul de câne.

Iar noi,

Hopori hopurate,

Pe altă seară cu sănătate!

(Auz-tă prin jud. Ilfov).

DREPTATEA ȘI STRĂMBĂTATEA

Acu la iarmaroc se întorceau acasă doi frați, cu carele lor pline cu tot felul de târgueli. După cum li obiceiul, oamenii dintr'un șir de cară se strâng în căruța celui din frunte și se pun la sfat, iar boii cuminți se indeamnă unui după alții.

Cei doi frați, fiind deci la un loc, începură să vorbească despre păcatele lumii.

— Hei, frate, oftă unul, în lumea asta, cu dreptatea nu faci nimic, în ziua de astăzi.

— Cum! Crezi tu că strămbătatea-i mai bună ca dreptatea? U, te'nșeli amarnic, frățioare! Dreptatea-i sfântă, că-l de Dumnezeu lasată!

Și tot așa, sfăduind împreună, ajung la ră-nășag.

— Dacă-i mai bună dreptatea, grăi unul atunci să-mi scoti tu mla ochii, — iar dacă'a fi mai bună strămbătatea, să ți-l scot eu pe al tău.

— Bună învolală, răspunse fratele cel alt, dar cum crezi tu, că putem noi afla uita ca asta?

— Uite cum: să ntrebăm pe cel dintâu om

ce ne-a leși în cale, și după răspunsul lui să ne luăm.

— Bine fie și-așa.

Mal dădură vre-o două bice boilor și se luară de altă vorbă, când la o răspântie de drum, numai că iată le lese în cale un popă. Popa ăsta nu era de cât dracul curat, care, auzind rămășagul fraților, se schimbase, ca doar-doară va fi întrebat. Frații, cum îi văzură, strigară :

— Uite un popă ! Să-l întrebăm pe dânsul, că ei îi om cu frica lui Dumnezeu și gura lui adevăr grălește.

Și când dracul se apropie mai tare de dânsii, cei doi frați opriră căruțele, își scoaseră căciuiiele din cap și merșeră de-l sărutară mâna. Chipul cel de popă îi blagoslovi, cum i-a fi blagoslovit și intră în vorbă cu dânsii. Și zise unul din frați :

— Părințele, dacă nu ți-i cu supărare, să ne spui ceva și nouă, că de nu-i tot omul făcut de la Dumnezeu, să știe de toate. Uite de ce-i vorba: în lumea asta ce-i mai bună, dreptatea, ori strâmbătatea ?

— Ori cum am căuta, fiilor, dar strâmbătatea e mai bună. Dovada ? Strâmbii stăpănesc țările.

Așa le răspunse popa și se îndepărtă de dânsii.

Prateie cu strâmbătatea, numai de cât să-i

asupra ceilalți îl scoase ochii și lăsându-l în mijlocul câmpului, luă cele două cară și plecă spre casă.

Soarele scăpătase spre sfînt și cum aceasta se întâmplase cam pe la începutul lui Mărțisor, se lasase sora seară răcoare de tot. Bietul orb, băjbăind sărmanul încoace și'ncolo, olecă fără nădejde într-o parte. Și merse el cât merse, până ce dădu de malul unui lac. Pe mal află o luntre tăcută din scobitura unui trunchiu gros de plop.

Una și de frig, și apoi temându-se și de fiarele sălbatice, orbul se vâri sub luntre ca să se adăpostea-că, cu gând ca a doua zi să se deștepte, s'asculte glasuri de oameni și să piece cu dânsii încotro i-or duce.

Și lacul acela era la colțul a trei împărății drăcești, că ci-că pe atunci, tartorul cel mare împărțise întreg pământul între împărății mari, dându-le ia trei draci mai împelitați. Și cum souseu, lacul acela fiind la întâlnirea celor trei slujbași ai iadului, tartorul îi chlamă acolo la tot miezul de noapte, ca să le la socoteală de isprăvile lor cele nelegiuite.

Cântase într'un sat de vale cocoși de două ori și miezul nopții se apropia acun. Dracii veniseră pe rând și-și găsiseră loc de așteptare tocmai pe luntrea cea cu gura'n jos sub care stătea orbul nostru.

Aproape de cântători, veni și stăpânul lor.

tatorul dracilor. Supușii se sculară în picioare și făcându-l până la pământ temenelele lor obișnuite, se așezară din nou pe luntre, ca pentru judecată, cu mânele pe genuchi și cu ochi țintă spre cel bătrân

— Tu ce-al făcui negrule, pe ziua de astăzi? răcni Șcaraoșchi, că re unul din draci,

— Eu, să trăiască blâstâmația voastră, pușei vrajbă-n lîmă de frate și unul scoase ochii celullalt, răspunse drăcușorul.

— Și ce leac l-ai dat pentru asta?

— Leacul nu i l-am spus orbului, dar i l-am lăsat așa: dacă mîni s'a spăla cu roua di nineli, își va căpăta vederile cum le-a avut, ba încă și mai deslușite ca 'nainte.

— Tare bine, răspunse încoronatul. Dar tu, al doilea, ce ticăloșie ai făcut?

— Eu, întunecimea voastră, am secat toate pușurile din cutare sat, iar pe oameni l-am silit să se ducă peste nouă dealuri, să-și ia apă de-acolo, și până acasă s'o beie și tot fără apă să rămână.

Orbul asculta.

— Tare bine, îi răspunse năbădăiosul, tremurând de bucurie. Dar tu cel din capăt, ce ai săvârșit?

— Eu, urliciunea ta, am înghebat fată împăratului. Pușintică treabă, dar pentru asta jelește toată împărăția.

— Și ce leac l-ai lăsat?

— Leacul cel rar îi asista: dacă și-a face scaldătoarea cu frunze de plop în noaptea de către Sfântul Gheorghe creștinesc, scapă și se face de nouă ori mai frumoasă.

Și orbul prinde 'n ureche cuvânt după cuvânt.

— Tare bine, îi răspunse încornoratul cel bătrân, dar întâiu să te întreb și pe tine de leacurile fântânilor secate.

Și dracul de-al doilea îi răspunse:

— Dacă or slei fântănele 'n noaptea învierii lui Hristos al lor, atunci vor căpăta isvoarele la loc, cu mai multă și mai bună apă de cum a avut-o.

— Nici nu se poate mai bine, răspunse Ucigă-l-toaca, dar, rogu-vă, fiți și mai blâstămați, căci numai așa veți rămâne întru împărăția iadului.

În vremea asta, s'auzi în sat de vale, cocoșul de miezul nopții și cei patru draci pleră.

Pentru sârmanul orb, noaptea trecu de gânduri și cu arătări, iar dimineața, când simți că roua-i rece îmbelșugată pe iarbă, ieși și el de sub luntre. Întinse palmele pe iarbă, și se șterse la ochi și iar le 'ntinse și iar se șterse, și iar, și iarăși, până ce-și dobândi vederile prăpădite.

Apoi desmeticit din întunerecul înfricoșat al nevederii, își făcu sfânta cruce și plecă mul-

țămăduire lui Dumnezeu, că tot dreptatea-i mai bună.

Pe drum către satul lui, îi veni un gând:

— Tot mai este până la țară, își zice el. Bine ar fi să mă duc, ca să deschid isvoarele închise de demoni în satul cutare, că mult s'or mai fi chinuit bieții oameni!

Se îndreptă dară spre satul acela. Și merse, și merse multă vreme, până ce ajunse Sâmbătă seara, spre Duminica Paștilor.

Acolo se svorî repede vestea ca picat un vrăjitor mare, care-ar putea să le deslege apele.

Mai maril satulul se puseră la sfat și împăcăciune cu dânsul, și'n noaptea Invierii, cu multe brațe sleiră puțurile secate. Apele își-niră îndată cu mare imbelșugare, că se minunau oamenii, nu alta-ceva.

A doua zi tot satul se strânsese la cislă și dărui pe slobozitorul de ape cu mulți bani, iar acesta, când plecă, spuse oamenilor:

— Dacă eu ași fi lucrat împotriva lui Dumnezeu, nu v'aș fi cerut plată, ci v'o cerui, pentru că infruntai cuvântul diavolului.

Mergând așa după o bucată de drum, își zice iar omul dreptății:

— Bine ar fi, dacă m'aș duce la împărat și i-aș da tămăduire fetii. că tot mai este până la Sfântul Gheorghe.

Gândul și-l c-mpăni el și se hotărî să se

duce, mai cu samă când auzi că împăratul, tatăl fetii, daduse, nu de multă vreme, știre, pretutindeni, că dăruiește cu multul de pe lume, pe cel ce i-a face filca sănătoasă.

Omul nostru ajunse la curte și auzind că știutul leac nu-l aflase nici unui din cei meșteri și vrăjitori, merse la împărat și-i zise: — Luminate împărate, eu cred c'am să aflu isvorul de sănătate pentru fecioara măriei tale.

Împăratul primi cu mare bucurie și căzu la învoială dreaptă, anume să-i dea un colț de împărăție dacă va isbuti. Asta era cu câteva zile mai înainte de Sf. Gheorghe.

În noaptea de către ziua cea sfântă, merse omul și-și adună frunze de plop, le fierse în căldări mari și-apol, când scaldatoarea se mai răcori, muie și obloji pe fata împăratului, îi așeză trupul cu mâna încet-încet, încet-încet, până ce i-l aduse la loc și până ce se făcu la chip de nouă ori mai frumoasă.

Când împăratul își văzu odrasla a doua zi, îmbrățișă și sărută pe omul cel meșter, dându-i și mult bănet peste cele de învoială.

Și după asta trecu mulți ani. Omul prinșese la avere, că era harnic și cumpănitor și totdeauna crezător în dreptate, iar vestea despre dânsul se dusesse peste mări și țări.

Auzi dară povestea lui și frate-său și, crezând-necrezând, porni într'o bună dimineață

spre dânsul, ca să se incredineze cu ochii și cu urechile.

Ajunse la săliștea frățane-său, îl văzu, îl îmbrățișă și-l zise:

— Frate, frățioare, rău mi-a părut de faptă mea și de aceea a trebuit să viu și să-ți cer iertare. Pe urmă, am să te rog să-mi spui și mie, ce-al făcut și ce-al dres, ca să te'nogătești?

— De iertat, te-olu ierta mai târziu, zise frate-său, iar cum n'am îmbogățit, și-olu spun acum. În noaptea ceea, m'am dus la cutara lac și ascunzându-mă sub o luntre, am ascultat sfatul a patru diavoli. Ei aflaseră, se vede, o comară într'un loc și acum chibzuiau felul cum s'o sape. De o dată, giasul cocoșului pentru miezul nopții se auzi și munca lor rămase nelsprăvită. După ce pieră, cum putulu și eu, plecalu în spre părțile acelea, săpăluși deschiselu capacul lăzii pline de galbeni. Atunci mi-au venit și vederile la loc. Cu banii ceia mi-am cumpărat pământ și vite și mi-am făcut acareturile pe care le vezi. Asta-i adevărat, iar ce nu se potrivește cu ce-al mai auzit și tu de prin lume, crede-mă frățioare, că toate-s minciuni.

Și fratele bogatului, ce-și zise, auzind povestea asta?

— Bine ar fi să mă duc și eu sub luntre și s'ascult vorba draclilor. Mai știi poate mai

sapă vre-o comoară nelsprăvită și atunci, îmbogățește-te băiete, dac' n'al altceva de făcut!

Lui frate-său nu-i mai spuse, ci pieri așa, din ochi.

Plecă într'adevăr spre lac și cum ajunse întră sub luntre. Sfinți soarele, veni noaptea și pe la miezul nopții, se strânsă draclii unul câte unul, până când la urmă, pică și diomonul cel bătrân. În mână avea un biciu de foc și tremura trupul și ochii îi erau holbați și părul îi era sbârlit. Avea pe semne ceva de descărcat pe cei mai mârșniți.

— Cum se face, siugă blăstămată, că spusele tale de-acum șapte ani, nu se adevăresc? Tu ai orbit un om, după câte mi-ai spus, și astăzi eu îl văd cu ochi.

Și fără să mai aștepte răspunsul slugii celei prea plecate începu să-l crolască cu biciul cel de foc, că urla drăcușorul de se cutremura pământul. Și da-i, și-l da bătrânul, până ce la urmă, temându-se să nu-l omoare, îl mai lăsă o leacă. Se uită la dânsul și văzu că are numai o sleamă de viață rămasă.

Luă apoi la refec pe-al doilea.

— Și tu, suflete împielit, mi-al spus c'al secat toate pușurile din satul cutare și eu văzui cum oamenii beau apă pe-un cap și strigă: „Mai, da bună apă avem!” Asta-i treabă de diavol? Așa știi tu să alegi leacurile? Hai?

Și nșfăcă l, nene, și pe-alsta și da-l și lui!

și croește-i peste ochi, peste cap, peste picioare, peste răbdătoarea spinare, că i se făcuse trupul roș ca racul, din negru ca tăciunile cum era.

Cel de sub luntre ascultase el la 'nceput, da' a cu îl apucaseră niște tremurături grozave și inima, mai căl prinsese de bucurie comorilor!

Veni și rândul celui de-al treilea.

Tu mi-al vestit că împărățiile întreagă jelește pacostea ce i-ai făcut-o - împăratului, schimonosindu-i fata, și când colo, dimpotrivă! Toți beau, și se veselesc, iar fata, frumoasă ca o zână, veșnic râde și cântă. De năcazul împăratului chefulness curtenii? De amarul lui bea și oplca și vladca? Aistea-s treburi de slugă credincioasă mie?

Las'că te'nvăț eu minte și pe tine!

Și arde-l și pe aista, și-l trânteste-l și buște-l, nevoie mare. Și-l blagoslovi Sarsalla într'atâta, că-l crezu gata-gata că-și dă sufletul!

Apoi, din nou, le mai făcu alte muștrări aspre, vestindu-l că de data astali iartă și nu-l dă afară din iad, numai c'o chezășie: să nu se mai întâmple isprăvi de felul istoric.

Frătorul de sub luntre, de-abia mai răsuffa! Tătorul plecă, iar dracii svântași în bătaie, rămăseră pe luntre. Se puseră la vorbă despre p'fectoria lor, și tot și-au șise vâlcărau, că ve-

deți, una ca asta nu li se mai întâmplase nici o dată.

— Eu nu cred, luă vorba cel mai bătrânior, că leacurile noastre au fost spuse celor pătimiși, de unul din noi.

— Eu socot una ca asta, răspunse altul. De bună sama că părintele nostru, ca să ne dă o pildă de strășnicia puterilor sale, ne-a făcut-o, ca să ne temem mai mult pe viitor.

— Asta n'o cred eu, răspunse și cel de al treilea, ci mai de grabă se poate că spusele noastre au fost auzite de cineva. Știi că eu atunci am dat târcoale de jur împrejur și pe nimeni n'am aflat. Dar că, de fost, a fost, și de-a fost cineva, apoi n'a putut asculta de cât de sub luntre.

— Mai știi? se poate și se prea poate una ca asta; și chiar cum, cine știe dacă nu s'o fi aflat cineva sub luntre, că știi vorba românilor: omului nu l-i de dată ci i-l de nadă.

Și cum sfârșiră, ridicară dracii luntrea și rămăseră cu ochii ca de broască bătrână, când dădură peste cel ce aștepta bogății comorilor. Și judecata n'au mai făcut-o.

— A, tu ne-al fost ștafectorul? Lasă că te învățăm noi minte!

Și l-au luat tustei și i-au tras o sfântă de bătaie, soră cu moartea; s'au așezat apoi să se mai odihnească pe luntre și l-au luat din nou și l-au trudit și l-au bosolit, până când fratele

cel apărător al nedreptății și-a dat duhul.

Pe urmă, l-au luat și l-au usvârilit în lac să-l mănânce broaștele și dintr'ânsul nimic să nu s'aleagă!

Povestea asta cu adevărat s'a întâmplat și acumă vă întreb pe dumneavoastră să-mi spuneți, cel mai bună în lumea asta: dreptatea ori strâmbătatea?

(Jud. Ilfov).

BOU-BĂLĂNEL

Poveste, poveste, înainte mult mai este, și este pentru că nici n'am început-o, iar ca s'o încep, trebuie să spun cinstiților ascultători, că unui băiat orfan de mamă îl dăruise nașu-său un vițeluș bălțat, care crescuse mare și frumos și se făcu bou bălănel, pe care-l păștea singur, de dimineață până'n seară.

Tatăl băiatului nu stătu multă vreme văduv, ci luă nevastă amarnică, plină de răutate și de bărtaș, pentru feciorii vitregi ai ei. Era, vorbă scurtă, mamă de a doua și pache! Și așa se întâmplă că băiatul creștinului începu să fie horopsit de la mâncare, de la hodină și de la toate cele bune; dimineața îl scula să aducă apă și să ațâțe focul, să măture și să taie lemne și apoi îl pornia la pășune cu Bou-bălănel. De mâncare îl dădea o palancă de țărățe ori de cenușă, pe care copilul o aducea acasă neatinsă; sara apoi nu prea mânca, de băut nu prea bea, și'ncolo,

sănătate! Și mult se'n-ciuda mama cea vi-tregă că nu-și putea da cu socoteala ce se'n-tâmpla și cum se făcea că băiatul era înto-deauna sănătos și vios și parcă nici nu se sinchisea de victeșugurile ei. Cum spuselu, se minuna mult femeia cea!

Intr'o zi, așa cam pe la prânzișor, trimite pe-o fată de-a ei, care avea un ochiu în frunte, și-i poruncește:

— Fă! Să te duci pe ici, să dai pe dincolo, să cotești așa și așa, ca nimeni să nu te zărească. Pân-dește și bagă bine de samă, să vezi: cine-i duce păcătosulul celuia de băiet măn-care, că pe mine urgia asta de copil m'a pus pe gânduri!

Fata plecă, furlșindu-se cât mai mult de lume, și ajungând lângă un mal, se puse la pândă. Stătu și stătu și vremea trecu, iar de văzută nu văzu nimic. Pe urmă, se duse la băiat să-ispitească, dar de prea multă osteneală, se vede, o fură somnul și adormi butuc. Băietul se sculă, căută'n urechea lui Bou-bălănel și își luă bucatele și prânzi în voie bună, iar seara aduse acasă afurisita de palancă întregă. Fata s'a jurat în fața mă-sii, fel și chip că n'a văzut și n'a auzit nimic, ba că băietul n'a pus pe limbă nici năfură în ziua aceea.

A doua zi, tot rândueala de eri: treabă la cătaramă acasă, iar când era rupt de-atâta vrăvuelă, du-te, băiete, cu Bou-bălănel

isiaz, iea-ți palanca în traistă și ulciorul pentru apă. După tine nu te teme, că vine în ispită fata cea mijlocie, cea cu doi ochi, ca toată suflarea omenească!

Și lucrurile s'au întâmplat cum lesne se poate înțelege. Fata, după ce-a stat în de-a-juns la pândă, se duse lângă băiet, ca să-i mai țină o leacă de urât și lângă dânsul a dormi. Băietul ospătă apoi voimnicește, se înclină lui Dumnezeu și începu să cânte. Când soare'e sta'n sfințit, porni cu soră-sa spre casă, cu turta de tărăie în traistă.

Acasă apoi erau o mulțime de lucruri de făcut, și după socoteala mă-sii, se culcă tot nemâncat!

A treia zi merse să-l ispitească fata cea mai mică, cea cu trei ochi: dol în față și unul la ceafă. Asta adormind cu ochii din față, își lăsă pe cel dela ceafă treaz și pândind băietul, îl văzu ce face iar seara avu ce să povestească maică-sii acasă.

— Mămucă, mămucă, ce-am văzut eu, să nu mai dea Dumnezeu! Cum m'am prefăcut că dorm, hicleanul de hoț s'a sculat binșor și s'a dus la urechea lui Bou-bălăneli, de unde a scos un șervet plin cu tot felul de bucate; pe urmă le-a'ntins pe țărbă, și s'a ospătat, și vin din ploscă de aur a cinstit și spre mine nici n'a voit să se uite. Apoi și-a strâns ră-mășițele ospățului, le-a pus la loc în urechea

boului și s'a închinat răsăritului. Mămucă, eu una ca asta n'am văzut-o și vina nu-l atâta hoțomanului de băiet, cât a lupului de bou, care prea-l face toate voiele și poftele lui. De asta, măiculță dragă, pune vorbă pe lângă tata, ca să taie haramul de bou și să ne scăpăm de dânsul!

A doua zi, văitare și jălanie mare în casa ceea! Gospodina omului stă bolnavă să crăpe și să plesnească și povestește tuturor ce-a vădit astă noapte. I se făcuse că nu știu din ce pricină, rămăsese c'o meteahnă, că pe urmă li eșise înainte o babă care i-a spus, că nici să nu se gândească ia alt leac, fără numai să mănânce carne din trupul lui Bou-bălănel!

Mai auziți-ți dumneavoastră de-așa mare prefăcătorie? De bună samă că nu... O, cum i-aș fi sucit gâtșorul mulerii celeia, dacăș fi fost pe-acolo!

Că vedeți dumneavoastră, femeile estea strică roșul și casela oamenilor. Dar prea m'am mânlat, și ca să nu fac moarte de om, ori să mă rățesc de la vorbă, întorc-mă la cele lăsate în urmă...

Mama cea vitregă plângea și se văita pe lângă bărbatu-său, că dânsa moare și se prăpădește, dacă nu taie pe Bou-bălănel, ca să mănânce carne dintr'însul; iar omul, ca cel prăpădit după ochi de femele, se pierde cu cugetul și se'nvoalește,

Oamenii stăteau de prin zori adunați cu frânghii, cușite și cu topoare, ca să-i ajute. Dar care să se apropie de Bou-bălănel? Nimeni! Băietul sta și plângea și aștepta de-o parte, să se implinească spusa bouului, că vedeți dumneavoastră, de cu seara, Bou-bălănel chemase la sine pe copil și-i grăise:

— Ascultă-mă ici dragul meu! Eu pe nimenia n'oiu lăsa să se apropie de mine! aruncă-te pe mine când ți-oiu face semn, c'om abura-o repede și ne-om duce unde-l loc neștit de oameni și de cârți!

Lucrurile s'au implinit pe-așa; băietul s'a avărit pe Bou-bălănel și amândoi pieriră spre codru. Lumea rămase cu mâinile încrucișate, iar cu femeia care sta să moară nu mai am știință ce s'oi fi'ntâmplat.

Era codrul cea codru mare, cu pădure bătrână, cu prăpăștii și multe viziumi întrînsul. Intr'una stătea acum Bou-bălănel cu stăpănu-său, care-și căuta de treburile gospodăriei pe când Boul umbla după vânat. Vremea trecea și amândouă iste suflete erau bucu-roase și voioase. Dar toate au un sfârșit cum va avea și lumea!

Așa într'o zi auzi, flăcăul (intr'atâția ani, mă rog, crescuse mare), auzi, cum spun, un muget, și cum ieși afară, văzu un bou gras. Mărunându-se tare, vru s'ascundă în viziumă, dar boul cei gras inceptu să-l spuie:

— Ascultă-mă, băiete, și ce-ți pricepe, să vorbești și lui Bou-bălănel. Că, pentru că mi-a călcat verdeța codrilor și mi-a stărpiț dobitoacele de prin ascunzătorii, hotărîtu-m'am, mâni în zori de zi, să mă lupt cu dănsul la podul de aramă. Cred c'ai înțeles. Eu mă'nchin și mă duc, și mă duc ca să-l aștept cu voce bună!

Și boul cel gras pleri.

Fiăcăiașul pică pe gânduri și plânse amar, iar Bou-bălănel îl cunoscuse și-l întrebă de ce i-i supărarea. Și apoi, când află pricina zise:

— Nu mai plânge de geaba, stăpâne, ci ține-ți cumpătul că n'olu pieri dacă n'o fi să pier. Dacă mi-a fi scris să mor, olu muri, cu toată vâcăreala ta; așa-i!

Și a doua zi porniră amândoi spre podul de aramă, unde boul cel gras, împăratul bolilor, ieșise și-l aștepta cu toată curtea și oștenii lui, toți voinici, cu copitele despicate în două.

Sta soarele'n pragul cel mare când mugiră amândoi spre începerea luptii; și lupta porni amarnică și înu mult, că trecu soarele și peste amiază și peste vremea toatăului. Și când să plară pe cealaltă lume, se opinti odată Bou-bălănel din toate puterile, își lăfipise coarnele în pânțelele boului gras, îl dăbori la pământ și plecă înapoi custăpănu-seu. Iar în cireada bolilor s'a fost pornit o zarvă mare și în locul domnitorului uclis, s'a ales că-

petenie frate-său, mijlociul, un bou ca toți bolii.

Altuia, pe semne. nu-i putea trece durerea de la inimă cu una cu două, că este-o vorbă: sângele apă nu se face, și ferice de cel ce caută să-și apere neamul. Și așa, a doua zi, Bou-bălănel se trezi cu acest împărat că vine trăsînd și fulgerând și postîndu-l la luptă.

Flăcăul se întunecă din nou, dar nu așa ca alaltăieri, că văzuse el câte parale-l face tovarășui. Ci Bou-bălănel îl zise:

— Hei, stăpâne, stăpâne, să nu crezi că primejdia-l mai mititica! Boul ăsta-l frate cu cel omorit ieri, dar îi mai tânăr și mai voinic de cât dănsul. Dar tot nu mă pun eu pe gânduri așa de mult. Tu, roagă-te în noaptea asta lui Dumnezeu!

Și a doua-zi, pieri al doilea împărat al bolilor, străpuns de coarnele lui Bou-bălănel, la podul de argint. Iar cum trecu noaptea și se revărsară zorile, la vizulna istor dol al noștrii, se ivi o slăbătură de bou, care grăi:

— Pe mâni, la podul de aur; de-ți avea noroc, m'olu duce și eu după frații mei, că de lăsat în pace nu vă las.

Bou-bălănel se întristă adânc și zise:

— Cu slăbătura asta, n'am s'o scot la capăt. Nu te mira, dragă băiete, că astă-zi toate-s pe dos!

Pe urmă, că dac'a fi și-a fi, și l-a răpune boul cel slab, și l-a prăbuși sub podul de aur

el să rămâie, să-i iea cornul stîng și să plece încotr'o l-or îndrepta ochii. În corn stau averi peste averi, dar să nu le deschidă, până ce nu s'a vîdea acioaie la locul lui.

La podul de aur stătea mulțime de oaste înșiruită iar mai mari dobitoacelor așteptau pe divanuri, ca să privească cumpăna cea mare, oameni buni-bucuroși, și de „ceală” și de „hăisa”. Că socotiau ei: dacă scapă cu zile boul cel slab, e știut lucru, că le rămâne stăpău un om de ispravă, iar dacă pierе le rămâne Bou-bălănel, și tot acolo ieșiau cu socoteala.

Lupta a început și-a ținut toată ziua, fără ca vreunul din boi să'ngenucheze; și pentru că noaptea era senină, cu lună și cu stele, răsboarea nu s'a curmat, ci a ținut într'una cu muget mare și cutremur de pământ. Pe la miez de noapte, Bou-bălănel, simțindu-se gata, făcu semn volnicului, să-l smulgă cornul din cap.

Și ce bucurie a fost atunci pe neamul dobitoacelor cu coarne când pieri cel ce le ucisese doi împărați unul după altul! Dar pe cât s'a fost bucurat ist neam, pe atâta s'a cernut sufletul flăcăului!

A luat cornul și-a plecat spre soare răsare, jălind și plângând, dar ce putere avea și dansul, ori măcar, cine putea să-l vină într'ajutor?

După multă depănare de drumuri, îl veni în gând să caute în corn, că cine știe ce-o mai

fi și într'insul! Ori e-o bogăție și-un sprijin, ori o'nșelare grozavă.

Deschise dară cornul lui Bou-Bălănel și ce văzu, nu-și crezu ochilor. În toate părțile s'au fost înșiruit mărite curți împărătești, cu frumoase grădini: pline de păsări cântătoare, cu porți de aur și slugi fără număr, și bogății, și vite, și de toate.

D'a el sta pe gânduri și-și plîngea îndemnul care-l făcuse să nu mai aștepte. Ce să dreagă? Prinse iar a se călma de greșeaia lui și mult s'ar fi tînguit, dacă nu i-ar fi leșit pe dată un lup înainte care să-i grăiască pe limba omenească:

— Ce plîngi, omule?

— Cum să nu plîng! Ia, păcatele mele!

— Dar cum și cum!

Și volnicul a început să înșire lupului toate, și tot pe rost ca să priceapă j'ganla. Și mai pe urmă auzi:

— Și ce mi-ai da mie, să-ți strîng la un loc toată bogăția asta?

— Ce să-ți dau! Ia, ții-oiu da ce mi-i cere că am de toate, după cum vezi. Alege-ți ce vei vroi.

Iar lupul viclean îl răspunse:

— Apoi, ce să fac eu cu lucruri bolerești, măi omule? Vorba celula: calicului, scufie de mîrgăritar îl trebuie? că altfel cum să-l mai

zic și eu! Eu, bre, ți-oiu cere ce n'ai acum, și-l avea tu cu vremea. Mă'nțelegi?

Flăcăul nostru se gândi la cea ce n'are și ce-i trebuie, și firește că n'a aflat nimic. Ce n'avea el în averile lui? De toate. Apoi își zise în gând:

— Nimic nu-mi trebuie, nimica vrea lupul, iele atuncea nimica asta!

Și grăi tare către jiganle:

— Mă'nvolesc, prietene.

Iar lupul cum auzi, îi aduna c'un descântec tot cuprinsul în cornul lui Bou-Bălănel, i-i dete și, plecându se până la pământ, pieri. Iar volnicul își urmă drumul bucuros, prea bucuros de-atâta noroc.

Și cum vă spun, dragii mei și ai altora încă mai dragi, de la o vreme se sătură și de atâta pribegie și când îi plăcu un sat, se acioli într'insul, unde găsi gazdă bună, la cine știe ce curji împărătești.

Dar ce ne pasă nouă, istor miulei, cu grije și cu nevoi mari, anume unde a rămas? Să știm numai atâta, că flăcăul pică după o vreme răpus de de-o boală grea, că era om ca și noi, tânăr cum am fost și eu și cum veți fi și dumneavoastră odată. Când se văzu gata-gala, slobozi într'o sără pistoale și puști și se'nvâră împrejurul mesii cu paharul logodnei, iar la săptămână făcu nuntă împărătească, cu lautarii veștiți, cu vinșor încă mai vestit, cu fete și flăcăi

din șapte rânduri de sate. Iar la masa cea mare, Duminică sara, pe la miezul nopții, când nunul cel mare îi închină paharul și-i zise: „măi fine, nevastă ți-a trebuit, nevastă ți-ai găsit, dar să bagi bine de seamă, să n'o prăpădești nici o clipă. măi, că femeia-i așa și pe dincolo, când nunul astfel grăi, de-o dată se întunecă odaia ospățului. Mirele stătu drept și se gândi:

— Hei, hei, lupule, hei, bine-ai cugetat tu când mi-ai cerut ce-mi lipsea și nu aveam, odată!

Și lumea s'a minunat mult de schimbarea lui, ba se minună și mai mult, când auzi strigătul slugilor de pe afară:

— Stăpâne, stăpâne, lea-ți mireasa și pleacă repede pe cale, că lupul te-apucă acasă și-i greu de tine! Pornește și depărtează-te, că noi vom ține de vorbă.

Și mirele-și luă nevasta și cornul lui Bou-bălănel și plecă la drum și'n pribegie, Dumnezeu să ni-l mai ție, ca și vorba din poveste, că'nainte tot mai este.

Nu după multă vreme, pică la curțile lui și Lupul, unde meserii stăteau nedumeriți. Dihamia intră înăuntru și dădu „bună-dim'neaja” cum se dă pe la nunți pe orice vreme, se așeză în capul mesii și începu să ospăteze.

Bun musafir, nu-i vorbă, și dacă s'arată vechios și posnaș, hal să-l țele nuntași împrejur cu vorbe de dulceață, să-l rătăcească de

la gândul lui, să-l amețească repede c'un păhărel, două și pe urmă să-i deie cu degetele în ochi, ori să-i facă felul, cum a fi mai nimerit și mai bine!

— Măi lupule, măi! Da' de departe vii tu, măi?

— Departe; dar unde-i mirele și mireasa? Intrebă lupul.

— S'au dus până'ncolo, dar au să vină acuși. Da'ce mai face mă-ta, tat-tău, aide soră-ta?

— Sănătoși.

— Măi, da'veai tu un moș bătrân-bătrân; mai trăiește ori ba?

— He-hel, de când și-a vândut pielea! Dar mire'e și mireasa s'au dus departe?

— Ași! Cum să se ducă! Mai așteaptă, că vin îndată. Uite mâncarea, lea și mănâncă; uite plosca, la și cînsteste. Ori să-ți torn eu din coflă? Un păhărel în sănătatea dumitale, musafir întârziat. Poftim, să trăiești, măi mulți ani și să-ți trăiască toate rubedenile. Noroc!

Și, gâl-gâl, că vinu-i strașnic. Iar lupul, la și șaptelea pahar:

— Ainin, să trăiți și dumneavoastră, să vă trăiască oile și purcelii, spre bucuria și pomana dumneavoastră. Dar prea ne-am luat cu vorba și mirele nu mai vine.

— U, că prea ești nerăbdător, vino acuși zău așa! Bre, stai și-ascultă-mă pe mine: o-

mul fără răbdare, moare de grabă. M'ai înțeles? Uite, mi-aduc aminte de-o babă, grozav de bătrână care a vrut numai de cât să vadă toaca'n cer, și-a murit pilnă de zile. Răbdă, măi omule, și-așteaptă, că mult te răbdă și pe tine Dumnezeu și te așteaptă să-ți lași păcatele și să-ți schimbi părul; și vezi, tot nu face gura ca tine!

În vremea asta, cine știe unde ajunsese voinicui și mireasa noastră! Departe, departe: Și cum încremenise lupul cu plosca'n mână și cu ochi sghâlți, nunul cel mare zise:

— Invață-te răbdător, prietene, că uite Dumnezeu, câte pilde nu ne-a lăsat. Vezi pânea asta? Pânea asta-i făcută din grâu. Știi dumneata câte-a răbdat grăul? Nu știi, și dacă nu știi, să-ți spun eu. Întăiu și'ntăiu, au fost niște grăunțe mici, măi, niște grăunțe uscate și pline de colb, și omul le-a luat, și așa cu mâna le-a sămănat sub brazde și le-a grăpat pe urmă cu grapa, iar Dumnezeu lea dat ploale la vreme și ele au incolțit, si-au răsărit, și-a răsărit cu ele și neghina, și muștarul, și câte burueni, toate! Și crezi dumneata, jupâne lup, că până să se isprăvească trebușoara asta, trebuit-a așteptare mai la șagă? Amar te'nșeli!

Și așa, omul, cu multă răbdare și osteneală, s'a dus și le-a plivit și s'a pus pe urmă pe așteptat că de-abia se sfârșise primăvara, iar până'n luna lui Cuptor, tot mai este.

Lupul da din umăr și se uita la ușa și întreba:

— Și mai este mult pân' cea veni mirele?

— Acuși acuși, îi răspunse nunul, pornind mai departe povestea pâinii.

— Și acum îți spun, veni vremea secerișului. Omul așteaptă toată noaptea, ca să se facă ziua, dimineața se scoală cu noaptea'n cap, își lea secerea (ai văzut vre-o dată secere? are o coadă căreia pe la noi îi zice „mânunchiu”, pe urmă are oțelul lat și indoit ca luna când e nouă, iar la capăt are un plisc) — ei, și cum îți spun, își lea secera și se duce la ogor, apucă'n mână stângă mânunchiul de fier iar cu secerea'n dreapta, hrășchiu, le taie și le așează pe mriște și din mai multe mânunchi face un pogor. Pe urmă leagă snopii, pe urmă li așează în clăi, pe cari mai târziu le cară acasă, la arie le întocmește în șurii mari și minunate, de toți boierii laudate! Știut-ai, jupâne lup, de-astea? N'ai știut! Apoi de asta îți spun și eu ca să aflii și dumneata și să ai ce spune copililor și nevastă când te-i întoarce acasă!

Fugarii, cine știe unde ajunseseră pe-acu n! Și lupul asculta povestea mai departe, mai mânca-mai cinstea, dar într'un târziu jiganla se uită pe fereastră la stele și porni mirosind de urma datornicului, într'o fugă amarnică. Și cine să se poată ține c'un lup?

După mult drum, cei doi fugari poposiră într'un loc; și grăi mireasa:

— Bărbate, bărbate lupul nu-i departe. Și căutând în cornul lui Bou-bălănel, scoaseră o uăframă albă și mare, pe care o svărliră în urmă. Nătrama se prefăcu într'o apă cu fața fără margini; lupul văzând-o, începu să urie și să-și cheme toată supușimea la dânsul. Ialita cea mare a lupilor a supt în grabă băltoțul cel nesfârșit și calea îi stătu deschisă mai departe.

— Bărbate, bărbate, lupul nu-i departe, strigă iarăși mireasa înspăimântată de frica lupului, iar volnicu! începu să răscolească în cornul lui Bou-bălănel. Se gândi o leacă și svărlie în urmă-le o perie și peria se prefăcu în pădure, pe care lupul avea s'o roadă. Ce-l de făcut?

Mai scotoți el în corn, și dădu de doi urși. Il apucă de coadă (că pe-atunci și urșii aveau coadă lungă și păroasă), îi trase afară și-i svărlî în fața lupilor.

Așa se iscă o trântea și-o bușilă ne mai pomenită.

Hei, băleți, băleți, ce să vă mai spun eu de învămașala cea! Că nici nunul nu se lasă! Și cum să se lese, când de-o parte sta lupul cel groaznic iar de cea laltă parte, doi urși din cornul lui Bou-bălănel, tustrei hămesli de forme.

Și s'au trudit și s'au vânzolit, până ce lupul s'mîl că l se apropie sfârșitul și strigă la oastea lui. Flăcăul, când văzu și comedia asta

meotoci în cornul bouului și scoase un mînz
seort îl luă și-l svârli între iupi Halta întreagă
năpustiră asupra stărvului și astfel lupul
lor pieri fără sprijin, sfășlat de urșl.

Scăpând de primejdie, fugarii porniră ina-
poi unde nuntașii așteptau, ori sfârșitul nun-
sitului, ori început de jălanie ca pentru 'ngro-
păciune.

Și când porțile s'au deschis înaintea lor, ci-
că s'a fost ridicat atunci pe-o rădăcină, un
uncheș cu barbă albă și lungă până în ge-
nunchi și-a strigat cu glas mare:

— Măi oameni buni, ascultați-mă: de cât
de două ori câte o leacă, mai bine odată, cu
vârf și'ndesal!

Și lumea pricepu că-i mai bine să 'nceapă
nuntitul de la cap, decât să-l sfârșească în
ziua aceea.

(Cristea popii Șirban, Vitoteștii Fălculei)

CULCĂ-TE CĂ NOROCU-ȚI DOARME!

Fost-a odată ca nici odată, un împărat
bătrân și plin de griji, că-și vedea zilele sfâr-
șite, și urmaș pe scaun nu-i dăduse Dumnezeu.

Și-acu, să spun că fusese un om rău, nu;
Iacom, terească Sfântul; și era harnic, de trea-
bă, și așezat la judecată. De tănăr muncise fără
curmare în frica Celui-de-sus, aducându-i jert-
fă de mulțămire în toate chipurile; a botezat și-a
înestrat pe săraci, a îngrijit părintește pe bol-
navi, a miluit pe toți nemiluiții și, de aceea,
toți supușii împărăției lui băteau mătani și
se ruga la Icoane.

— Dă-i, Doamne, împăratului nostru zile,
să trăiască în pace, că bun și creștinesc
să-l let mai are!

Toată lumea se ruga, toată, fără numai
un fecior de babă sărmană.

Baba asta își avea căsuța ei lângă castelul
caștului. Uncheșul muncise cât trăise, muncise
din greu, și își agonisise atîta cât îi trebuise

babil ca s'o ducă fără dor și grijă o sumă de ani, fără să-și puie odorul de băiet la vre-o treabă.

Băiețașul crescuse cu toate deagata, crescuse repede și lesne, că unde-i tralul Imbelșugat, ziua zboară lute, dar vai și-amar când hanii albi strânsi pentru zile negre se isprăvesc. Și zile tot mai sunt!

Împăratul luase aminte despre toate acestea, și într-o zi li spuse:

— Bună dimineața, flăcăiașule (că pe semne era așa, cam de doisprezece-cinsprezece ani).

— Sărutam mâinile măriei tale, li răspunse băietul.

— Voinic flăcău, nu-l așa?

— Cu vrerea lui Dumnezeu, voinic măria ta!

— Dar ce mai muncești, că nu te prea văd ziua pe-afară?

— Dorm, mărite împărate, dorm de dimineață și până în seară, și de cu seară până a două zi dimineața dorm, că n'avui nici un noroc pe lume, De lata n'avui parte, c'a murit de mult, iar mama, săraca, sa topti de bătrânețe. Stratele de pe mine s'au rupt pentru că n'am noroc și tot pentru asta lmi mânăncă și mâțele bucatele din străchinii! Nu-l noroc, și pace! De asta dorm toată ziua și toată nopțica, de dimineața până seara și de seara până dimineața, și-mi pare rău că n'a lăsat Dumnezeu câte două dimineți și două scri pe zi, că le-aș dormi pe câte amândouă!

Iar împăratul:

— Vai de tine, flăcăiașule, vai de zlligoarele tale, că rău te mai chinui! Grea năpaste și mare nenoroc pe capul tău, băiete!

Împăratul oftă și plecă în treaba lui, iar cei fecior de babă săracă, intră în casă, își puse palmele sub cap și se culcă.

Au mai trecut după asta câte-va săptămâni și împăratul trecu din nou pe la ușa celui fecior harnic. Flăcăul tocmai se trezise și acuma se pălia de soare.

— Hei, ce-ți mai face norocul? Trezitu-s'a, ori tot îți doarme?

— Mărite împărate, apoi cum a fi, cum n'a fi, cine-l știe! Nici eu nu l-am văzut pe el, nici el pe mine; știu atât că m-l somn, de nu văd înaintea ochilor!

— Apoi, cum văd eu, grele păcate, ne poate, dar mare-l Cel-de-sus, și s'or isprăvi odată și odată!

Vorba asta a bătrânului cralu, nu-l prea veni puturosului la îndemână, că zise;

— Nu cred, mărite împărate, nu cred!

Împăratul își caută de neville lui, dar peste trei zile trimise vorba strașnică celui fecior, să plece,, ca să-și caute norocul și să l-l aducă lui ia judecată. l-a dat răvașe, pe cum ca să fie îndreptat pe drumul și-atăta tot. Era astfel chip să nu plece? Ași!

Mult s'a călnat flăcăul nostru, mult, dar era

poruncă împărătească și trebula să asculte de dânsa; de acela, cu chiu, cu vai, porni la drum.

Merse el cât merse prin locuri pustii pline defiare săbatică, și, mă rog, cinenu ostenește și nu se ostenește la drum? Flăcăul nostru și-a făcut ciomag bun, — trudă; și-a făcut încălțăminte din coajă de telu, — trudă; s'a fost suit prin toate prăpăstiile, — trudă, ca să culegă o poamă cu care să-și potolească foamea și setea, — trudă, mă rog. Azi se lovește de-o muscă, mâine se întâlnește c'un iepure, poimăine, Doamne ferește c'un lup, câte nu-s prin pustiuri, și așa brațele voinicului nostru încep să se dasmortească, puterile încep să-l crească și după nouă luni dela plecare, feciorul babel cel fără de noroc stă volos la frântă cu șapte zmei de-o dată!

Acu, ajunse într'o pădure fără fund, fără lumină de soare, fără potecă.

Jigăniile forfotind ca diavolii în lad, săriră asupra lui ca să-l doboare, dar el le ucise pe toate. Înainte și iar înainte. Și mergând înainte, dă de prăpastia cea adâncă a balaurilor cu care se la la luptă. Ce luptă! Viață și moarte, și mai multe nu. Și din tăvăleala cea se înțelege voinicului nostru c'o piatră scumpă care să-l lumineze calea prin întunericul și desigurul pădurii.

A mai mers, ce-a mai mers și-a răsbătut

la lumină. La poalele codrului s'a așezat jos ca să se hodinească și să cugete la câte 'n lume toate, la dânsul, la norocul lui și mai peurmă, la rostul celei porunci împărătești.

Ajunse în câmpul noroacelor,

Hi! da' ce-s noroacele, mă rog?

Apoi, ce să fie? Lume și iarăș lume ca și-a noastră, oameni cari se nasc și mor ca și noi, cari trăesc azi cu jale, mâine cu veselle, lefăpoleană lumea noastră cu lumea noroacelor.

Trece prin sate, trece prin mijloc de târguri și de norocul lui nu mai dă.

Într'un târziu, se întâlnește c'un uncheș. Uncheșului, ca tuturora voinicului îi spune rostul porniri lui, și cu mare bucurie află că se întâlnește tocmai cu norocul împăratului. Era bătrân ca și craful, dar, vedeți, uncheșul munca și-și agonisea pentru un fecior al lui, care nu prea dăduse semne de hărnicie până mai eri alaltăeri.

— Vezi, dragul meu, m'am gândit ca să nu-l las peritor de foame, zise uncheșul, și de asta m'am ostenit într'atăta. Da' de-o samă de vreme văd că mai mișcă!

Și mergând așa, donda-donda, ajung la casa uncheșului. Ce casă! Nici nu te mai pricepeai ce de acareturi, ce de hogăște; bunul mământului tot, tot!

Acno, voinicului nostru a fost ospătat cum se cade, iar când se pregăti ca să plece, un-

chlesul) li dădu răvaș către împărat cu vorbele acestea: „Și noi om muri, frate dragă, peste câți-va ani, dar copiii noștri oameni întregi au să rămână pe lume“, iar lăcăuful li zise:

— Intoarce-te înapoi și spune fraților mei, toate câte le-ai văzut. De te-o întreba că unde ți-i norocul, grărește-i că l-ai gă-sit, căl feciorul meu, că eu sunt bătrân și că de-o bucată de vreme m-i drag ca lumina ochilor.

Așa, feciorul babei purcese 'napoi, cu capul plin de gânduri.

Drum lung, drum greu!

A ajuns la castel și când împăratul îl văzu și-l auzi celea toate, a priceput ce se pricepe. Și începu să-l ispltească, și-l află schimbat din creștet și până în tălp, și-l socoti fără seamăn de vrednic.

Și l-a făcut fecior, și s'a pus să-l dascălească și să-l poarte pela toate rosturile împărăției, ca să se deștepte încă mai mult. Se bucura împăratul că se învrednicise, Dumnezeu de dănsul și nu-l lăsase să iure în pământ cu sufletul întristat.

Peste câți-va ani, crăiul a murit, iar în locul lui rămase stăpân feciorul babei de-alături. Și-atâta-i tot.

Povestea asta, de bună seamă c'adevărat grăește V'o spun și eu, ca să știți și dumneavoastră și să o așteți în îndomăna, iar da-n cumva

veți întâlni în lume chipuri ca cel fecior de babă săracă și fără noroc, să le spuneți, cum îi spunea și cel împărat bătrân:

— Culcă-te, băiete, culcă-te, că norocu-ți doarme!

(Dela Ioana N. Măndru, Teșu-Tecuciu).

ZÎNA-STELINA

Dragii miei, cămeșa-l mai aproape decât su-
manul și sângele apă nu se face; drept e,
dar vreau să-ți dau să vă spun o poveste care
altfel cântă. Că nu întotdeauna părintele se
uită cu drag la feciorul lui și nu în totdeauna
mama își piaptână fata cu pieptene de corn
și-o îmbracă veșnic cu cămeșă de in. Nu mai
departe, aici, la noi, în ist cătun blagoslovit
de Dumnezeu cu tot felul de oameni. Dar nu
vă așteptați să vă înșir întâmplări din zilele
noastre, că nu vreau să-mi aprind, cu cine
știe cine, pale în cap și de păcate să nu mă
mai scap.

Oiu spune una și bună, de pe când răsăria
soarele supă și asfințea către seară în Băr-
lăd; de pe când poveștile încălecau pe câte
o cloară și se scaldau în vad la moară; de
pe atunci și încă mai de mult.

Acu, cîc'a fost odată o zână frumoasă, mîn-
tuirca pămîntului; și așa de frumoasă, că nu

se mai găsia alta pe fața lumii la fel cu dînsa.
Și-o chema *Frumoasa Lumii*; dar de ce?
Apoi ușor lucru: pentru că una era. De, a fi
avut ea multe bogății, dar frumusețea ei era
cea mai de samă avere. Toată ziua se gă-
tia și se împodobia, iar seara înainte de cul-
care, mergea la oglinda vrăjită și-o întreba:

Oglindă, oglingioara mea,
Spune-mi, că numai tu știi bine:
Mai este cineva pe lume,
Să fie frumoasă ca mine?

Iar oglinda năzdrăvană îi răspunea;

— Străpănă, străpănă, multe chipuri fru-
moase-s pe lume, dar ca tine nu-ii

Și zănei îi venia să înnebunească de bu-
curie. Dacă și-ar fi putut lega din oase și
s'ar fi putut da de-o parte să se privească
aidoma, ar fi luat câmpii cred eu.

Și azi așa, mîni așa, poimîni tot pe asta
cărare, iaca într'o seară că-și întreabă din
nou oglinda:

— Oglindă, oglingioara mea,
Spune-mi că numai tu știi bine
Mai este cineva pe lume,
Să fie frumoasă ca mine?

Și i-a răspuns oglinda:

— Străpănă, străpănă, mult ești tu frumoasă
pe lume, dar Zăna-Stelina te întrece cu zece.
Când a auzit *Frumoasa-Lumii* una ca asta

cerul să îi piară pe dânsa și pământul să-i fi fugit de sub picioare, și nu s'ar fi mârșit într'atăta. Dar cine-mi era Stelina, rogu-te? Apoi chiar fata ei! Așal Și din clipa acia nu mai putea Frumoasa-Lumii s'o vadă în ochi. În fața nu i-a spus un cuvânt dar a luat-o în bețe, de mânie și năcaz, că-i găsia nod în papură la fieștecare lucru; că nu-i așa, că-i pe dincolo: ba o ținea de rău, ba o blăstăma, până când, într'o bună zi, i-a spus:

— Să te duci, miere, de la casa mea, că te omor; să te duci și înapoi să nu te mai întorc. M'auzi tu?

Fata nu știa cu ce anume picase masei într'atăta de dragă; o tot întreba, o tot ispitia fel și chip, întreba prin lume, întreba prin slugi, dar pace să afle! La urma urmei, văzând că n'are cum s'o îmbuneze, își luă câteva strălțe, și plecă încotro a vedea cu ochii, amărâtă din tălpi până în creștet de vorbele și faptele mă-sel. Avea dreptate, sărăcuța, că nu se știa cu nimica vinovată pe lume. Să se spânzure din pricină că-i frumoasă? Eu, de pildă, să mă fi ortăvit că mă lăsase Dumnezeu așa cum eram, pe când se băteau fetele din șapte sate după mine? Ori dumneavoastră cari de, — să vă împușcați din pricină că sânteți așa cum sânteți? Ba de loc! Cine are ce-i trebuie lui și ce trebuie și altora

de la Dumnezeu are: și la Dumnezeu să ni fie gândul de scapare la ceas de primejdie.

Mers-a fata mult, cât a fi mers, și numai iat'o într'o inimă de codru. Umblă în colo, umblă încoace, și dă de-o cărare; o ia pe cărare înainte și, meșgând mai departe, ajunge la un bordeiu. La bordeiul cela, ni-meni, pustiu. Intră înăuntru și—ce vede—își pune mânele în cap. Toate hârgaiile răsturnate și pline de muște. Fata, cum era deprinsă de acasă, le ia pe rând, le spăla, le curăță, le pune la locul lor în blidar, mătură, și când să se mai apuce de altă treabă, iaca hoții de codru că vin.

Când intră și văd rânduiala ceea din bordeiu își pun mânele la gură de mai mare mirare. Da' fata, să știți, sta ascunsă după ușă.

— Alei, fraților — zise unul — ce însemnează oare asta în bordeiul nostru?

— Iar altul:

De-a fi aceea mână de fecior, frate de cruce să ni fie,; de-a fi trebușoară de fată, soră de cruce să ni-o facem!

Atunci, iaca și pe Stelina de după ușă. Hoții s'au minunat mult, și pe urmă, din una, din alta, au aflat cine-i, și aflând, au îngăduit-o să rămâie în bordeiu, aducându-i toate cele de trebuință.

Așal într'o zi, iaca vine la ușă bordeiului o babă uscată și moartă de drum; și baba se

roagă de față s'o lase să măie peste noapte acolo. Și tata, neștiind, nebănuind cine-l, o primește.—că se arată baba așa de bucu-roasă, că-ți venia s'o crezi că-i sfântă, nu altceva. Ba, după vorbă și sfat îndelungat, fata se învolește să-i caute baba în cap. Cătaroiul atâta aștepta: scoate din brâu o undrea lungă și-o străpunge pe față drept în tâmplă. Zăna-Stelina rămâne moartă locului, iar baba, care nu era altceva decât prea curata de Frumoasa-Lumii, pleacă, bătând din palme de hucurie, să ajungă acasă, să-și întrebe oglinda și să afle ce i-a mai spune.

Oglinda că-i câr, că-l mâr: „frumoasă ești stăpână dragă, dar tot mai frumoasă-i Zăna-Stelina”. Cum se făcea una că asta, nu-și putea închipui aturisita de zână, cum nu v'afi pricepe nici dumneavoastră dacă nu v'aș spune.

Că, ascultați: dacă s'au întors hoții, și-au găsit-o pe sora Stellina moartă, au început s'o jelească cu multă, durere, și desbrăcând-o, au scăldat-o ea pe un mort înaintea îngropării; dar când s'o pleptena, lăca se oprește pleptenele în tâmplă. Caută ei, și cum află urechea andrelei, și cum o scot afară, răsare Zăna-Stelina în picioare, frumoasă, cum era și mai înalțe, dacă nu încă mai frumoasă. Și, frecându-și genele, grăi:

— I, măi fraților, că dulce somn mai dormiam!

— Dormiai tu, surioară, mult și bine, dacă nu eram noi, norocoși, să te scăpăm.

Pe urmă s'as mai pus la sfat și din vorbă în vorbă, s'au lămurit lucrurile că toată întâmplarea era baba cea care fusese pe acolo.

Și, acu, înclupuiți-vă spaima zănei Frumoasa-Lumii: când întrebase oglinda. Și, de făcut, ce putea să mai facă decât să pornească în lume și să nu-și strângă picioare pe-acasă de cât atunci când și-a ști tata răpusă din zile.

În vremea asta Zăna Stellina își trage cu măsurile și vede că nu-i înțelept lucru din partea ei să mai steie pe lângă bordeiul hoților ca o slugă nepetrecută în lume. Își ia într'o zi rămas bun dela dânsii și pleacă încolo prin codru. Și-i era drumul plin de spini și de măracini, că-și rupse bucăți-bucățele cămeșă de pe dânsa. Iar la un lumaș, unde-i păru și ei că se mai simte pe lume, iaca-i ese înainte o babă bătrână, cu traista pe umeri. Și-i zice baba:

— Ară, nepoțico, da' nu ți-rușine să umni așa? Poate te a vedea, suiețelule, cineva, că, uite, umblă lumea încolo și încoace! Iaca tot am eu niște premelele la mibe: na-ți o cămeșă, dar să bagi de samă să n'o mai rupi, că de colo de sub sprânceana dealului, porced să se întindă satele cu oameni ieșiți la munca câmpului.

Stelina bucu-roasă peste măsură de întâl-

nire și de dar, luă cămeșa din mâna babei și se îmbracă repede; dar, cum și-o puse pe ea, simți o așteptare și pică moartă la pământ. Iar baba, ațurșita de Frumoasa-Lumii, crâpând de bucurie, încălecă pe caiul dracilor, și-i dete vânt spre curte, s'a ajunsă în grabă să-și întrebe oglinda de mal este ori ba pe lume femele mai frumoasă ca dânsa. Și așa!

Dar uitam să vă spun. — uita-v'ar nevoile și năcazurile, — că Zâna-Stelina lăsase la plecare, semn hoșilor, o floare prea frumoasă în fereastră și le spusese:

— Fraților, eu mă duć în plata lui Dumnezeu, da' să știți că-s moartă, ori mă aflu în grea cumpănă, când floarea din fereastră s'a oșit. Dacă-ți vrea, îți purcede după mine să vedeți ce este.

Tocmai acum era dară pricina cu floarea din fereastră bordeiului să-și plece frunzele, iar hoșii să împăneze toate potecile ca să-și caute surioara de cruce. O căută mereu zile și nopți, și tocmai într'un țărziu o găsesc moartă o aduc la bordeiu, și când o desbracă de cămeșa cea nouă, s'o scalde oupe rânduiala răposaiilor, laca pe Stelina, zâna cea prea-frumoasă, că răsare ca un bujorel și se freacă la ochi, și zice:

— I, măi fraților, că dulce somn dormiam!

— Dormiai tu surioară, mult și bine, dacă eram și noi pe lângă tine!

— Maică, măiculică! — strigă Zâna-Stelina — că cineva pe lume mă chinue, dar aceea

Aibă patul cucului
Și buclina vântului,
Că nici oucu n'are casă
Și nici vântul țar'aleasă!

Iar seara, cum era seara cea frumoasă și miște deplină în văzduh, uită că vine, de departe-depart, așa viuet ca o împușcătură de pistol. Numai nu s'a lămurit ce era, ci tocmai, peste o săptămână ajunsese vestea și pe la bordeiul hoșilor că Frumoasa-Lumii a plecat de năcaz că nu-și poate ucide fata.

Așa, dragii mei!

Și de acuma în colo, pace și sănătate, vreme lungă, să alba Dumnezeu vreme să vârlie pe om într'alte ape, de unde, ori că apă cu zife, ori se duce la fund, ospăț peștilor și broașteilor.

S'aude așa s'voindu-se: că Alb-împărat pește fata lui Negru-împărat, că Alb-împărat e frumos de nu mai are cum, iar fata lui Negru-împărat urfă ca mama pădurii, umată și neagră ca un cărbune și că, toate la toate, da-i moforoasă foc și că nimeni nu-l poate intra în voie.

Auziți dumnevoastră minte la fata lui Negru împărat: că, să nu se ducă după Alb-impărat decât atunci când l-a face o cămeșe dintr'un fel de pânză de care nu se află pe lume decât un cot. Păi, întreba-v'ăș: la urma urmelor cum să faci o cămeșă dintr'un cot? Dacă copil să fie, bre omule, și tot nu-ți ajunge dar mi-te pentru coșcoaga fată de împărat!

— Ce să faci Alb-impărat! Întreabă vrăjitorii vrăjitoare și filosofii pământului și mai să-ți pliarză nădejdea găsirii, când iaca li spune un știu cine că în cutare codru o fecioară care are o cămeșe ca aceia. Era pe semne tocmai odorul din care era să i se tragă moartea zânei. Aha, numai dacă'r da Dumnezeu!

Ajunge Alb-impărat la bordelul fetei, o găsește și intră în vorbă cu ea: din una în alta hai la tocmeală. Zâna-Stelina ține preț, Alb-impărat nu se lasă, știți, așa că să curgă apă pe gârle: și se potriveau ei doi. Când grăiești cu cine-ți place, povestea celor doi începe pe o furcă și ocolești lumea cu dânsa, înșirând la verzi și uscate, ca să nu te găsească moartea șezând. De-abia că s-a seară curmară și cei doi negustoria.

Zâna-Stelina avea să pule cămeșă într-o parte a cântarului, iar Alb-impărat să pule galbeni în cealaltă parte. Împăratul s'a fost în volt, cică; dar, după ce a pus un sac, doi, trei și când a văzut că nici chip nu era să se sal-

meșea, s'a încludat foc și s'a pus și el peste galbeni. Atunci de-abia, de-abia, cămeșă se ridică în sus și cumpăneala se făcu dreaptă. Vedeți: iui Alb-impărat nici prin creștet nu-i trecea că ei se vânduse Zânei-Stelinei. A cerșit apoi să plece, dar parcă-i trăgea înapoi și nu pricepea tlăcăul că să îndrăgise zână. S'a dus, a ajuns la curțile lui Negru-impărat și-a arătatat miresei cămeșă cea cu preț cumpărată.

— Asta-i?

— Asta-i.

— Ei, îmbracă-te, înăndră mireasă, și hai biserica. Și mireasa s'a îmbrăcat! — și îmbrăcată a rămas. S'a pornit jale! s'au pornit plăci, și la urmă, neștiind nimeni, afară de doi, rostul cămeșii celei scumpe, au îngropat-o pe mireasă cu toată cinstea.

Alb-impărat văduvitul fără cununie, s'a întors înapoi, și luându-și mireasă cu ea, pe Zâna-Stelina, a dat drumul nunții pornească. Și-a fost un puiu de nunță, și gâgli mei, că s'a dus vestea și povestea.

Amintă de la Ionel Micăiului, din Topu, Timutul (aciului).

FATA ȘI FECIORUL UNCHEȘULUI

Ascultați, cinstiți boeri și dumneavoastră fețe de negustori, ascultați povestea unui uncheș bătrân care avea o fată și un băiețel care s'a înșurat la vremea aceea de-a două oară, luându-și de nevastă, o băbătie, să dea că-i dracul cu chitie.

Baba ca baba: rea ia mațe cum nu se poate afla alta,—să nu vadă în ochi pe feciorii niștilui. Toată ziua sta imponchioșată și cătrâștoasă toată ziua toaca-toaca, toaca-toaca, pe uncheș. Mă rog! Și mă mir cum nu-și lua omul în cap să se ducă opt și cu a brânză nouă, să scape de babă și de tot. Da, moșu: el, mai dulce ia vorbă și mai potolită faptă; credea și el că baba s'a întoarce odată și-o dată și-o mai schimba cărarea apucată și-a lua-o pe alta. Că vezi, să fi fost o vestică tânără, calea-valea: da Dumnezeu face și ia un copil, doi, acolo și una-l copil

și alta-l plodul altuia, să fie el cu stea în ante. Da baba!

Așa, laca într'o zi uncheșul cu fata și băiatul, gătesc se plece la pădure. să facă gustul bei. La pădure-i mai lesne, că-i codrul mare dintr'un codru fără margini, nu-i chiar așa lesne să-și nimerească un copil drumul către casa părinților lui. Și-apoi, dacă moșneagul stăru își lăsa copilul acolo, nu se poate spune că-i tot una, dacă le-ar fi sucit gătișorul.

Cum spusei, plecă uncheșul la pădure să-și aducă lemne pentru iarnă.

— Hal dragii tatei, dragi!

— Hal, tătucă, hai! Și fata, deșteaptă pe moșu pe o parte, și cu ajutorul lui Dumnezeu pe de altă parte, pune sub poala cațaveicei o tivdă cu cenușă. Cenușa-i bună pentru dără Din marginea drumului și până la pădure, dacă lasi câte-o cămășă din loc în loc, faci o cărăruie pe care ai nevoie te poți întoarce cu înlesnire. Asta făcuse și fata în capul ei, și asta a făcut-o Băețelul era mai mititel, și nu-l ducea mintea în pădure, moșul îl lasă într'un loc și îl ține:

— Iacă, dragii tatei, stați aici și așteptați-mă până vin înapoi. Eu mă duc după uscături, să-mi eu-s încălțat și nu vreau să vă rupeți picioarele în cele cloturi. Stați aici și așteptați-mă, că eu nu trece mult și-s înapoi! Și pe urmă să mergem acasă.

Uncheșul, bucuos, — cum l-o fi fost bucuria că băieții îl ascultă — îl lăsă acolo, plecă prin pădure și mai încolo, se sue într'un copac și leagă și, el o tivdă goală. Vântul are s'o bată și tivdă are să facă: „toca-toca-toca”.

— Ia, auzi, soro, — zice băiatul, ia auzi!

— Tata taie lemne, tata taie lemne!

După o bucată de vreme, iar s'aude „toca-toca-toca!”

— I-auzi tata tale lemne!

— Taie, taie lemne!

Și așa până era aproape să scapete soarele după deal. Fata, ia pe bălat de mână și încet, încet, hal-hai, îl scoate afară din pădure tot pe dără de cenușă cu inel și cu băgare de samă.

De la pădure, au luat-o pe drum și tot pe dără și tot așa, cu ajutorul lui D-zeu, căm se într'amurgise bine, cei doi copii lepădau au intrat în satul lor.

În vremea asta, baba pregătise, mai nen bucate, nu glumă. Mare lucru, după capul ei să mănânce omul în tihnă! Tălase o găscă și o rață, tot de cele mai osânzoase, și făcuse felurite mâncări și felurite fripturi și plăcinte tot molcăluțe, ca să mănânce cu uncheșul și voia cea largă. Și-o oliță cu vișor atătut și două ulcele pentru deșertat, să bea și să mănânce să mănânce și să bea, să se netezească hârșotul peste pânțece și peste obrași să se uite în ochii uncheșului și să-l întrebe:

— Ei, dragă ți-s și bine ți-l, uncheșule?

— Dragă, băbătie, dragă-mi ești și bine ți-i, dar parcă tot era mai bine dacă erau acuma masă și băeji noștri. O spuză de mâncare te să rămăe. Păcat de dâșil că s'au mstituit în pădure, drăguțiță nevestică, în mijloc de mare, în lipsă de toate. Haram de viața mea că i-am făcut și i-am omorât?

Da'tocmai când să se mânănească moșneagul hai mult, iacă pe fată și pe bălat că bat în team și strigă pe nume. Uncheșul, repede sare pe scaun, descue ușa și-l aduce în casă; pune pe scaun și nu știe cum să-i mai lăngăe de bucurie mare ce-avea că-și vede din nou copiii sănătoși la bârlogul lui. Și el baba, bătău-ar sfânta zi de azi, nu s'a tristat. Atăia, că și-a șters gura cu capătul crvetului, și a luat o scurteică 'ntre umere și ieșit afară. Și când, târzlu, moșul a ieșit după lăsa să vadă, Doamne ferește, dacă nu și-a cut sama, a găsit-o stând ca un huhurez pe nispa, cu eapu în palme și mânăntă, și cătră-șta, ca focul cel negru în capul ei acolo.

— Hai, babo, în casă, că te-or apuca cele nghiuiri afară; nu vezi cum trage vântul?

— Nu, — șipă băbuța, nu, nu. Las' să mor să rămâl cu cine ți-i drag să trăești, că de mine se vede bine că nu-ți prea părea rău! Și unde prinde baba a plânge și-a sughita, s'au fost spărlat toți câinii din acel cot de

sat, și-au început să urle, de credeal că prevestesc sfârșitul pământului, nu alt ceva.

Ei, dar, da! Că-și zice uncheșul în suflul lui:

— Bat'o bureții, de babă, s'o bată f... Ce să-i faci! Nebună, nebună-i, dar tot cu ea am să mănânc pâinea și sarea. Băeți-s ai mei, i-olu crește, i-olu da pe la casa lor: cu cine rămân eu să-mi încălzesc bătrânețele dacă nu cu babă?

Și, cu incetul, cu binișorul, ca și cum ar fi umblat c'un ou proaspăt, uncheșul se alipește de babă și-o roagă să-și lepede supărarea.

— Lasă, drăguțică, și hal în casă. Mâni ai să vezi tu, ce am să fac. Nu mai nimeresc ei casa, cum mă vezi și te văd. Lasă și hal...

Și babă parcă s'a mai domolit o leacă și înțina uncheșului parcă s'a mai așezat la loc.

În noaptea acela, nu știu dacă l-o fi prins somnul cât ai face o mămăligă. Uncheșul își făcea fel de fel de planuri, cum să-și ia băfeți și să-i ducă din nou la pădure, iar beba, cum să facă și cum să dreagă, să nu se mai întâmple ce s'a întâmplat. Numai bălatul și fata uncheșului, osteniți de atâta drum, au dormit ca niște butucei ne 'ntorși, toată nopțica, până a doua zi, când moșneagul i-a scuturat încetșor de mână și le-a zis:

— Hal, dragii tatii, și sculați-vă. Imbrăcați-vă și haideți din nou la pădure, acum, cât mai

avem o zi bună pentru adus lemne, că s'o strica vremea și n'om mai putea ieși nici cu carul, nici cu sania.

Fata a sărit repede, băiatul după dânsa. S'au imbrăcat, au sărutat mâna mamei cele de a doua și repede s'au și așezat în căruță: băiatul la spatele moșului și fata în chilina carului. Că vedeți, dumneavoastră, blata fată își luase și acum o tivdă, da, ne mai având ceneșe o umpluse cu tărăje; și din tivdă și din chilna carului, presăra pe drum câte-o lecuiță de tărăje ca să facă dără, să aibă pe ce se lua la întors, când, Doamne fe-rește, uncheșului, i-a venit în gând să-i lase din nou în pustiul codiului.

Așa, hăis-cea, hăis-ceală, au ajuns în pădure.

Uncheșul, repede, după cum făcuse și în celalt rând:

— Iacă, stați colea, că eu mă duc după lemne. Dar să stați aciuți locului, să vă pot găsi când a fi să încarc și să pornim acasă, nu ca eri, când am înnebunit căutându-vă, și tot de geaba. Ați înțeles? Să nu vă urniți un pas.

Pe urmă moșul s'a îndepărtat. S'a dus, a spânzurat tivda în copac, a înjugat și a plecat acasă, lăsând acio pe fată și pe băiat și zicându-și în gând:

— Mai poltească și acuma să se întarcă acasă, dacă au cum și au pe unde! Sărăcuța de babă, cum are să se bucure când m'a ve-

dea întorcându-mă singurel. Cum are să-mi iasă la poartă și are să-mi sară în gât, și are să mă sărute pe-o parte și pe alta. Sărmanica mea de babă! Ce mare dreptate are dânsa! Cu ea doar am să-mi mănânc pâinea și sarea la bătrânețe grele!

Doamne ferește de o nătrân și nebun!
Ori nu-i așa?

Acu să-l lăsăm pe babă și pe uncheș în zodia lor și să vedem ce fac în pădure băiatul și fata cea lepădată, și adică, ce face fata, că ea era mai mare și mai dusă de cap ca băiatul. Băiatul de șase-șapte ani, cu mințea lui și fata de paisprezece-cinsprezece ani, care-și dă samă de ce trebuie și de ce nu.

În pădure, cum să fie? Vorba ceea: „ca în pădure”. Un burete ici-colea, cu care băieții rătăciți își potoleau foamea, o poamă, două uscată, pe unde se întâmpla, și altceva nimic. Cu rădăcini fragede, cu frunze, cu coajă subțire, își puteau ostoi foamea, dar ce era rău de tot, sărmănușii de dânsii era lipsa de apă. Un strop de rouă nu aflau nicăieri. Se uscau ca găia, fata și băiatul și nu știau ce să facă.

Într-o zi, mergând ei așa prin codru, dau de o vâlugă și pe vâlugă niște urme de lup, și într-o urmă o leacă de apă. Băiatul, cum o vede, îndată sîrîgă:

— Surioară, iacă ici o lecușică de apă; lasă-mă să beau.

— Nu bea, dragă frățioare, că mi-i teamă să nu te faci lup și să mă mănânci pe mine; nu bea frățioare apă din urma lupului.

Cu mare greutate ce s'a putut stăpâni bietul copil, să nu-și potolească setea. Doamne, ce primejdie mare ar fi fosii!

Mai merg ei ce mai merg așa, și numai iacă într'alt loc dau de-o altă urmă în care căștise o leacă de apă. Era o urmă de cerb, se vede, că lata, îndată îl apucă pe băiat de mână și-i zice:

— Să nu cumva, frățioare, să bei apă din urma asta, că te faci îndată cerb și mă iei în coarne!

Da' băiatul n'a mai putut să rabde. S'a făcut c'ascultă de sfatul soră-sei și când fata și-a aruncat ochii după cine știe ce, băiatul s'a plecat frumușel, și-a sorbit toată apa din urma ceea. Și cum a sorbit apa, cum s'a prefăcut într'un cerb nălț și subțire, cum îi cerbul, așa cam de trei anișori.

Când l-a văzut fata, — să moară de spaimă! Unde au podidit-o lăcrămile și unde a început să plângă biata copilă, de credeală că se făcuse, nu altceva. Mă rog, a'u, să stăm și să vorbim la dreptul: nu era de ajuns pentru dânsa că stă în mijloc de codru c'un frățier care nu-l putea ajuta la n' mica? Asta-i mai trebuia: să se lipsească și de dânsul și să rămâie singură-singurică. Vedeți dumneavoaș-

tră, dacă se poate mai mare nenorocire. Cerbul n'avea să stea cu dânsa, dacă-i sălbătăcune. Avea să se ducă să caute o turmă de cerbi și de cerboalce și în drum, poate se întâlnea c'un vânător, îl lua la ochi și dintr'un foc îi-l culca la pământ cât al zice. Și mai puțin atuncea de-l scoală. Doamne mare năpaste pe capul bleiei copilițe a uncheșului!

Ei, dar iaca a vrut Dumnezeu și nu s'a întâmplat pre cum vă spusel. Cerbul, după ce s'a văzut cerb, a luat pe soră-sa în coarne, așa încel, ca să n'o vadăme, a rupt-o de fugă și s'a pornit într'o parte, unde-i mirosia iul a peșteră. Că știți ce-i peșteră: ca un fel de hrubă într'un piept de stâncă, unde omul poate trăi, unde-și poate face culcuș, și pâtișor, și unde-și poate face focul ca să se încălzească.

Acolo au ajuns și-acolo s'au așezat. Fata stătea necurmată în peșteră, iar cerbul umbra în colo și încoace după ierburi și după poame. Și-i era mai bine fetei acuma din partea mâncării, că cerbul l-aducea smeuri și căpșune și alune și câte de toate, din codrul cela cu fel și fel de copăcărime. N'avea cu cine schimba o vorbă, n'avea cui să se tainulească, n'avea cine s'o mângâie. N'avea. Dar așa, când se închipuiau cele de-ale gurii, cerbul se culca lângă fată și fata îl mângâia și-i spunea câte și câte, iar cerbul o lingea pe mână și-o încălzia cu blana. Avea, mă rog, sânge

de om și suflet de om și se n'țelega cu soră-sa, dacă nu din cuvinte, dar măcar așa din semne și din mișcarea buzelor.

A ținut așa un an, doi, trei, numai Cel-de-sus știe. Cerbul se făcuse mai mare și mai frumos, da nici cu fata nu-mi era rușine. Se ridicase un chip de fecioară din fata ceea a moșului, de-și era mai mare dragul. S'o mănânci cu ochii. Mă rog, să lasăm inima rea la o parte, că fata multă vreme a dus-o lănjind. Da de la o vreme, ce și-a zis:

— Acasă, ce era de mine? Fata bătrână și mama n'pământ. Că de cea vitregă nu mă pot lipl, cum nu se lipește focul de apă. Veșnic bătută, veșnic chondoroșită, totdeauna blăstămată și ocărită...

Aicea, în codru, firește, nu-l era mai bine, dar dela o vreme, omul se deprinde cu toate: sănătate, vânt curat și piin de mirezmele liorilor și-ale verdeței. De mâncare, numai poame. Și de-asupra în totdeauna, Dumnezeu cel a toate privitor.

Dar să lasăm asta și să vedem ce s'a mai întâmplat.

Într'o zi, cum sta fata în ușa peșterii, numai iacă aude zdupăituri. Foșniă frunzișul ca și cum ar fi trecut prin tr'insul o ghiulea scăpată din tun. Și foșnetul cela se tot apropia, s'auzia tot mai mare, până ce numai încă vede fata pe cerb ocolind spre peștera c'o mână de su-

fiet bătându-i se inima în furca pieptului. Re-nede intra în peștera și s'ascunde după fată. Fată, ne mai pomenit de înspăimântată. Doamne ferește de-un cârd de urși, uri de alte jigăanii, Doamnă ferește de o ceață de vânători!

Și nu după multă trecere de vreme. Iacă dintr'un alunș de coloi, un vânător, cu doi oğari în înțea lui. Oğarii cu botul la pământ, țup-țup, țup-țup, și vânătorul în urma lor. Oğarii se'ndreapta spre peșteră și vânătorul după dânșii.

Ce era? Cum spusei, un vânător. Și cine mă rog? Să va încușiți când v'ou spune cine; era feciorul acela trunos și tânăr ca nu știu cine dintre dumneavoastră, — să-l sorbi într'o lingură de apă și pe urmă să te ștergi la gură, — dacă-ți dă mâna. Acela era tocmai feciorul împăratului din părțile acelea de locuri. Iși luase pusca și plecase la codru, la vânat, singur-singurel, cu cei doi oğari ai lui. Să nu vă minunați că plecase singur. Sunt multe pe lumea asta, cari nu se fac cu gloată mare. La o ihovnică, de-o pildă, mai bine-i singur de cât cu coadă după tine, nu-i așa? Și vânătorii ce-i, decât o patimă? Și dragostea ce-i decât o patimă? Și de ce să nu sorbi tu băutura cea răcoritoare, singur, în taină, să-ți răcorești sufletul și să oftezi, și să-ți ridici ochii și nădejdea la Dumnezeu, în toată singurătatea!

Și vedeți, cinstiți boieri și negustori, că, tocmai bine se nimerise treaba. Feciorul eră, cum vă spusese, și fata tot pe-acolo. Se potriviau ca două boabe de rouă în două spice, când le abate vântul și se lipsesc unul de celalt și din două boabe, se face una singură, mai mare și mai frumoasă.

Fata, dă cum îi partea femeiască: mai frumoasă, mai nătângă și mai cu ochii în pământ. Apoi, fetișcana noastră era și cam sălbăticită acolo în pădure, de când o lăsase uncheșul. Da feciorul de împărat nu; e! mai îndrăzneț, cum ls feciorii. Repede, la tată s'o cuprindă 'n brațe și s'o frângă de la mijloc

De ce-ai prinde, leleu 'n orâng,
Mijlocul să și-l frâng!

Da ce s'o mai prindă, dacă chiar o prinsese! Mă rog, norocul nu cade pe fieștecine! Și s'a așezat feciorul cel mândru lângă fata cea frumoasă, și-au început să-și spuie unul altuia, ba una, ba alta, tot cu'nțetul și tot cu leacă, până ce și-au împărvit de spus și de răspuns. Se făcuse sară bună și se ntr'amurglă și feciorului de împărat nu-i mai venia să se deslipească dela peșteră. A dat să se ridice, să pornească, ași! Și când a văzut și-a văzut că i se deprinsese ceva din inimă și sburase, și-a luat fata de subsioară și cu toții, el și fata și cerbul, și cei doi oğari, au purces de vale, spre margina co-

drului și de-acolo spre curțile împărătești, unde împăratul și împărăteasa și străzile toate nu-și dădeau cu gândul ce să fie, ce să fie, că nu mai vine crăișorul! acasă. S'a fi întâmplat ceva, Doamne ferește, cu dănsul! Aleu! Da și feciorul neastâmpărat, zicea împăratul! Ce-a fi! Ce-a fi!

Și când au văzut peste ce năpaste dăduse feciorul cela, și-au pus mânele la gură și-au prins să-și legene capetele și să se mire și să se ispitească din ochi. Ce era să facă? Asta se vedea cât de colo că era fapta și cuvântul lui Dumnezeu, și mai multe nu! Nici n'ai cum zice altfel decât așa. Doamne, mari fi-s faptele și minunate poruncile! Să pleci capul și să zici amin!

La săptămână, la două săptămâni. — când or fi fost gata toate, s'a făcut nuntă, dragii mei, o nuntă cum nu se mai văzuse mai frumoasă și mai cu voie bună. Venise lume de pe lume, din toate țările, de peste toate mările, să vadă ce nu se mai văzuse până atunci: o nuntă a unui fecior de împărat mare și-a unei fete sârmane, găsită în inimă de pădure și crescută în singurătate, alături de un frățior cu intrupare de cerb.

Și-a fost o petrecere, de s'a dus vestea și povestea.

Acu, trăiau însurățelii ca doi porumbeii și bătrânii se bucurau mult de traiul ior cel dulce. Dar toate până n'tr'o zi.

Iacă, la portile despre răsărit ale împărăției aceleia se zvoneste mare sculare de vrăjmași; oști peste oști, de credeai că se revarsă toată lumea pe capul împăratului nostru cel bătrân. Și pricina care să fi fost? Nu știu. Atâta știu, că era mare cumpănă pe împărăția cu împăratul bătrân. Ce era de pus la cale! Apoi, iaca ce: să se strângă repede oaste, să se puie 'n capul ei domnișorul cel de curând însurat și cu nădejde 'n Dumnezeu, să plece la războiu, înaintea vrăjmașului din răsăritul soarelui.

Și așa chiar s'a și întâmplat. Odată a început lumea să curgă din toate văile, să se umple târgurile, au prins să se îmbrace, să-și ia cele de nevoie și într'o bună zi, să plece acolo unde trebuia! Preoții au făcut slujbe pentru isbândă, împăratul și împărăteasa și domnița cea nouă și-au sărutat și îmbrățișat de câte-o sută de ori crăișorul și gata! S'a dus, cu Dumnezeu de sus. Și lăsați-l acum să se ducă și priviți în urmă, să vedeți ce se întâmplă.

Acasă Domnița câte n'avea de făcut, când țara-i la primejdie, când atâția rămân a fra nici un sprâjin și când de la război se n'torc atâți schilozi și bolnavi. Nu-și mai vede capul de treabă și n'o mai cuprindea capul de gânduri. Rire ori dacă mai avea răgaz să mai lasă la plimbare pe câmp cu câte-o roabă după dânsa.

Intr'o zi se afla Domnița la plimbare c'o țigancă. Și cum mergeau, dau de-o fântână adâncă și zice țigancă :

— Doamne, Domniță, ce fântână adâncă ! Să te uiți în fundul ei, să vezi cum se vede fața apei de-abia ca o para de-argint, ca un ochiu.

Și Domnița, increzătoare, s'apleacă pe colacul puțului să vadă când afurisita de roabă o apucă vârtos de mijloc și-i face vânt în :auntru.

S'a înecat. s'a înecat și pace bună.

— Cine a mai crezut una ca asta, spunea țigancă, să piară Domnița așa fără nici o veste ; cine-a mai socotit o întâmplare ca asta !

Și unde-și făcea cruce peste cruceși semira.

— Da cum s'a întâmplat ? o întrebau unii și alții.

— Apoi iaca așa : mergeam pe paștele și numai de-odată se iscă un vârtej și-un vuet lung. Și văd vârtejul cela că tot s'apropie de noi, și tot s'apropie, până când, de-odată, de colbărate, n'am mai văzut înaltea ochilor. Da mi s'a părut atunci c'am auzit un țipăt. După ce vârtejul se duce, și după ce mă desmetesc și mă uit în lături, sănătate bună să mai văd pe Domnița lângă mine ! Mă uit în toate părțile, de geaba ; o caut, o strig, în pustiu !

Și iar își făcea cruce țigancă și iar se minuna și-și făcea cruce.

Trece după asta, cât mai trece, numai iaca se vestește că la Răsărit dușmanul a fost înfrânt și fugărit și că domnișorul biruitor se întorcea cu mare bucurie înapoi, la nevastă și la părinți.

Ei, de, — ce să faci !

Când ajunge acasă și când aude ce i s'a întâmplat Domniței, i se pare că pământul se macină supt picioarele lui și cerul se dărâmă de-asupra capului. Păcat de veselie păcat de bucurie, păcat de toate, că se 'ntâmplasera într'un ceas rău !

Căzuse Domnișorul la grea supărare. Doamne ferește ! Sta deparcă eră tehult. Și nu schimba cu nimeni o vorbă. Numai din când în când intra'n grădina, se alipia de cerb, îl mângăia și se ulia la dânsul cum îi curgeau lacrimile din ochi și behăia. Ce-o fi spus Dumnezeu știe.

Azi așa, mâni așa, până 'ntr'o zi. Aducea Domnișorul ! învățați împărăției, și-l întrebă ce are și ce spune cerbul. Și învățați ce să afle ?

Cerbul văzuse și știa toată 'ntâmplarea cu Domnița și când îl vedea pe cumnățelul lui, îl apuca jelea și începea să spuie în graiul lui, cam așa :

Si-icoră'aleasă,
Domnița trumoasă,
Dumnezeu și-ajute,
lu viață te mute,

Că greu te jelește
 Și mult pătimește,
 Soțorul tău,
 Cumnătul meu,
 Fostor de împărat,
 Amar intristat!

Pe urmă s'a aflat toate cele adevărate. Repede a dat poruncă crăișorul de-a scos Domnița din lăntână, cerbul a luat-o îndată 'n coarne și, cum a luat-o, Domnița a prins din nou suflare. Crăișorul s'a bucurat, toată curtea s'a 'nveselit, toată lumea s'a 'nșeninat și de-abia atunci au început petrecerile biruințelor de la oaste.

Pe țigancă au prins-o repede, au legat-o de coada unui harmăsar nestrunit și i-au dat drumul să se ducă și să nu se mai întoarcă.

Și iaca asta-i povestea fetei și a băietului de uncheș. Or fi mai trăind și astăzi, dacă n'or murit, eă, vedeți dumneavoastră, cinstiți boeri și fete de negustori, ușor e a trăi, și lesne-i a muri!

(Ţepu-Teoclu)

BERBECUL CU LÂNA DE AUR

A fost odată ca nici odată, că dacă n'ar fi, nu s'ar povesti; a fost pe când se potcovia purecele cu nouăzeci și nouă de oca de fier la un picior, și tot i se părea ușor: a fost pe când se ducea șoarecele la mătă și-o gădila sub țără, iar motanul domnișor, îl săruta pe șoarece în botișor; pe atunci a fost un cioban ca toți ciobanii, care avea o turmă mare de oi, de-ți era mai mare dragul să-i-o privești, dar, vai de el și de el, și de cine la fi făcut pe el, că turma mocanului n'avea măcar o oale albă: toate negre, ca pana corbului.

Mare minune, să n'aibă și el o oale albă! Acu, pagubă pân' pe-acolo ce putea să-i fie! Nici cât negru sub unghie, dar, de așa, un fel de isplă: de ce să n'aibă el o oale cu lână albă? Ce era anume la mijloc?

Cu câte nu s'a fost trudit! Babe peste babe, bobărițe și vrăjitoare, solomonărițe și fel de fel de cărturari de pe atunci, pe toți i-a cercat și i-a

întrebat, dar leac pentru oile lui, — vorba ceea: din gardul popii. De ce trecea, de ce oile mohanului nostru se înegreau mai mult.

A întors-o și pe foaia cealaltă: a cumpărat oi albe și berbeci albi și așa, la vremea lor, a făcut amestecul, doar-doar a dobând în primăvară un mieuș ori o mloară balană. Dar și-ai găsit! Oile de cumpăratură, trăiau două trei zile, și pe urmă, puneau nările în vânt și se uscau pe picioare cum se usucă perja pe loznită: behăiau odată de două ori, închideau ochii și se culcau la pământ pe-o parte. Hărăt, nu se putea să aibă omul parte de oi albe, și pace. Și din calea nenorocului, cine poate să s'abată!

Intr'un rând, numai iacă s'abate pe la mohanul nostru o babă uscată și sflițită, de parcă tot la poama dracului ospătase de când văzuse lumina zilei. Și urită și gheboșată și scofălcită, de-ți era frică să te ulți de două ori la dânsa.

— Bună ziua!

— Mulțumesc dumitale, după cum și-a fi gândul și umbletul. Da' ce te faci de te-abătuși pe la târta mea, mătușă?

Iar baba, de colo, oftând și-abia răsufându-se:

— Apoi iaca ce-i și cum. Am auzit că nu ați cale să poți avea dumneata, în turmă o oale albă. Și te-ai trudit și te-ai chinuit și de

geaba. Și m'am gândit că n'ar fi rău să fie bine, să te faci cu oile albe, ca să mă pomenești cât ai fi și-ai trăi, nepoate! Hai, ce zici?

— Apoi, dragă mătușă, vorba celuiia: paște calule iarbă, iarbă? Cine să fie omul cela să fugă de bine! Se poate una ca asta?

Și baba văzându-se primită, începu din nou:

— Iacă, dragul meu, azi îi Luni, mâni îi Marți, poimâni îi Miercuri și răspolmâni îi Joi. Răspolmâni să te scoli de dimineață, auzi? și să te duci în grădină înainte de a răsări soarele. Să smulgi o mână de iarbă, și după ce-i smulge-o, să te ulți așa la ea și să suli de la sfinții spre răsărit de trei ori: pfu! pfu! pfu! Așa. Pe urmă să ieși din grădină și să te duci în turma oilor și să întinzi mâna cea de iarbă, să vezi care s'a aține să mănânce. Și care s'a totinde și-a rupe cu gura din iarbă acela, să știi că peste trei zile și-a aduce bucuria după care te ostenești de-atât amar de vreme! Cât despre plată, iaca, și-o spun ca să știi să te ferești. Nu-ți cer nimic și nici să-mi dai ceva, că mă-l supăra cu asta. O facere de bine am vrut să-ți aduc și-atâta-i tot.

După asta, baba își luă rămas bun și se găti să plece. Mochanul îi dădu o mulțumire și rămase încrâncat ca cel care nu-și credea ochilor și urechilor.

— Măi, mare minune și asta! Zilu, mare minune!

Ș'apoi, drept să vă spun, cui, cioarilor, să-i dea prin gând că o babă de felul celeia a fi în stare să spule că se întâmplă una ca asta. Așa și mocanul nostru; sta și se gândia și mai-mai să zică: „el, a fost o părere, o nălucă; Doamne apără-mă și mă 'ntărește”. D'apoi ca să mai aștepte el trei zile!

Da-l vorbă știți!, că cine întrebă — face treabă, cine tace, rău își face, — d'apoi că și cine încearcă nu poate să păgubească. Așa și clobanul. Ce-o prăpădi dacă a face după spusa babei! Așteaptă până Joi, de cu noapte, se duce în grădină, rupe iarbă, o suflă și după asta se duce în mijlocul oilor și întinde mâna și de-a mirare se uită să vadă care oaie o veni și o rupe din iarbă! Vine una, miroase și trece; vine alta, tot așa. Și altele de urmă iar. Tocmai mai târziu iaca o scoabă de oale jărgălită de-ți era scârbă să te uști la dansa, iaca scoate o limbă de-un cot și cât te-al șterge la ochi indoapă mâna de iarbă; după asta pleacă și se duce.

Mocanul, de, tot cu ochii după dansa.

— Măi, de-ar fi toate cu lapte ca asta, apoi se vede că vremurile au să se întoarcă spre lumea cealaltă! Mare minune! A da Dumnezeu, vorba cea, și-a face și mărta prasnic o dată. După Joi, vine a doua zi Vineri; după Vineri

Sâmbătă și după Sâmbăta Duminică. Și Duminică, cu noaptea în cap, mocanul nostru se scoală și repede fuge în târlă să încerce marea cu degetul până la sfârșit. Era ziua de-a treia și după „spusa babei trebuia să se întâmple minunea cea minu ată! Când ajunge lângă oaia cea slabă, Doamne, Maică sfântă prea-curată! Ce să fie acolo, lângă oaie! Lângă oaie, un mielul fătat acu, în pripă. Un mielul subțirel, cu pielea strălucitoare ca o poliță de aur.

Mocanul, se mai freacă la ochi, se mai uită în dreapta și în stânga, iar se mai freacă la ochi și iar se uită. Și de ce se uita, mă rog, mocanul ca la altceva? Apoi, cum să nu se mire, bietul om și să nu-și creadă ochilor! Acu, să zic că oaia a fătat un miel, dar vorba-i: cum se poate un miel, fătat la trei zile și mielul să fie cu pielea așa de strălucitoare! Nici n'a băgat de seamă cum s'au revărsat zorile și-a răsărit soarele. Și atunci, bine cea văzut, mai cumplit s'a minunat. Mișele mielului erau de aur curat, și creșteau văzând cu ochii. Mare minunăție, Doamne, pe lumea asta!

— Sugu-sugu-sugu! — mocanul, la miel.

Și mielul se ridică de odată și începu să zburde împrejurul oalei și să behăească și să-și joace lăna!

— Sugu-sugu-sugu!

Și Sugu i-a rămas numele! Sugu mocanului cel cu lăna de aur!

Acu lăsăm mielul să crească în pace și în grija mocanului, și s'o ocolim o leacă prin vecini, mai pe de-a lături să vedem pe cine ori mai întâlni și pe-ucolo!

De la stână, nu departe, era un sat și de la satul acela încă mai departe un târg, și în târgul acela, tocmai scaunul unei împărății. Și împăratului îi zicea lumea împăratul Roș care avea numai un fecior, gata-gata mă-nțelegeți. Frumos și mintos să te închini la dăusul ca la o icoană. Și avea o pereche de ochi și una de sprincene, de parcă erau zugrăvite, negre și negre, să zici că Dumnezeu le-a desprins de unde erau ele mai cu cale așezate și le puse la flăcăul acela.

Într-o zi, iaca-l la vânătoare, și la vânătoare. I iese în cale așa întâmplător două fete. Și ce fel de fete? Apoi, de, ce să zic eu, ca unui izare nu mă cam pricep: nuprea erau de lepădat nici fetele celea! Una tot așa, până de corb, și cealaltă bălăioară ca un spic de grâu în vreme de sloată. Fata de față bisericească era asta, cealaltă, fată de negustor. Tatăl celei oacheșe era popă, popă de cei credincioși care se scoală cu cartea în mână și se culcă tot așa. Bun la Dumnezeu, și drag sfinților, lucru mare. Popă ăsta visase într-o noapte nici mai mult, nici mai puțin, visase pe Arhanghelul Mihail care

spusese să-și păzească fata ca ochii din cap și să n'o dea după om oacheșcă n'a vea parte. Asta-i! Acu, mă mir și eu, cum de se pot amesteca sfinții în ochii flăcăilor și-al fetelor de pe lume. Mie mai îmi vine să mai zic că una ca asta nu se poate, dar dacă zice povestea așa, ce pot face eu de cât să cânt ca dânsa.

Da în timpul ăsta, feciorul cel de împărat. Începuse să tânjească după fata cea bălăie: azi o leacă, mâine o leacă, tot mai mult și tot mai greu, vorba cântecului:

Tot mai mult și tot mai greu
Mă ucide dorul tău!

Se făcuse ca o coarnă uscută la soare. La curte, parcă bătuse din aripă ceasurile rele, nu alta. Împăratului Roș îi pierise toată voia cea bună, împărăteasa, ca mamă, tot pe așa cărare, iar curtea și ostașii, ce să zici! Mă rog nu-l lucru de joacă să se îmbolnăvească trăsorul din sfânt senin și să zacă pe picioare și să nu știe nimeni de ce, și pentru ce, — mă rog dumneavoastră feți-logofeți de mal de polmăni! Nu-i așa? Care a zice că una ca asta nu se poate, apoi acela nu-l cu trupu întreg și nu înțelege ce vrea să zică pe lumea asta boala dragostei care învie morții din groapă și bagă în pământ pe cei vii!

Se dase s'onu'n tot cuprinsul împărăției de întâmplarea asta și toți susuși se pusera pe gânduri, da, ca oamenii.

— Că ce să aibă crășorul, ce să aibă!
 — Ei, ce să aibă! Grijile și nevoile pe cine cad, dacă nu pe oameni! Bir nu-l, boi la vârat și oi la iernat nu-s? D'apoi câte dări și podvezi...

Și altul săria îndată ars.

— Ei, nu mai râde și tu; parcă, numai a-istea-s pe lume? Zi doamne ferește și pace! Tot omu-și are ale lui!

— C'ășa-i,— întăria altul!

Și câte guri, atâtea spuse și-atâtea păreri! Iar ca să-și de-a unul samă cum se cade, ferit-a Sfântul.

Numai mocanul nostru săracul, — sărac să fie de păcate, — știa și râdea în sine și aștepta, și aștepta... să vină ziua aceea să tacă și el un bine, să fie și să rămăie.

Și într'o zi, iaca pornește la drum mocanul nostru cu berbecul lui cel de aur, La vale, la vale, la deal, la deal, trece prin sate și pe lângă sate și, după un cârd de vreme, ajunge într'un sat. Oamenii se țineau de dânsul cel de urs. Că vedeți dumneavoastră: un berbec cu lână de aur nu-ți vine prin sat așa de des, și oamenii aveau pricină să se minuneze de minunea ceea și să-l întrebe pe mocan:

— Măi mocane, măi, de unde ai dumneavoastră berbecul acela?

— De la iarmaroc.

— Apoi de la care iarmaroc?

— Cum, dela care iarmaroc? Nu știți că mai mare iarmaroc ca 'n Bârlad nu se află? L-am cumpărat astă toamnă, dela iarmaroc, dela Sfântul Ion.

— Și câte parale te ține?

— Apoi, câte să mă ție! Mă ține cât mă țin, dar acu nu-l dau să mi-l plătească împăratul cu banii după lume. . Da' mă rog dumneavoastră, nu știți unde-i popa cutare?

Era vorba tocmai de popa cu fata cea bălaie.

— Ei, aici în sat la noi! Da' ce ai cu popa?

— Ce să am! Am auzit că tare-l bun duhovnic; iaca pe la noi nu-s preoții așa de bisericoși. Slujesc, cântă, ridică pomeni, boțază, cunună și citesc prohodadele, da par' că nu le-ai putea spune un păcat de mărturisire, știți, să te crezi deslegat și ușurat pe deplin. Am auzit eu de popa dumneavoastră și am venit să mă spovedesc de păcate la dânsul.

Și oamenii ceia, firește că se mirau și se măsurau cu ochi între dânși.

— Da, de unde vii și până aici n'ai mai aflat alt popă ca al nostru?

— Apoi, se vede că nu!

Mocanul o ținea pe-a lui. Avea el chef de vorbă și pace! Fusesse și pe la curtea împărătească, îl ieșise înainte împăratul și împărăteasa, se prinsese în fața lor c'o putea

să le lămăduiească feciorul și-acum mocanul se știa pe cale bună.

— Iaca, ulița înainte până la fântâna cu cerdac, pe dreapta; dela fântână o cărnești ceală pe-o uliță și-ai să dai de-o casă bătrânească, în față cu patru stâlpi albaștri, cu streșina de stuf așezat la lopată. Acolo să bați și ți-o ieși părintele înainte dacă o fi acasă. Dacă n'a fi, ți-a ieși fata părintelui, și tot nu cred să te întorci fără ispravă!

— Mulțumesc-vă dumeavoastră!

Și oamenii l-au lăsat pe mocan să pornească înainte. A ajuns la fântână, a luat-o la dreapta și-a ajuns la cinstitul părinte care tocmai trebăluia pe-afară nu știu ce.

Cloc, cloc, cloc! la poartă. Părintele îi iese înainte și-l poftiște în ogradă. Da' cum dă cu ochii de berbecul cel de aur, odată-și zice!

— Aista-i sărindarul meu!

Preoteasa când vede pe fereastră strălucirea ceea în ograda lor, o dată isbește ușile în lături și iese pe prispă să se uite, să se mire și să zică în gândul ei:

— Aista-l sărindarul părintelui!

Și fata părintelui tot pe lângă miel. — fata cea bălaie ca o față de luna, — tot săria ca o ciocărlie împrejurul berbecului de aur și-l mângăia și-l întindea palma cu țărățe, și-și zicea în capul ei de fată neștiutoare:

— Aista hotărît, că-l sărindar pentru tata!

Părintele după ce-și sătură ochii de privit poftiște pe mocan la spovedanie în casă; mocanul leagă berbecul în șopronul părintelui și intră înăuntru.

— Doamne, sfint- Arhanghele Mihailie, dacă ar da Dumnezeu și Malca Domnului să dau canun mai greu voinicului istuia ca să-l răsplătească acuma cu berbecul acela. A, ce mai berbecel, ce mai berbec!

În casă, la spovadă, spovadă mocănească, nu glumă! După ce popa l-a citit toată rânduiala, hal, începe mocanul de la început, dela Adam și Eva, o poveste lungă și încurcată, cu fel de fel de cofituri, c'așa, zicea el, are să se înțeleagă părintele rostul tuturor păcatelor pe care le făcuse. Și popa asculta și tăcea, că ce putea face altceva! Afară se întunecase bine și mocanul nu dădea semne că-și isprăvește spovada.

— Și iaca așa părinte, zice el. Dacă feciorul împăratului nostru vede și vede că nu-l chip ca să-și dea fata după dânsul, a căzut la scândura patului și s'a pus pe zăcut. Și dacă văzul și eu una ca asta mi-am luat berbecul de aur și-am plecat...

În vremea asta, numai ce aude popa niște lipete afară. Ce se întâmplase?

Dracul de fată, văzând că s'a întunecat și temându-se că mocanul s'a întorece acasă cu sărindar cu tot, se furișează c'în

foartece și cată să taie din lâna berbecului de aur măcar trel firșoare de lâna. Dar, vai și-amar de nouă ori; lucrurile erau făcute că cine îndrăznia să s'atingă de lâna berbecului cu gânduri necurate rămânea acolo lipit și legat și nimeni altul nu-l putea deslega, fără numai cuvântul mocanului.

Fata când a văzut una ca asta, a fost cuprinsă de spaimă și-a început să strige. Într-o clipă preoteasa a fost lângă dânsa, și lângă dânsa a și rămas. Țipete, plânsete după asta. Și atunci a auzit părintele din casă, a lăsat pe mocan în genuchi și-a ieșit afară. Ce-i?"

— Ce să fie! la nimica toată: fata lipită de lâna berbecului de aur, preoteasa lipită de fată și prea cinstitul părinte lipit de preoteasă.

Mocanul, apucă berbecul de barbă, îl mângâie și-l face semn să pornească. Atunci au început cei trei să țipe să răcească și să seroage:

— Dai, părinte, fata după feciorul împăratului nostru. ori nu dai?

— Doamne, sfinte mare voivode Minaile!

— Dai, părinte, fata după feciorul împăratului nostru ori, nu dai?

— O dau, păcatele mele, cum să n'o dau! zise popa de colo, ca să scape de nevoie și necaz.

A făcut repede o rugăciune de deslegare, și-a gătit trăsura cu cali, și până a doua zi în zori, erau cu toții la poarta împăratului.

Împăratul, cum a auzit că iar a venit mocanul cu berbecul de aur, repede l-a ieșit la cale și l-a întreat:

— Ei, gata leacul?

— Gata mărite împărate.

— După asta, ce-a mai fost? Mai nimica feciorul, când și-a văzut odorul cel cu păr alălu și cu ochii de cicoară nouată, s'a simțit mai în putere. Și-a zis:

— Tată și mamă, nu știu cum, dar purcă-mi te ceva durerea cu mâna:

Dar împărăteasa zice:

— Apoi de, păcat ar fi să nu-ți ica cu mâna, că are cime!

Și așa.

Pe urmă, ce-a fi mai fost, ce s'a mai fi întâmplat, nu știu. Da' știu atâta, că împăratul acela a trântit o nuntă de s'au sguduit răpiti pământului, nu altceva.

Eu n'am văzut-o, că tocmai atunci aveam leacă de treabă pe-a casă, da-l vorbia că s'a spus cine-a văzut-o; nuntă nu șagă, ma a mai fost de atunci, așa: Nunta mea. Și de-atunci nici una. Și-am isprăvit minuna!

(Prof. Mândachloia prin C. Năstureș, Galbeni-oman).

POVEȘTEA LUI BOBICĂ

Apoi, dacă-i vorba de așa, a fost odată un băiet, unul, Bobică. Și băietul ista cum să fie? Băiet ca toți băieții. Și avea o mamă vitregă, rea și ticăloasă, care se uita la dânsul, cum s'ar fi uitat la Ucișă-l crucea. Pricina, eu n'o știu, care să fi fost, și-l destul dacă vă spuselu și-atâta. De altfel, nu-l așa? Ar fi fost de-ajuns să știți că era mamă de-două, ca să știți și dumneavoastră cum o ducea bietul copil la casa lui tată său.

Acu, într'o zi, drăguța de mă-sa ne mai știind ce bine să facă lui Bobică, îl trimise la țarină, să păzească lanul de grâu, ca să nu-mămânce vrăbiile. Treabă ușoară. Te duci într'un capăt al bucății, și-l o dată și stolul de vrăbii zboară în capătul celalt. Dal repede fuga, strigi încă odată și vrăbiile sperioase îndată-mare fug de frică în ist-lalt capăt al ogorului, unde încep să clugulească întocmai ca și mai înainte. Și așa, cu fuga, dintr'un ca-

pit al lanului, în celalt capăt, faci o treabă, și și-i mai mare dragul!

Așa a isprăvit-o și Bobică. Și dacă a văzut altfel nu se poate, l s'a 'ncreștit carnea de dânsul când s'o gândit să mai deie ochii mă-sa, și de asta, și-a luat drumul în toată vremea și s'a dus. Vorba ceea: cel subț gard ce-l pe lângă gard? Tot un bou și-o beleașă un amar de pielea mea. Cel puținel, străin dacă și-a zice că ești străin, e-adevărat. Și primește și te omenește după faptă, și are de ce să-ți pară pân' pe-acolo rău.

Bobică merge așa, merge, merge și după o vreme ajunge să se acleuze la un gospodar care se vede că n'are copil. Acolo, făcea și ce se pricepea și omu-i purtă de gălă: îl călța, îl îmbrăca în hrănia, și altceva ce să-i faci? Și după cum mi se pare mie, o vreme binișor Bobică pe lângă omul acela, până la o zi de hotar. Că ce-l? Iacă, într'o zi îl trimite gospodarul cu lapa la păscut pe oțel. Iapa, ca dobitoacul: fuge și se duce drăguț; Bobică, ori din prostie, ori de frică ori altceva, își face socoteală în căpățâna lui și găsește cu cale că-i mai bine să nu se întoarcă acasă, ci să tot meargă înainte. Și vedeți, poruit pe-așa ceva, și de-acu, vorba ceea: ce-a da târgul și norocul!

Mergând el așa pe cale nouă, ajunge într'un codru, cam într'amurg. Cum ajunge ce-și

zice? Să stea peloc, Doamne ferește de-
jiganie! Vine, îl apucă odată, cu sănătatea și
nici oasele nu-l mai rămân. Să meargă
departe, tot pe-aceea. De asta, repede se
de de-un stejar și cât ai bate din palme
Bobică se ascunsese bine în frunzele
fără nici o teamă că l se mai poate
pla vreo primejdie. Că cine, naiba, să

Așa!

Acu, să vedem ce sa mai întâmplat. Dup
o bucată de vreme, — a fi fost miezul
a fi fost mai târziu, nu știu, — numai
Bobică niște glasuri de oameni și niște
dup-dup-dup și șo-șo-șo! Măi, ce să fie,
să fie? Tremura inima'n Bobică din
cum tremură limba unul clopoșel. Le
toate pe una și aceea rea. Ei, dar Dumneze

Și cărdul de oameni tot

Cine erau? U toană de hoți. Fuseseră
ispravă bună și-acuma se întorceau la
lul lor, care se întâmplase să fie tocmai
stejarul acela. Cum au ajuns la ușa
au tras cu urechile în toate părțile
după ce s'au încredințat că nu-i nici o
mejdie, au intrat înăuntru, fără numai
aceia a rămas de strajă afară, s'ascuie
dea de veste tovarășilor, dacă întâmplarea

duce pe cineva de pe urmă. Ce-or fi făcut
oștii în bordeiu, cine poate ști!

Acuma, să rămănem afară cu cel de strajă.
Acela sta înlemnit. Și cum sta așa, aude sus
stejar un foșait de frunze, și cum aude, în-
măi se pare lucrul neobișnuit. Mă rog, nu
stați c'acela erau hoți de codru și hoțul de
codru mi'nchipuiu eu (că hoți de codru n'am
— hoțul știe și foșaitul frunzel de ce este:
sburat vreo privighetoare, ori o bufniță, a
un iepure din tufă, ori, și face drum moș-
martin, ori este vorba de dracul de om care
la păundă!

Straja, cum aude foșaitul frunzelor, îndată
une pușca la ochiu, să tragă, dar bietul, de
cică, îndată începe să se roage ca să nu
umva să-i cumze zilișoarele, pe sfânta drep-
drep.

— Mă rog, dumitale, nu-ți face păcat c'un
bietet ca mine.

— Dar cine ești și ce cauți cucuțat în
copac?

Și până să-și spuie povestea, băietul s'a
at jos și hoțul la dus la judecata cea mare
bordineiu, unde îndată s'a văzut cine-i și ce
aută prin puștile acelea.

Hoțul, văzând și socotind, au hotărât să-și
ca din băiet un frate de ispravă; socoteau
e semne că are probe bune, dar pentru că
era prea crud, l-au lăsat mai întâiu de pază în
bordineiu. Câte lucruri nu poate afla cineva în-

tr'un bordeiu, de tâlhari? Ei, acolo trebuie om de ispravă. Și hoții au socotit că Bobică nu-și poate găsi pereche de vrednicie și creștință, și de asta l-au lăsat în bordeiu. Și-adece oare, cum? Apoi, laca așa: l-au pus într'un poloboc infundat, unde avea mâncare, și apoi de băut, și pușca încărcată. Dacă venea cineva trăgea pe vrană polobocului și așa bordeiul hoților rămânea neatins.

Iacă-l, dară pe Bobică infundat în poloboc la pază în bordeiul hoților. Vine un lup și cotelească de colo până colo, să vadă dacă nu găsește ceva; se dă pe lângă poloboc, se toarce, se sucește, se învârtește și nu mai bine îl intră coada pe vrană. Bobică atâta aștepta haț de coada lupului cu amândouă mâinile și ține, băiete, și ține cu sănătate, să vedea cine s'a rupe: coada de lup, ori lupul de coadă? Lupul, săracul, ce să facă? Când vede prins, se opintește o dată și zdure fară din bordeiu cu polobocul după dânsul. Și fuga, și fuga prin pădure isbindu-se de toți copacii, că eră vai de dânsul, dar mai vai de poloboc și de biata căpățână a lui Bobică. Mă rog, ții-l la șagă să te isbești de toate cioatele și de toți butucii? Să te ferească Dumnezeu de-așa întâmplare, că ce putea face creștinul din poloboc de călă să fie zdravăn de coada lupului. Numai așa putea să lăsa undeva

unmină; altfel pe vecii vecilor i-ar fi putredut oasele în poloboc.

Mergând așa, vrană polobocului s'a ros de coada lupului, până s'a fost făcut cât o gură de cofă, ba și mai mare, așa că Bobică, vădând bucuria asta, a apucat coada lupului cu dinții, iar cu mâinile a gătit pușca; a făcut o lată trosc-plosc-poc și lupul, cât ai zice s'a pomenit din bun-teafăr, cu gâldăracele în sus și mort ca toți morții. După asta, Bobică a ieșit din poloboc, și-a luat pușca de-a spinare în mână băiete pe drum înainte, să vedem ori ai da de capul lumii ori lumea ții-o da de cap. Unde să măie peste noapte? Apoi tot la codru! Se învățase cu frunza ca țiganul cu spuza. Așa, a tras la pădure și pentru că s'noaptase binișor s'a suft într'un copac și s'a pus s'aștepte dimineața, că altceva navea să facă!

Stând așa-acolo, iată aude iarăși pași și vorbă, întâiu mai departe și pe urmă tot mai aproape, până când poate să deslușească bine ce tot, cine erau: patru negustorii de mîrodești: veniau dintr'un târg cum ar fi dela Bârlad, și mergeau spre alte târguri, cum ar fi la Vaslui ori la Bacău. Și, ca să se ferească de hoți, au mai tras pe la sate, cîlsau adăpostit în pădure, că s'locurile mai curate; știți, începuse-ă pe-atunci hoții să fugă dela codru pe la târguri și pe la sate. Bobică îi lăsa să se

apropie și, după ce-i vede că-și întocmesc bine marfa alături, ce face? Incet, scoate oușca dela spate, îl îndreaptă țeava într-o parte, și de-o dată: bof!

Mă rog, a clocotit codrul cela, nu altceva.

Mărchidanii, au sărit arși și duși au fost.

Veniseră în pădure să se odihnească fără grijă și, când colo, de unde nu s'așteptau, de-colole-a sărit iepurele. Cum erau, s'au sculat repede și-au fugit încotro li s'a părut poteca mai netedă, lăsând la răeacina copacului mormanul de mirodenii, tot zmirnă și tămâie și câte multe, toate.

Bobică dacă vede așa, se dă frumușel jos, începe să vadă ce-i și cumu-i, plesnește'n lărcă și-aprinde movila de scumpeturi. Ce să se mai gândească el că-l păcat să risipească munca altora, că-l așa, că-i pe dincolo. I-a dat foc și pace bună: să vadă și el cum se ridică fumul și cum miroasă de frumos. Cu-adevărat că te sfinția mirosului celui: mă rog, lucruri scumpe de Tarigrad și de Brăila, nu ginmă!

D'asta n'ar fi fost nimic! Da'ce se'nfăință!

Dumnezeu, din cer, tocmai atunci stătea așa, cum stă omul care n'are treabă și se gândea la cine știe ce. Îl duruse, pe semne, capul peste ziua și acumă nu-l venia să s'apuce de nici o treabă. Cum ajunge fumul cela pe la nasul lui Dumnezeu, și cum ni roși Ziditorul, de-o dată se simți mai bine. Parcă-l luase cineva te-

lui! Ia cea cu mâna; îndat'a prins la chef și la voie bună și, bătând în palme, chemă un Inger și-l spuse:

— Să te duci numai de cât pe pământ și să vezi cine-i bunul de cap, care a aprins mirodeniile și să-l întrebi ce vrea: binele de pe lumea asta ori cel de pe lumea cealaltă?

Ingerul numai de cât ajunsese jos,

— Măi băiete, uite așa și așa? Ce zici, să-ți dea Dumnezeu, binele după lumea asta ori cel după lumea cealaltă? Gândește-te și vezi ce-i mai de folos pentru un om?

Băietul, ca băieții, ce să se gândească la lumea cealaltă.

— Apoi, dă, îi răspunse Bobică Ingerului! Nici nu-s bărbat în vârstă să cer binele de lumea asta, nici nu-s bătrân, să mă gândesc la moarte. Eu aș zice mai de grabă să-mi dați un fluier: când olu cânta cu dânsul, să joace și pietrele dinaintea mea! Asta aș zice să-mi dați.

Ingerul, cum aude pozna asta, mai să-și facă cruce.

— Cum se poate, măi băiete, să te gândești la un fleac ca asta. Crezi tu că Dumnezeu dă în toate zilele? Eu aș zice să te mai gândești o leacă și să-ți alegi între cele două lucruri ori binele de pe lumea asta vremelnică, ori cel de pe lumea cea veșnică.

Da' băietul, ce să se mai gândească; îi

intrase una în cap, și pe aceea o ținea: să i dea fluierul și încolo sănătate bună.

— Dacă vrea Dumnezeu să mi-l dea, bine: dacă nu aiăta pagubă!

Ingerul, dacă vede și vede, că n'o scoate cu băietul la cale, trase o fugă până 'n cer, și-l spuse și lui Dumnezeu cum stă treaba Dumnezeu, ce să facă?

— Du-te, omule, și-l dă ce cere. Nu știi că este o vorbă: ori cui, de luat poftă să-ți fie, dar de dat cu de-a sila nu se poate! Ingerul îndată fu jos cu fluierul cel fermecat.

— Iaca, Dumnezeu ți l-a dat, după pofta tăi.

Bobică își luă fluierul și porni mai departe. Apucase așa, și-așa trebuia s'o curme, cu mersul și cu rătăcirea prin lume. Merse dar, și merse și tot merse, până când într'o zi nimeri la o stână de oi.

— Bună ziua, oameni buni!

— Țăm'm duminică, voinic streln! Da'-cum și ce?

— Apoi, cum să fie, iacă așa și-așa:

Așa trec zilele mele:
Una bună, zece rele
Și mai dă din nou și trece
Bună una, rele zece!

Dacă aud ciobanii de la stână atâtea suferințe și-atâtea amar. Li prinde parcă mila și-i zice:

— Rămâi, băiete, aicea și măl cu noi, că mâni vine părintele Cutare pe la stână. Noi i-om spune cum stă treaba și credem să te poată împăca ciobănel după mânări, că iacă tocmai avem nevoie de unul ca tine.

Băietul, vorba ceea, li dedia mâna s'aștepte și-un an, dar mite o noapte. Și cu adevărat că a doua zi, părintele Cutare, stăpânul stănil, veni în deal, se luă de vorbă cu mocanii, chemă pe Bobică, îl cercetă, și-l descusu în toate chipurile și toate felurile și-l găsi băiet de ispravă.

— Măi, Bobică, zise părintele, tu dai semne de flăcău sărguincios și de treabă.

— Apoi, de părințele, nici mie nu-mi vine să zic altfel. Și eu așa zice că dau semne bune.

Pe urmă s'au tocmii: unul a cerut, celalt a dat,—și mai mult s'a scoborit Bobică din preț, că altfel, după dărnicia părintelui, mai să nu se poată curma tocmeala. La urmă, a rămas așa: părintele să-i de un galben pe an, și patru perechi de opinci, iar Bobică se păzească mânărilor. După asta, părințelului s'a lăsat de vale, iar Bobică a rămas în deal, ciobănaș cu tocmeala, sub ascultarea ciobanilor mai bătrâni.

Pleacă Bobică mâni cu, oile, pleacă poi-mâni și răspoi-mâni, până 'ntr'o zi când cel mai mare peste toți mocanii îl cheamă și-l întreabă:

— Măi Bobică, băiete, ce să aiă mână-

ile noastre de-au ajuns numai piele și oasle decând le păzești? Cum îți dai dumneata cu socoteala?

Iar Bobică, de colo:

— De, ce să aibă, știu eu?

Mai trec după asta câte-va zile, Din oile popul începură acuma să moară câte zece cinsprezece pe zi. Mare comedie!

Bacii. Într'o zi, se ia pe urma lui Bobică, cât-coleă, cât-colea, și ce-i văzură ochii? Cum ajunsese la locul hotărit, Bobică se așezase pe-o rădăcină, scosese fluerul din chimir și începuse să cânte, iar oile, câte una, câte două, prinsese pe după ceafă, se pusese pe jucat. Și jucau, și jucau, de săria lăna de pe dănele. Și așa se înțelege, d' pască nu mai aveau când să mai pască, bietele oile, dacă toată ziua o țineau tot într'un chef și-o veselle.

— Măi, Bobică, li zise baciul, — mi se pare că tu ești un porc-de-căline și jumătate!

— Dar de ce, stăpâne? — făcu Bobică a se mira.

— Apoi, iaca de ce: eu m'am luat într'o zi după tine și-am văzut cum îți paști oile. Tu te puți cu fluerul și cânti, și bietele oi joacă! Apoi să mă erți, da'asta nu se chiamă mocănie.

Iar Bobică:

— Apoi ce să le fac eu dac'asa-s oile părintelui, jucăușe? Eu cânt pentru mine,

nu pentru oi. Dacă au ele chef de joacă apoi să mă ștrefuești pe mine, ori să mă îți de rău pe mine? Apoi, dumneata, de-o bună oară, dacă ai chef, de joacă, eu-s vinovat că-ți cânt cânt! Te văd eu că ai chef să joci, iaca, după ochi te văd!

Și fără să mai lungescă vorba mult, Bobică scoase fluerul și începă să cânte. Baciul se uită înlătură o lecuță, și pe urmă începă să joace după cântec: mai domol, mai domol, — mai aprins, mai aprins, — cum o potrivea Bobică din degete. Și-a jucat bietul baci, și-a sărit, și-a țupăit, de mai să-l iasă sufletul dintr'însul. Mă rog, eră om bătrân, și frecușul cela la vârsta lui nu era de șagă.

Acu, ce să facă? S'o ta cu rână, Doamne păzește: te pornenești că iar scoate nebunul fluerul și începe. Mai bine cu domolul. Și-i zise băietului:

— Măi Bobică, dragul moșului, eu văd că dela tine pân' la cel cu coarne nu-l mare depărtare. De cât a fi așa și pe dincolo, mai bine hai de vale la părintele, vedem cum a descurca-o el, El a făcut-o, el s'o desfacă și pe mine să nu m'apuce.

Așa, s'au luat amândoi, și baciul Bobică, și-au purces spre sat de vale, la părintele Cutare, să vadă ce capăt să-l deie înfămblării celeia.

În sat, părintele acasă. Când îi vede, își face cruce.

— Ce-l?

— Ce să fie sărutăm dreapta, părinte. Iaca așa și așa. — Îl spune baciul toată întâmplarea. Mânzările, câte mai sunt, numai sufletul se ține de dânsule! Nu știu ce să fac! Chiar și eu, unul....

Îi teră rușine, bietului om să spule că și dânsul jucase fără voie.

— Asta nu se poate, strigă părintele. Asta-i o minciună mai mare de cât capul vostru. Înțelegeți?

Ce să'nțeleagă!

— Ce spui sfinția ta, părinte! Eu, unul, zău te-aș ruga să nu încerci, că nu mi-i de alta dar te faci de răsul cânilor. Crezi că eu om, om bătrân, stau acum de prujă cu sfinția ta? Apoi dele-ți mâna și te prinde cu Bobică, și-al să vezi la câte vei ajunge!

Părintele, de, ca popă și ca om cu știință de carte, nu putea să creadă el în fleacuri de sămânța celor spuse de baci, și zise așa, făcând vole de nevoie și haz de năcaz:

— Măi, mă vezi! De to-oiu rămâne eu de rușine, rușinat oțu fi cu toată școala câtă am umblat-o, iar de-l rămâne tu, te-ai șters de pe fața pământului.

— Ba nu, zise Bobică! Să lăsăm rușinea de-o parte și să ne prindem pe altceva măi

omenesc. Rușinea trece și se răscumpără, da ce ai la mână, rămâne.

— Și adică acum ce-ai vrea tu?

— Ce-oiu vrea, să-mi dai! Vrei?

— Vreau.

— Scrie colea să rămâie.

Și-a scris părintele zapis și l-a dat la mână lui Bobică. Și Bobică l-a luat, l-a îndoit frumos și l-a pus în chimir; pe urmă a scos fluierul, l-a pus la gură și zi-i.

Zi-i, măi! zi-i!

Doamne, Maica Domnului, că mă bat cu palma peste gură și zic: „Doamne ferește, c'a fi păcat să vorbim așa de-a călarea, de fețele bisericăști. Da n'avem încotro. Așa-i povestea și ce focu' negru să-l faci dac'asa zice.

Să fi văzut dumneavoastră cum sărea popa și cum bușia pământul și cum se răsuclă într'un picior, și cum chluia, — vai de măicuțica care-l făcuse! O luase în șagă, și-o înghlția întreagă!

— Măi Bobică, lasă-mă; măi Bobică lartă-mă..

Și baciul de colo:

— Măi Bobică, lasă-l; măi Bobică lartă-l..

Și cu mari-peri ce s'a înduplecat făcăuanul și l-a săbit pe părintele!

Iaca, multe văzuse și cetise popa, da peste una ca asta nu dăduse. Da' acu, să-l fi spus că o dată te-ai suit pe scară pân' la cerul lui

Dumnezeu, te credea părintele numai de cât!

— Acu la plată

La plată, Bobică ce să ceară părintelui?

— Eu zic, părințele să mai așteptăm o leacă; și-oiu spune eu mai înspre seară, că vreau să mă mai gândesc, ca ce-oiu spune, spus să fie,

— Bine, băietc, bine.

Pe urmă au mai tălănit ce-or fi mai tălănit, s'au pus la masă, da' în timpul ăsta, diavolul de Bobică, în toate părțile cu ochii ca șarpele Vede un pușor de fată,

— A cui îl părinte, fata asta, întrebă Bobică.

— Apoi, acui să fie, — răspunde popa, — E-a mea!

— Ba-i a mea, părințele!

Ei, ce te faci și cum o mai scoți la capăt, când colo, Bobică are zapis. — hai?

— Bine, fie și-a ta.

— Dar turmele din deal părinte ale cui-s?

— Ale mele au fost, băietc' pân'acuma.

— Iar de-acuma încolo, au să fie ale mele, părinte, părințele.

— Domnul să-ți facă parte de ele.

Și așa, dela una la alta, a rămas ca popa să-și caute de poporul lui și Bobică să intre în agoniseala părintelui, ca ginere.

Și cu adevărat că după asta n'a trecut mult și Bobică a trănit o nuntă, de s'a dus vestea și povestea, plină de tot hălșugul; de toată

hălșugă și voia cea bună. Acu, se zice că pomană neimputată și nuntă nelăudată, nu se poate. Ba se poate, cum îi asta, care nu avea cum să fie mai mare și mai minunată.

La nunta ceea am fost și eu poltit: am jucat, am ospătat și mai ales am cinstit, că la urmă, ne mai știind pe unde-ar fi mai scurtă calea să mă întorc acasă, am încălecat pe-o lingură scurtă, — mai mincinos îl cel ce-auculță.

(Popu Tecuciu, prin fratele m u Vasile).

TĂPUL BABEI

care se mai chiamă

POVEȘTEA CU CODIȚE

Era o dată un uncheși ca toți uncheși. Și uncheșul nostru îi murise baba, o babă ca toate babele. Și pricipa pentru care murise era asta: baba nu mai avusese zile, dar alul era păcatul cel mare: pe urma babel rămăsese un puiu de fată, frumoasă, harnică și deșteaptă lucru mare!

Și văduvit așa, uncheșul îi venia greu s'o mai ducă. Cearcă pe ici, pe dincolo, și laca într'o bună zi, uncheșul nostru se'nsoară a doua oară, c'o băbătle afurisișă și rea, că n'ar fi lătrat-o nici călnii. Da' până aici, puținică primejdie ar fi fost: alta era buba: băbușca noastră avea o joandă de fată puturoasă și împușată, că s'o fi spălat cu toată apa Berheciului și tot urită rămânea. Și s'o fi croit cu șapte rânduri de harapnice, tot n'o puteai urni

din loc. Mă rog, alta să-i samene, nu cred să fi mai fost în lumea asta a lui Dumnezeu.

Dar, pentru babă, ea era „drăga mamei”, „frumoasa mamei” și „mintoasa mamei”: Pe fata moșului, se'nțelege, din „siută” și „netrebnică”, n'o scolea,

Acu, mie drept să vă spun, puțin imi pasă: nu-mi era neam nici una, nici cealaltă, dar parcă tot mă prinde câte-o leacă de ciudă când mă gândesc cum se'mpart noroacele pe lumea asta! Și la urmă nu mi-i ciudă de alta da'mi-i ciudă pe uncheș. Bine, oameni buni, însoară-te și la nouazeci și nouă de ani, dar când te'nsoari, mergi cu ochii deschiși și nu te duce nebun iar după ce te-ai însurat, privează și poruncește în casa ta, și nu fii slugă proastă și ascultătoare unui cap de femeie. Nu zic să n'o ascuți, că este-o vorbă: „dintr'o suță, una, e bună și de-a femeiei”. Eu zic că în tot deauna să-i cumpănești sfatul ei, dar, după ce-i vedea că mi se potrivește, da-i focului și fă cum crezi tu că-i mai nimerit.

Da' la casa uncheșului nostru altfel stăteau lucrurile.

- Măi uncheșule!
- Ce-i babă?
- Nu-i așa că eu is mai mare în casa asta?
- Tu, babă, tu!
- Nu-i așa că fata mea-i piatra neclimată?
- Așa-i babă, așa-i,

— Iar a ta o ticăloasă și-o puturoasă că n'o 'ncălzește soarele!

— Așa-i babo, așa-i.

Lumea vedea și făcea, că ce are lumea să s'amestece în casa omului. Fata babei mânca tot ce era mai bun, ședea toată ziua la umbră să nu-și pârlească obrăjorii, se gătia când era vorba de o horă ori de-o nunță, că-ți venia să fugi în lume de-o vedeai, iar fata moșului rămânea acasă la treabă, de dimineată, cu noaptea'n cap, și până seara târziu.

Ziua, de cele mai multe ori, păștea la câmp țapui babei, un țap de zestre, cu care baba venise la casa uncheșului. Și cum îl păștea?

Pleca fata uncheșului cu țapul în răsăritul soarelui, îl purta pe unde era iarba mai curată și mai fragetă, îl adăpa la vreme, iar sara îl aducea acasă. Baba, atâta grijă avea. Ieșia înaltea țapului, îl vedea că-i sătul și așa, muria de năcaz că nu putea să spue fetei măcar un căvânt de ocară,

Asta pân' într'o zi. Văzând baba că alt chip nu-l, s'apucă de capul țapului, cu clomagul. Și dă-i, și dă-i, și dă-i,— să-l învețe minte și să spule sara când a venit de la larbă că fata uncheșului la toate cele rele ziua s'a p'ndit, numai la el, nu, că toată ziua la l. ginit la umbra spinilor iar pe el, — pe țap — la ținut țegat, flămând și însetat,

Așa? Așa!

Intr'o zi, plecă fata uncheșului cu țapul. Il poartă, îl adăpa și seara vine cu dânsul sătul chișcă. Baba cum îl vede, sare la uncheș:

— Uite, uncheșule, cum mi-ai aduce împușita asta de fată țapul! Aista-i țap sătul, când îl vezi de la o poștă de loc, că i-s coastele lipite de foame?

Uncheșul, și el: sare la țap și-l înreabă și țapul repede cu gura, după învățătura babei:

— Nici nu m'a păscat,
Nici nu ma adăpat:
De gard m'a ținut legat.

Și când moșneagul nostru aude cum stă treaba, și din gura babei, și din gura țapului, cu cine credeți dumneavoastră că trebuia să fie? Firește, cu baba. Ia pe fată la bătaie și trage-i.

A doua zi iar. A treia zi, așșderea.

Măi, mare minune! Bagă uncheșul de samă, că fata lui se usucă de-o vreme 'ncoace văzând cu ochii și tânjește mereu. Măi, mare minune! A patra zi, pleacă fata cu țapul, și după dânsa, pleacă și uncheșul, hal-hai, hal-hai, pe urmele ei. Da' fata nu-l vedea pe uncheș. Ajunge fata la larbă, îl poartă pe țap tot prin iocurile cele bune și îl adăpa de patru-cinci ori pe zi. uncheșul vede și face, și nu s'arată nici fetei, nici țapului.

Sara, întră uncheșul întâlu în ogradă; după

dănsul, vine și fata cu țapul de la câmp și îndată iac-o și pe babă că iese din casa trăsând și tunând.

— Uite, uncheșule, uite moșneagule: țapul meu are să moară de foame cu zile. De-atâta vreme îți toc mereu și tu nici gândești! Ce mă fac eu, ce mă fac eu!

Iar uncheșul:

— Vai de mine, babă, ia să întreb eu țapul.

Și uncheșul îl întreabă și țapul, după învățătura babei, îl răspunde:

Nici m'a pășout,

Nici m'a adăpat:

De gard m'a ținat legat!

Și strigă uncheșul:

— Așa-i? Apoi babă, când mă duc eu și văd cum fata se'ngrijește de dănsul joată ziua, el să spuie minciuni de-astea? Hai!

Și pe urmă către țap:

— Ia stai tu, boală afurisită, că te 'nvăț eu minte pe tine!

Ia repede, omul, o custură, pune mâna pe țap, îl jupoale pe jumătate, răstrânge pielea peste cap, îl înțepenește custura în spinare și se face că-l dă drumul. Babel, i-a făcut, după asta, vânt pe poartă și gata treaba.

Acu să ne luăm după țap și să vedem ce s'a mai întâmplat cu dănsul. Așa jupuit de viu, și-a luat lumea'n cap și-a fugit și-a

fugit, până ce-a intrat în vizunia unei vulpi. Când vine vulpea acasă, găsește ușa 'n-cueată și strigă:

— Cine-i în chilioara mea?

Iar țapul, din fund, de la răcoare:

Un țap

Cu pielea 'n cap

C'o custură, talie-bine

Fugi, că te taie și pe tine!

!! Spaimă pe vulpe, să-l plesnească bojogii nu alta. Cum își vine în simțiri, ia-o la fugă spre vizunia lupului.

— Ce-i cumătr-o, vulpe?

— Iaca așa, și-așa.

— Aleu! Nu te teme, cumătrișo dragă, că eu i-s popa lui. Ia hai cu mine și nu te teme! Ține-ți corașii, că ești femeie în tot locul, ce Dumnezeu!

Merg amândoi, încet-încet, știți, ca să nu-și prăpădească puterile, dac'a fi vorbă de-o batălie. Și cum ajung la vizunie, tușește lupul întâi, ca să-și dreagă glasul și pe urmă strigă răzghios:

— Cine-i în chilioara cumetrei, cine-i în chilioara cumetrei?

Iar țapul

— Apoi, ia:

Un țap

Cu pielea 'n cap.

C'o costară taie-bine
Fugi, că te tale și pe tine:

Da s'a mai văzut urmă de lup ori de vulpe? Nici glonțul din pușcă nu i-ar fi prins din urmă. Fugi băiete, să și se desprindă călcăiete de la picioare! Dar unde? Tocmai la castelul Ursului, că el a fi poate mai priceput. Ursului, i-au povestit cei doi cum stă treaba și s'au legat tus trei să meargă la vizunia vulpei ca să scoată 'n răspăr pe cel care intrase înăuntru fără poșteală.

— Haideti.

— Haideti.

S'au dus și-au făcut o ispravă să-i rădă și cânlî. A strigat mai întâi ursul și i a răspuns șapul dinăuntru. Și spaima le-a fost așa de cumplită, că luându-se tustrel la fugă, s'a isbit lupul, cu capul de-o buturugă, de nu s'a mai putut tămădui nici o dată de 'ntrepeneala gâtului, iar ursul s'a pocnit de altă ciotoargă, că s'a făcut ghem și grămadă. Atunci, aud și eu, că și-ar fi rupt ursul coada ca să rămăie cum îl știm cu toții, cât a fi lumea și pământul.

Așa că, nici ursul nu ajunsse la o ispravă mai bună.

— Haidem la bursuc!

Haidem!

Tot nimic.

— Haidem tușpatru la iepure, că iepurice-i mai îndrăzneț!

— Haidem!

Și așa, tot mărindu-li-se coata, cu câte unul, și tot fugind de la vizuină cu șapul și tot venind iară din nou, iaca se găsesse strănse la un loc toate felurile de jigănil din codru. Ce-i de făcut, ce-l de făcut!

— Val de mine și de mine, ce batjocură și ce blăstăm să'fie la casa mea, — se văita vulpea și plângea cu șapte rânduri de lacrimi, Când iaca, o furnică.

— Da' ce ai cucoană' vulpe de te bocești așa? — zice furnioa de colo.

— Apoi, iaca ce-i și cumu-i.

Și-i'șpune vulpea toată povestea de la capul capului și până aici.

— Alei, — face furnica, — și pentru atâta zarvă? Ei, la lasă că și-l scoț eu pe șap de-ai să zici că n'a fost acolo de când e lumea și pământul!

Și să mai stea de vorbă, nu: păs-păs, păs-păs, pleacă fărâmatura cea de gănganie și intră'n vizuina vulpei pe la jînța ușei. Cum era s'o vadă șapul? Intră furnica, se suie pe șap și tot umblând pe dânsul și gădilindu-l pe sub picile, șapul nu mai poate să se stăpânească de înmăncărime, și zdup! afară, behăind ca scăpat din ghiară de diavol.

Și fugi și fugi! Și-așa a scăpat vulpea de bucoștea șapului.

Și-așa-i povestea noastră.

Acuma vin codițele de cari vă spuselu la început.

Unli spun că țapul nu răspundea din vizuine, cum afarăți, ci așa :

Țapul babei, coarne late
C'un cuțit infipt în spate
Taie bine
Și mai bine
Pân' te-a tăla și pe tine!

Alții, mai cu multă știință, nu se 'nvoesc nici cu asta. Ei spun că țapul zicea :

la un țap
Cu piele'n cap,
Când te-oiu trânti
Sufletul fi-a leși!

Și acuma altă codiță : cum a plătit vulpea osteneala ursului.

Ursul, ci-că, văzându-se fără coadă, și blâstămând ceasul în care a sărit într'ajutorul vulpei, ar fi strigat :

— Oi, ce bătaie mi se cuvine și n'are cine să mi o dea!

Da vorba bine nu și-o 'ncheie, când iacă îi iese din pământ un călugăr. Călugărul îl apucă pe urs de sfârcul cozii, și-l invita tește o dată de două ori și-l isbește o dată de toate cloturile și rădăcinele, până'lamețește bine, și

pe urmă îl lasă. Apoi, în mai crescut sfârcul cel de coadă, își mîrșior că prea eră răs și batjocură.

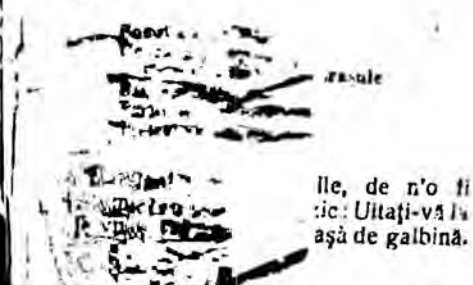
După ce ursul se înfietăște, își aduce aminte de vulpe și pleacă spre diansa. Vulpea, acasă.

— Buna ziua cumătri! Vulpe, ce mai faci, ce mai robotești? Pe lângă casă?

— Păi așa, cumetre; mai grijesc și eu, că s'apropie Paștele.

— D'apoi așa-lăgă spodăria omului. Iacă și eu: mi-an un călugăr nărlagul cu vreo două cotloane; acū am chetnat un călugăr să mi le sfințească și pe-acestea : Să lit bună să nergi și dumneata, c'am făcut și o lecătă de praznic.

Vulpea, de bună credință și pleacă după urs, da' ursul dacă și-nge în barogul lui, o așează pe-un scaur de ceasă și acuma pus pe niște frunze. Dedesubt, groapă și o groapă, foc. Pe urmă...

lle, de n'o fi
sic: Uitați-vă la
așa de galbină.

pârjită, dară nu de-almea mă rog, ci
nevoastră.

Boieri mari, înfrunzi
Tineri, și curubi!

(Tăpu Teocuiu, prin frațele meu Vasile)

de m. a. h. e. r. e.